

Fr. Šodkrajšek

Ljubljana
o Vidovem.

1909.

23,50

9/5.

[Faint, illegible handwritten text]

BISERNICE

IZ BELOKRANJSKEGA
NARODNEGA ZAKLADA.

 II.

V ADLEŠIČIH NABRAL
IVAN ŠAŠELJ ≡
ŽUPNIK. „ „ „ „ „

Založilo „Katoliško tisk.
društvo v Ljubljani“. ♦

Tisk J. Krajec nasl. v
Rudolfovem. ♦ 1909.

54886

~~54626~~

dpl.

KAZALO.

	Stran
Predgovor	V
I. Pregovori in reki	1
II. Pesmi	7
<i>A</i> Pripovedne	9
<i>B</i> Lirične	75
<i>C</i> a) Kolednice in božičnice	101
<i>b</i>) Kresnice	111
<i>c</i>) Svatbene	119
<i>č</i>) Napitnice	123
<i>d</i>) Obsmrtnice	129
<i>Č</i> Pobožne in moralne	143
<i>D</i> a) Vojaške	165
<i>b</i>) Otroške	173
<i>c</i>) Beraške	181
<i>E</i> Šaljive in zabavljive	185
III. Vraže, prazne vere, narodni običaji	195
IV. Pripovedke in pravljice	207
V. Slovarček	251

Predgovor.

Tu podajam dragim Belokranjcem II. zvezek „Bisernic“. Ker so vsprejeli Belokranjci I. zvezek „Bisernic“ tako navdušeno in so ga skoraj vsi slovenski listi ocenili prav laskavo, vspodbudilo me je to, da nadaljujem z nabiranjem tako zanimivega belokranjskega narodnega blaga. Ta zvezek pa se nekoliko razlikuje od prvega. Med tem ko sem skoraj vse gradivo prvega zvezka nabral in zapisal sam, so malodane vso vsebino tega zvezka nabrali in zapisali moji župljani. Zato sem pa tudi pustil pri pesmih, pripovedkah in pravljicah vse jezikoslovne posebnosti, kakor so jih zapisali zapisovalci. V „slovarčku“ opisal sem nekatere obleke belokranjske narodne noše malo natančneje in sicer zato, ker se ta lepa in zanimiva noša vedno bolj opušča in se je v nekaterih župnijah, posebno v onih v znožju Gorjancev, skoraj že docela opustila. Ohranila pa se je še v župnijah ob Kulpi, ki mejijo na Hrvaško, pa tudi tukaj večinoma skoraj samo še pri ženskah, a moški so jo pa skoraj vsi že opustili. Le malo let še, posebno ko bo zdrdrala železnica po Belikrajini, in nekdanja Belakrajina bo „bela“ edino še po imenu. To me je napotilo tudi, da sem dodal temu zvezku več slik narodne noše, da se ohrani našim potomcem nekdanja lepa belokranjska narodna noša vsaj še v slikah. In vendar bo velika škoda za Belokrajino, ko se izgubi ta njena zanimiva posebnost, po kateri se ločijo od drugih Kranjcev in Slovencev. Škoda pa posebno tudi še v gmotnem obziru. Vsaj stane bela, domača

obleka primeroma prav malo. Konoplje in lan sejejo doma, predivo je toraj domač pridelek. Spredejo tudi vse doma, ravnotako stko, vsaj zna skoraj vsako dekle, vsaj v tukajšnji župniji, tkati in imajo večinoma po vseh hišah, posebno premožnejši, svoja krosna. S prejo in tkanjem pa imajo dekleta po zimi tudi delo in lepo zabavo. Na skupnem „prelu“ v dolgih zimskih večerih si pripovedujejo pripovedke in pravljice o kraljeviču Marku i. dr., vmes pa zapojevajo naše lepe národne popevke. In ravno to skupno prelo nam je ohranilo, lahko trdimo, največ in najlepše „starinske“ pesmi, ki so tako zanimive po vsebini in jeziku, katere znajo pa dandanes edino še stare ženice. Tako so se ohranile od roda do roda. — Pa tudi v zdravstvenem oziru ima bela obleka prednost pred črno. Ker se raje zamaže, treba jo je večkrat prati in snažiti, kar gotovo ugodno upljava na zdravje. Pa tudi sicer je platnena obleka zdraveja od druge. In kako hladna je po letu v tukajšnji hudi vročini!

Zadnje tri slike pa nam predočujejo razne skupine. Prva „zelenega Jurija“ (gl. str. 198.), kakor smo ga predstavljali minulega leta dne 12. junija na Dunaju in o katerem so pisali tako pohvalno celo različni nemški listi (gl. „Slovenec“ 1908. št. 140. Listek). Druga nam kaže národno nošo Bojančanov, edinih pravoslavnih vernikov v Belikrajini in na Kranjskem, katerih vas Bojanci spada v občino Adlešiče. Tretja pa Žumberčane nad Metliko, kateri bodo, kakor je upanje, kmalo z Marindolom vred pripadli Kranjskemu.

V Adlešičih, 26. svečana 1909.

Ivan Šašelj.

I.

Pregovori in reki.

Ako komu prst podaš, če te za celo ruko potegniti.
Ako ti mene s kamnom, i ja ne bom tebe s kruhom.
Boljša je slaba voža, nego gizdava hoja.

Bolje je kvar kvarovati, nego buko vzdigovati
(bolje je škodo potrpeti, kakor pa se kregati
in prepirati).

Božič projde, zima dojde.

Božična odjuga i fantovska obljuba, je vse jena vera.
Dober glas gre čez deveto vas, grd pa čez deveto
deželo.

Dober — kaj duša.

Dug i greh to raste zmirom.

Gospodska služba je nasajena, pa ni zagvozdena.

Gost v hižo, Bog v hižo.

Grdo je na oni stolec pljuvati, na kega sedaš, i
ogovarjati onega, s kim odjedaš.

I jakemu volu rog pukne.

I mlade kože so naprodaj, ne samo stare.

▷ I tica včasih visoko leti, a nizko sede.

Iz panja mladica raste.

Kada deca krésujo, je blizo Ivanje.
Kada dojde sveti Duh, dojde pun žakelj muh (z
binkoštni pridejo muhe).
Kada je malin izklepan, i premek melje.
Kadi ni sloga, tam ni Boga.
Kaj Bog da, je slaji od meda.
Kadi so žene sestre, tam se jim robače na plotu
karajo.
Kaj Bog da, to vsi ljudi ne vzamejo.
Kaj vidiš na drugem živinčetu, to se nadjaj na
svojem detetu (ne norčuj se iz nikogar in ne
očitaj nikomur nič, da ne zadene isto tudi tebe).
Kákovno je prášanje, takov je ódgovor.
Kar Bog obsodi, temu nihče ne uide.
Kasno je popoldan k maši.
Ki ima bolji jezik, bolja sreča njegova.
Ki ima ostre lasi, je zločest.
Ki lovi, teče kaj more, ki biži, teče več, nego more.
Ki na visok stolec seda, na nizkega sede.
Ki ne dojde náзад, ni izveličan.
Ki mete z novom metlom, neka i s starom.
Ki se izpričuje, ta se obtožuje.
Koga dim v oči peče, je coprnik.
Kogar kača pikne, se i guščara boji.
Komu špot, temu i škoda.
Kosa kosi i mlade ružice, kam dojde.
Lahko je h gotovemu ognju stikati.

Lahka návada, železna srajca.
Lahko trgovcu, kada imado deca novac.
Lepši je reči: ovo sem, nego pitati: kadi sem.
Malo dete će jesti z devetimi kôsci.
Medved se ne da s šilom bosti.
Na tri dane za vukom vikati.
Ne boj se onega, ki govori, nego onega, ki muči.
Ni tora, ni glasa.
Nikdar ni noč tako duga, da ne bi došel dan za njom.
Nikdo ne praša: ki je mučal, nego: ki je govoril.
Niti je preveč dobrih (otrôk) sedem, niti je malo
zločest jeden.
Noč nima oči.
Od božiča do mesopusta, imado ženske široka usta.
Od žalosti se ne more v zemljo, ni od rádsti
v nebo.
Pravična reč — dug žitek (kar si si pridobil po
pravičnem potu, boš dolgo užival).
Puška nima prijatelja.
Sama melja — prazen meh.
Si bel, kaj vrana pod kólenom.
Sitemu nudijo, gladnemu ne dajo.
Sikira ne dobi po glavi, dok si bata ne napravi.
Sestala se je kosa i brus, pa je náprej dobro rezala.
Tat, ki nekaj odnese, nekaj ostavi, je pošten.
Teško je staremu iti pameti iskat, ako jo je
izgubil mlad.

Svetega Lavrenca je vsaka voda v zdencu (po
sv. L. je vsaka voda hladna, kakor studenčnica).
Teško je živi kači zmirom na glavi stati.
Teško njemu, ki se na tuje kosti opira.
Tiha voda vavek bolj obrove podgriza, nego deroča.
V dobrem se ne povikšaj, niti v zlu ne ponižaj.
Velika buka, malo vune.
Verna dekla i lena vse jeno plačo zaslužijo.
Vsaka ženska ima svojo čud.
Vsaki altar ima svoj križ.
Vuk po drugem sit ni nigdar (če si sam ne
preskrbi).
Z obilancijo nigdo nápre ne dojde.
Zaufan greh je večji, nego ki drugi.
Za pasjim zglavjem ni kruha.
Zločestega psa je dobro zabalati.
Žaba se z drobnim lešnikom zadavi.
Žalostni od žalosti v črnih loncih kuhajo.
Ženska reče, kaj budi, krava vleče, kam budi.

* * *

Brez igre plesati.
Celo zrnje iz malence dôma donesti.
Pod marelo vodo iz zdenca nositi.
Suha vrba z grozdijčem rodi.
Suhi javor zelen listek pušča.
V petek nedelja.

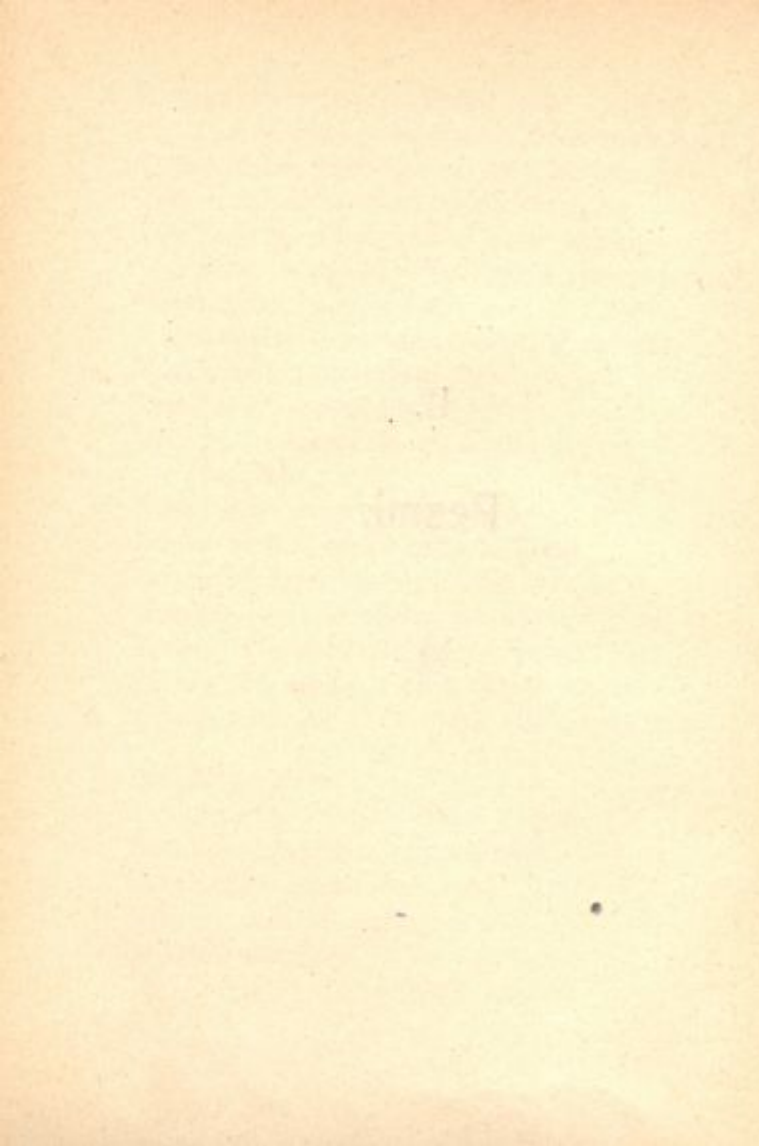

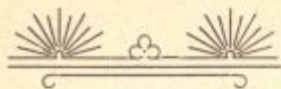

II.

Pesmi.

A.

PRIPOVEDNE.

1. ČUDNO GOŠČENJE.

Majko čerko daleko udala,
Vavek za njo glase pošiljala:
„Hodi Mare k meni na goščenje!“
„Ovo si mi moj Ive mlajeni,
Mi se čuje moje majke grlo,
Da mi hod'mo k majki na goščenje.““
Kadar prišli na vrh gore črne:
„Hodi Ive, nikder ne postavaj,
Mi se čuje moje majke grlo.“
„Ni to, Mare, tvoje majke grlo,
Več to pava pavanke sezava.
Ona zove, dozvat' jih ne more.““
Kada prišli v sred' polja ravno:
„Hodi Ive, nigder ne postavaj,
Mi se čuje moje majke grlo.“
„Ni to, Mare, tvoje majke grlo,
Neg' to pava pavanke zazava.
Ona zove, dozvat' jih ne more.““
Kada prišli pred grade bijele:
„Ovo si mi stara majko moja,
Kaj si tako s suzo zaplakana?“
„Več me jeso dimi zakadili,
Velike sem goste pripravljala.““
„Kadi mi je moja sestra Kate?“
„Sestra Kate v pisani kamori,

Kose spleta, na poroko spravlja.““
 „Kadi je moj mali bratec Ive?“
 „Ive bratec v pisani štalici,
 „Konje češe, na poroko spravlja.““
 Kada Mare u kamoro dojde:
 Sestra Kate v pisani tružici,
 Ive bratec polag na daščici.
 Triput je jih šetom obšetala,
 Štrtiput je mrtva doli pala.
 „Lej to, majko, i tretje veselje!“

(Zapis. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. Štrekelj I. 97—98.)

2. IVE PARILNICA.

Lenila se jabuka zelena,
 Ne od vetra, ne od sunca žarka,
 Več od tuge lijepe divojke:
 „Zak' me majko za Ivana daje,
 Za Ivana neparionjega,
 Zak' je Ive velparionjica.
 Do polnoči staro vince pije,
 Po polnoči bermet i rakijo.“
 Kad' se Ive sega ponapije,

Onda šeče svojem' belem' gradu.
Ko ga ljuba ž dal'ka zagledala,
Široko mu dvore zaperala.

(Zap. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34.)

3. MLADOŽENIN JI JE MRZEL.

Sunašče se gorici klanjalo,
Al Anica svate dočekuje.
Anica je suncu govorila:
„Sunce moje, postoj nad goricom,
Da ja jesem duglje kod matere,
Kaj ne znadem, če me naučiti.“
Govorila Aničina majka:
„Hod' sunašče, kamo ti je poiti!
Ako Ane dobre ljudi najde,
Česa ne zna, če se navučiti.
Ako Ane hude ljudi najde,
Kaj je znala, to če pozabiti.“
U jutro se zorica zabeli,
Anica se z materom razdeli.
Ko je Ane u pohode došla,
Pitala je njena stara majka:

„Je l' se tebi sviklo al' oviklo?“

Odgovori Ane svoji majki:

„Meni se je sviklo i oviklo.

Samo mi je mrzel mladoženin.

Kada kosi, rukavice nosi.

Seno vlačí, haljo si oblačí.““

(Povedala Mar. Veselič iz Marindola h. št. 6., zapisal njeni
sin Jože.)

4. NEULJUDEN MOŽ.

Kulik danak 'kol svet'ga Ivana!

Cel dan kosi, rukavice nosi,

Pa se cel' dan ne ogleda na me,

Nit' na sunce žarko se ogleda.

„Hodi Mare v zelenu planinu,

Pa nažanji snopak diteljine,

Pa nastelji postelj do kolena,

I pogrni plahtu ljubljencicu,

Pa i speci toplu pogačicu,

I donesi vina mazanicu:

Ak' se onda ne ogleda na te,

Onda ga zakuni: ne daj Bog ti dobra,

Bog ti dobra, ni pri cerkvi groba!“

Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29.)

5. ENA SREČNA, DRUGA NESREČNA.

Dve divojke skup so hodile,
Skupaj so vodico nósile.
Na jesen se dalko poudale,
Na spomlad se skup so sastajale
In so ena drugo lepo uprašale:
„Je l' se tebi sviklo al' oviklo?“
„Meni se je sviklo in oviklo:
Svekrvače, kaj milani čačko,
Svekrvica, kaj milana majko,
Dve zalvice, kaj mile sestrice,
Dva diverki, kaj dva mili bratci,
A moj dragi pa najbolji bio.“
Druga pak je ovako tožila:
„Meni se ni sviklo in oviklo:
Svekrvače, kaj no mrkli vuče,
Svekrvica, kaj luta zmijica,
Dve zalvice, kaj dvije kozlice,
Dva diverki, kao dva pasjenki,
Moj je dragi pa najhuji bio.

(Poved. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34.)

6. SREČNA MARE.

Črna gora pod večer zvonila,
Čez njo Mare sinoč odpeljana.
Za njom majko guste glase šalje:
„Jesi l' Mare vikla al' nevikla?“
„Ja jes' majko vikla i nevikla:
Stari svekre, kaj milani čačko,
Svekrvica, kaj milana majka,
Dve zalvice, kaj mile sestrice,
Dva diverka, kaj mila brajenka.““

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29.)

7. SMRT PREVARJENIH LJUBIMCEV.

Ovce paso dva čobani mladi
Po Kosovem polju širokemu,
Omer ovce i omerka jance.
Omer gradi zlate tamburice,
Al Omerka šiva košuljico.
Progovori Omer junak mladi:
„Lepo šivaj Omerkinja mlada,
Lepo šivaj i darove zbiraj!

Kad' ja junak na ženitvu dojdem,
Mi čemo se povenčati mladi.“
Odgovori devojčica mlada:
„Ne budali Omer junak mladi!
Kad' ti junak na ženitvu dojdeš,
Al ti nečeš'ni pogledat' na me.““
Odgovori Omer junak mladi:
„Evo tebi desna ruka moja,
Da te junak ostaviti neču.“
Ni preteklo jeno malo vreme,
Al govori Omerova majka:
„Ajde Omer, da te oženimo!“
Odgovori Omer junak mladi:
„Al ženi me z Omerkom divojkom!““
Odgovori Omerova majka:
„Omerka je sirotna devojka,
Nima zlata, nima bela platna,
Ženit' ču te Zoricom devojkom,
Ima zlata, ima bela platna.“
Odgovori Omer svoji majki:
„Zorica je óhola devojka.
Ona bi se zlatom ponašala,
Ne bi tela ni gledati na me.““
Zbirje majka svate Omerove
In dopelja Zorico devojko.
To Omera zbolelo jako.
Vzame Omer tinte i papira

I napiše jedan listek beli
I u listu do dve, tri besede.
Projde Omer u devetu sobu.
U jutro je posijalo sunce.
Zove majka Omera junaka.
Ali majka ni dobila glasa.
Zove majka svata starašino:
„Pojmo iskat Omera junaka!“
Odpirali devetera vrata,
Deveta so sijala od zlata.
Tu je ležal mrtev Omer mladi.
Milo ga je dozivala majka,
Dozivala, k sebi okretala.
Najde majka oni listek beli,
I u listu do dve, tri besede:
Delajte mi lagana nosila
Iz suhega drva orehova,
Pa me nos'te mimo bela dvora,
Da me vidi sirota Omerka!
Nosili ga mimo bela dvora,
Zagleda jih sirota Omerka.
Omerove svate pozdravila:
„Zdravi bili, svati Omerovi!
Ču vam svoje dare podeliti,
Koje sem si mlāda nazbirala,
Dok sem pasla jance po Kosovu.“
Vsakem' svatu šivanu košulju,

Mladoženji zlatom obšivenu.
Ko je mlada svate podarila,
Pogledala Omera mladega.
Triput ga je šetom obšetala,
Četrty put mrtva k njemu pala.
Skupa so jim povezali roke,
Kad' nosido momka in devojko,
Zaigrale zlate tamburice,
Ke je gradil Omer junak mladi,
Dok je pasel ovce po Kosovu.
Skupa so ji u grob zakopali.
Iz Omera zelen bor izraste,
Iz Omerke sunčanica ruža.
Sunčanica milo progovara,
Omerovo majčico pozdravlja:
„Zdrava bila, Omerova majka!
Nisi dala živim se ljubiti,
Al nas nečeš sada razdružiti.
Ne razstavljalj mila ino draga,
Ne sestavi nemilo, nedrago!“

(Poved. Mar. Veselič iz Marindola h. št. 6. — Prim.
„Bisernice“ I. št. 8.)

8. VILA IZPODRINE PRAVO ŽENO.

Govorila Mihaljeva ljuba
Ravnajuči bele košuljice.
„Lepe moje bele košuljice,
Več vas ravnam devet godin dana,
Vse jednako, ko da sem kod majke.“
Ljuba misli, da nikdo ne čuje.
To je čula Mihaljeva Majka.
Teško majka noči dočekuje.
Ide majka k sinu u komoro,
Vidi majko čudo u komori:
Bela vila uz Mihalja spala,
Njeg'va ljuba uz posteljo stala.
Zeme majka nabrušene škare,
Da će rezat' beli vili lase.
Probudi se vila od Mihalja:
„Nemoj rezat' Mihaljeva majka,
Kak'va bi ja med vilami bila!“
Odgovori Mihaljeva majka:
„„Takva bi ti med vilami bila,
Kot je moja snaha med snahami.
Saka ima po dva i tri sine,
Moja snaha nima ni jednega.““

(Poved. Mar. Veselič iz Marindola h. št. 6. — Prim. „Bis.“ I. št. 9.)

9. HUDOBNA TAŠČA.

Cel' dan žela ljuba Jurajeva
Duge sloge uz luge zelene.
Za njom Jure snope povezuje.
Milo mu se ljuba pritožuje:
„Ka je doba današnjega dana,
Več se lomi preko i poldana,
Da so druge davna obed'vale,
Da ja tužna ručevala nisem.“
Ide Jure k svojoj stari majki:
„Oj starica, stara moja majka!
Ka je doba današnjega dana,
Več se lomi preko i poldana,
Več so druge davna obed'vale,
Moja ljuba ručevala nije.““
„O moj Jure, moje dete drago,
Tvoja ljuba rada laže jako.“
„Oj starica, stara moja majka.
Ne laže joj njeje belo lice,
Koje je joj jako potamnelo.““
„Hodi Jure u polje med rože,
Pa iztrgaj na izboru ružu,
Pa je deni u svoju komoru,
Jutri ne bo, kot je utrgana;
Ne bo ljuba, kot je dopeljana.“

(Poved. Mar. Veselič iz Marindola h. št. 6. — Prim. „Bis.“ I. št. 10.)

10. HUDOBNA ZALVICA.

Mlad je Marko zaročil devojko,
Ali mu je ne dovolji majka.
Zeme Marko devojčico mlado,
Devojčico, mlado Markovico.
Snuje plátno Markovica mlada,
I š njom snuje Anica zalvica.
Markovica pokvarila platno
Osemdeset i osem svežanji.
Lepo reče Markovica mlada:
„Aj Anica, po Bogu sestrice,
Nemoj naši povedati majki,
Da ja jesem pokvarila platno!
Ja čo tebi poravnati platno,
Još ti dajem do devet prstena.
Prsteni so iz draga kamena.
Još ti dajem do devet dukata.
Dukati so iz samega zlata.“
Ni je tela poslušati Ane,
Nego tekla povedati majki.
Majka skače tamo i ovamo.
To je Marku jako dodijalo.
Zeme Marko sablju nabrušenu
I poseče ljubo preko pasa.
Vidi Marko čedo nedozrelo,
Veli Marko svoji stari majki:

„To ti majko jabuka zelena,
Koji nisi dozoreti dala.
Pohvali se u selu na prelu,
Da su ti se utrudile ruke,
Pestujuči unuka mladega.
Al ti sestra blizo se udala,
Devet dana hoda konjačkega,
I to sem ti preblizo obljudil!
A ti majko dugo mi živela,
Od sobote tamo do pondeljka,
I to sem ti predugo odsudil!
Zakaj ste mi pogubili ljubo,
Mlado ljubo i čedo nejako!“

(Poved. Mar. Veselič iz Marindola h. št. 6. — Prim. Štrekelj I. 249.)

11. HARAPIN SE PONUJA ZA ŽENINA.

Boga moli, rožica,
Barbara divojka,
Da bi Bog dal, rožica,
Vedro u nedeljo,
Da bi išle, rožice,
Izaran po vodo.

Sastala je, rožica,
 Deveti junakov.
 Si so bili, rožice,
 Tanki i visoki,
 I u licu, rožice,
 Belih i rumenih.
 I med njimi, rožice,
 Črni harapine.
 Več govori, rožice,
 Črni harapine:
 „Zami mene, rožica,
 Barbara divojka!
 K maši hodim, rožica,
 Kaj drugi junaki.
 Lice umivam, rožica,
 Kaj drugi junaki,
 Pa mi belo biti neče.“

(Poved. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34. — Prim. „Bis.“ I. št. 12.)

12. BOLNI JUNAK.

Junoj črni gori
 Žarki oganj gori.
 Koli njega stoji
 Trideset junakov
 Na izbor soljdatov.

In med njimi jeden
Kroto ranjen junak.
Još govori jeden
Kroto ranjen junak:
„Peljajte me doli
V Samoborsko polje!
Kopajte mi jamo
Pri svetem Ivano!
Na pušku dliboku,
Na sablju široku.
Nutar mi pogrņ'te
Moj beli kapenak!
Na njega mi den'te
Moje belu telu!
Vani mi ustav'te
Desnu roku moju!
Za nju mi priveš'te
Konjca vranjca moj'ga!
Nek' me konjac žali,
Kad' me drugi neče!“

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. „Bis.“ I. št. 13. a. b.)

13. NUNA.

(*doma farsad*)

Stoj mi, stoj mi cestica
Z drobnim peskom sipana.
Po njej se šečejo študenta dva,
Študenta dva, dva landrovca.

Oni dva se spominjajo
Od Barbike Boštjanove,
Ki je pod Bogom scagala.

U ruka' drži bukvice,
Vrgla jih od sebe preč:
„Naj ji' bere, kdor ji' če,
Jaz ji' ne bom nikdar več.“

Drži u ruka' očenaš,
Vrgla ga od sebe preč:
„Naj ga moli, gdor ga če,
Jaz ga ne bom nigdar več.“

U ruka' drži krucifiks,
Vrgla ga od sebe preč:
„Naj ga kušne, gdor ga če,
Jaz ga ne bom nigdar več.“

U ruka' drži britvico,
Vbola sebe v srčce:
„Teci, teci rudeča kri
Do očeta, do matere,
Do devete dežele.“

(Poved. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. Strekelj
I. 273—279.)

14. HUDA KAZEN ZA EN KRAJCAR.

Vse tičice znašajo
Za to drobno štivrico.
Zadnji pa prinese še en:
„Dobro jutro, gospon moj!“
„Bog daj, Bog daj, kmetič moj!
Al' slabo bo tvoje jutrice,
Če ti manjka krajcarjev.““
„Joj, jeden krajcar mi fali,
Al' mi ga pustili bojo,
Ali jim ga dužen bom?“
„Niti ti ga dužen boš,
Niti ti ga pustil bom.““
Gospod zakliče sluge tri:

„Peljajte kmetiča v tamnico!“
In ga zapustil leto dan.
Na leto dan gre gospon fruštikat.
Prvo žlico je zajel
In je dobro je pojel.
Drugo žlico je zajel
In zmislil se je na kmetiča.
Čez okno pogledal je
In zagledal kozliče tri,
Zmislil se je na kmetiča.
Hitro pokliče sluge tri:
„Pojte gledat v tamnico
K onemo moj'mo kmetičo,
Da li on čuje, ali spi!“
Nit' ne čuje, nit' ne spi,
Saka kost poseb stoji,
Na saki kosti duplir gori,
Na sakem okno angel stoji.
Pošteni je kmečki stan,
Ki ga je izvolil Jezus sam.
Prokleti je gospocki stan,
Ker ga je izvolil satan sam.

(Poved. Ana Malarič iz Tribuč h. št. 31. — Prim. „Bis.“ I. št. 14.)

15. MRTVAŠKIM KOSTEM DAJ MIR!

Poslušajte kristjani,

Kaj je storil nesrečni mladenič,

Da je šal čez britof žegnani,

Je tam našel mrtvačko kost.

Jo je sunil i z ного.

„Kaj je tebi mrtvačka kost,

Da si tako

Pridi k meni, boš večerjala!“

Ona mu je odgovorila:

„Drugo kvatarno soboto

Bomo prišle k tebi na gosti.““

Mladenič se je prestrašil,

Šal je doma k svoji stari materi.

Ona mu je govorila:

„Kaj je tebi mladenič,

Da si tako žalosten?

Vavek si žvižgal ino pel,

Zdaj pa si tako žalosten.“

„Kaj mi nuca pripoved'vat'.““

Tak' dolgo ga je popraš'vala,

Da povedal ji je vse.

Šla je stara mati v farovž

K gospodu župniku.

Oni so jo prav lepo podučili:

„Tako jim gosti naredite,

Ko tem živim ljudem,
Tako jih lepo spremljajte,
Ko te žive ljudi!
On tako naj modro muči,
Ko da govoriti ne zna.*
Ko deveta ura je odbila,
Kosti na vratih trkajo.
Ko v hišo pridejo,
Se za mizo vsedejo,
Se sorte so mladenča popraš'vale,
On jim odgovora ni dal.
Ko dvanajsta ura je odbila.
Kosti se vzdigujejo.
„Hodi ti mladenič z nami,
Boš videl kje naš je dom!“
Ko na britof pridejo:
„Hodi zdaj ti mladenič doma,
Zdaj si videl, kje je naš dom!
Hodi v farovž gospodu se zahvalit,
Da so te prav lepo podučili,
Da si tako modro mučal,
Ko da govoriti ne znaš.
Da si samo besedo dal,
Zdrobile bi te na sončni prah.
Kod boš rajžal ino hodil,
Pust' mrtvačke kosti stať!“

(Zap. Mar. Horvat iz Tribuč h. št. 9.)

16. DUŠA V PEKEL ZAVRNJENA.

Duša je rajžala
Pred vrata nebeška.
Na vratih potrkljala
S tem zlatim prstanom.

Nikdo je ni uslišal,
Ko svet' Peter sam.
„Počak', počakaj duša,
Da vprašam Marijo.“

Marija odgovorila,
Da duše ne pozna.
„Ona ni men' služila,
Ni moj'mo Jezuso.“

Duša zdaj rajžala
Pred vrata peklena.
Tam je potrkljala
S tem zlatim prstanom.

„Odpri satan vrata,
Da dekle k tebi grem!“
Nikdo je ni uslišal,
Ko vel'ki lucifer.

„Počak', počakaj duša,
Da pojst'ljo naredim.
S trnja, s kopinja, z ognja,
Ti pojst'ljo naredim.“

Duša je pa zaupila
S tem glasom ustrašenim:
„Kako bom tam ležala,
Ker nisem vajena!“

„Počak', počakaj duša,
Se že privad'la boš!
Počak', počakaj duša,
Da t' pijačo naredim!

Iz žvepla ino smole
Ti pijačo naredim.“
Duša je zaupila
Z glasom pogubljenim:

„Kako bom jest to pila,
Ker nisem vajena!“
„Počak', počakaj duša,
Se že privad'la boš,
Svojemo plačilo,
Za kter' si služila.““

(Zap. Mar. Peteh iz Bednja h. št. 19. — Prim. Štrekelj I. 374—385.)

17. a.) TRI POGUBLJENE DUŠE.

Šetali se tri božji angeli
Mimo dvora Jezusove majke.
„Dajte nam vi vse od raja ključe,
Da vidimo, je li v rajju lepo.“
„Mili Bože, al' je v rajju lepo!
Blagor njemu, kateri u rajj dojde!“
„Dajte nam vi vse od pekla ključe,
Da vidimo, je li v peklu grdo.“
„Mili Bože, al' je v peklu grdo!“
V peklu gorijo tri mladi junaki,
Tri junaki, tri rojeni bratci.
Prvemu gorijo noge do kolena,
Drugemu gorijo ruke do ramena,
Tretjemu gori telo do oči.
Kateremu gorijo noge do kolena,
Ta ni ljubil svojga čačka, majke.
Kateremu gorijo ruke do ramena,
Ta je tepel svojo staro majko,
Tuje meje priaral k svojemu.
Kateremu gori telo do oči,
Ta je ljubil na vero divojke.
Klele so ga sirotice male:
Da b' mu duša raja ne dobila
I u peklu vavek mu gorela.

(Poved. Kata Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. Štrekelj I. 397.)

Marija je zaspala
Pod lipico zeleno.
Kako je zaspala,
Tako je sanjala.
Doletele so tri
Grlice sive.
„Nismo mi, Marija,
Tri grlice sive,
Mi smo, Marija,
Tri dušice grešne.“
„Kaj si prva duša
Greha učinila?“
„Ja sem, Marija,
Drage razdružila.““
„Si li se ti duša
Greha spokorila?“
„Sem se ja, Marija,
Greha spokorila.““
„Tebi je dušica
V svitli raj stazica.“
„Kaj si druga duša
Greha učinila?““
„Ja sem, Marija,
Sestro zamorila.“
„Si li se ti duša

Greha spokorila? " "
„Sem se ja, Marija,
Greha spokorila."
„Tebi je dušica
V svitli raj stazica." "
„Kaj si tretja duša
Greha učinila?" "
„Ja sem, Marija,
Majku razžalila." "
„Si li se ti duša
Greha spokorila?" "
„Ja se nis', Marija,
Greha spokorila." "
„Tebi je dušica
Pred pekel stazica."

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. Štrekelj I. 398.)

18. a.) BOŽJA ZIBARICA.

Sijaj, sijaj sunčece,
Kot mi božje očece,
Oglej se ti na me,
Kot se Jezos na te!

Kam proleti kolčece?
Pred županska vrata.
Kaj ti župan delaš?
Ošter mešter kujem.
Na koga ga kuješ?
Na belega bana.
Biži, biži beli ban!
Kam ču bižat' devet dan?
Pod vijeno perce,
Pod nijeno zrelce.
Tam Boga živijo,
Pogaču mrvijo.
Doletela grlica,
Popala je mrvico.
Pusti, pusti grlica,
To je božja mrvica!
Ako je to božja mrvica,
Ja sem božja zibarica.
Tri noči nisem spala,
Neg' sem Boga zibala.
Marija mi je košolico dala,
Ne setkano, ne seprano
Od bele rosice.

(Pov. Mate Hotujec iz Pribinec h. št. 15. Zap. njegova hči
Neža. — Prim. Štrekelj I. 427—436.)

18. b.)

Sijaj, sijaj sunce,
Na orehi sedeči!
Biži, biži bum!
Kam ču bižat' kum?
Pred zelena zdenca,
Ki dva Boga živijo
In pogaču mrvijo.
Mrvica je izpala,
Popala je grlica.
„Pusti, pusti grlica,
To je božja mrvica!“
„„Ako je to božja mrvica,
Ja sem božja grlica.
Nisem spala, ni dremala,
Dokler nisem sinka
Boga zazibala.““

(Pov. Mate Hotujec iz Pribinec h. št. 15. Zap. njegova hči Neža.)

19. a.) DUŠA VAGANA.

Sveti Mihael duše važe,
Duše važe, ali ne premaže.
Jena duša je na vagi,
Ona važe viš' na levo,

Viš' na levo, neg' na desno.
Angeli so plakali,
Satani se smejali,
Bele lance držali,
Da bi dušo vezali.
Marija se plakala,
Svoj'ga sinka prosila:
„Sinko, sinko, sinko moj!
Smiluj se te dušice,
Da ne bo pogubljena!“
Jezus pa ji zda veli:
„Petdeset let je živela,
Nikdar mi ni dobra bila,
Nit' ni k sveti maš' hodila.
Bila ni gledala na oltare,
Neg' je gledala na svoje pare.“
Sveti Mihel meče drugič
Vbogo dušo zda na vago,
Če l' mu vagnit' na desno.
Ona važe viš' na levo,
Viš' na levo, neg' na desno.
Angeli so plakali,
Satani se smejali,
Bele lance držali,
Da bi dušo vezali.
Marija se plakala,
Svoj'ga sinka prosila:

„Sinko, sinko, sinko moj,
Smiløj se te dušice,
Da ne bo pogubljena,
Da bi na desno mahnila!“
Jezus pa ji zda veli:
„Nikdar mi ni dobra bila,
Niti k maši ni hodila.
Kada je pri sveti maši bila,
Ni gledala, kak' se služba vršila,
Neg' je gledala, kak' se je nališpala.““
Sveti Mihel meče tretjič
Vbogo dušo zda na vago,
Če l' mu vagnit na desno.
Al' ona važe viš' na levo,
Viš' na levo, neg' na desno.
Angeli so plakali.
Marija se splakala:
Tri suzice na vago je spustila,
Sad' je duša na desno mahnila.
Angeli se smejali,
Marija se je smejala,
Satani se grdo držali,
Z bel'mi lanci bižali,
Ki dušice niso dobili.

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26. — Prim. Štrekelj I. 386—389.)

Šla je duša k Bogu na račun.

Jezus veli Mihelu:

„Meči dušo na vagu,

Kemu vagne, temu bu!“

Duša vagne v levi kraj.

Marija se je splakala,

Svoj'ga sinka prosila:

„Sinek, sinek, sinek moj,

Smiloj se čez dušico,

Daj jo britko pokoro!“

Pregovara Jezus sam:

„Kako se bom smiloval!

Petdeset let stara bila,

Sigdar mi ni dobra bila.

Kad' je sveta maša tekla,

Ona meni v krčmo tekla.“

Pregovara Marija:

„Petdeset let stara bila,

Sigdar mi je dobra bila,

Tri mi poste prepustila.““

Pregovara Jezus Mihelu:

„Meči dušo na vagu,

Komu vagne, temu bu!“

Duša vagne v levi kraj.

Angeli so plakali,

Satani se smejali,
Bele lance nosili,
S čim bi dušo vezali.
Marija se plakala,
Tri je suze pustila.
Duša vagne v desni kraj,
Ki ga tudi Bog nam daj!

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja lt. št. 11.)

20. MARIJINA SMRT.

Jeno sem sanjo sanjala,
Da je Marija umrla.
Kdo Mariji je svečo držal?
Držala jo je sveta Ana.
Kdo je Marijo preoblačil?
Preoblačile so jo dve device,
Dve device, dve sestrice.
Kdo je Mariji trugo delal?
Delal jo je sveti Jožef.
Kdo je Mariji štuke zvonil?
Zvonil ju je sveti Simon.
Kdo je Marijo v trugo metal?

Metale so jo štiri device,
Štiri device, štiri sestrice.
Kdo je Marijo na pogreb nosil?
Nosili so jo dva mladenči,
Dva mladenči, dva angelci.
Srečal je jih ljubi Jezus.
„Den'te doli mater mojo!
Saj si niste zaslužili,
Da bi v črni zemlji gnili,
Neg' da bi v nebesih se veselili.“

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. Štrekelj I. 406—414.)

21. JEZUS ZIBAN.

Stoj mi, stoj mi en hribček strman,
Na hribčku je lepa ravan.
Na njej mi raste suho drevo,
Ki sedem let zeleno ni b'lo.
Marija se mu prikloni,
Suho drevo spet ozeleni.
Pod njim je hladna senčica,
Marija ziblje Jezusa.
Zazibaj ga, zamajaj ga,
Marija svoj'ga Jezusa,
Jezusa zveličarja.

Srebrna zibka, zlat locanj,
Notri se ziblje Jezus sam.
Če je majhen, pa je svet,
V rokah drži vesoljni svet.
Ta prva rož'ca je leta,
„Je prežlahtna šeničica.
'ž nje se ne dela družega,
Ko ta presveta hostija.
Mašnik' jo povzdigujejo,
Ljudje se priklonjujejo.
Ta druga rož'ca je leta,
Presladka vinska jagoda.
'ž nje se ne dela družega,
Ko ta presveta rešnja kri.
Mašnik' jo povzdigujejo,
Ljudje se priklonjujejo.

(Pov. Bara Tkalčič iz Pribinec h. št. 2. — Prim. Štrekelj I.
427—436.)

22. a.) SPOKORJENI GREŠNIK.

Jezus se po morji vozi,
Grešnik pa po suhem hodi.
„Bliže, bliže, Jezus moj,
Jaz sem grešnik velik tvoj!“
Jezus se kraju približuje,

Grešnik se grehov spoveduje.
„Kaj si tako grešnega storil?“
„Očeta in mater sem umoril,
I brata sem ugonobil.
Brat mi še tako govoril:
Kaj sem ti ja hudega storil?
Da si mene ugonobil?“
Jezus mu pokoro naloži:
„Sedem let in pol
Pojdi gori v črno goro,
Tam boš našel javor suh,
Pod njim kleči sedem let in pol,
Dokler javor ozelenel bo.“
Prva tica priletela
In nad glav'co mu je žvrgolela:
„Stan' se gori, grešnik moj,
Zdaj pokoro storil si!“
„Jaz ne morem gori stati,
Po mojih rokah trava raste,
Po kolenih zelen mah.“
Druga tica priletela
In nad glav'co žvrgolela:
„Stan' se gori, grešnik moj,
Zdaj pokoro storil si!“
„Jaz ne morem gori stati,
Po mojih rokah trava raste,
Po kolenih zelen mah.“

Tretja tica priletela,
S kljunčkom se ga dotaknila.
Ves se je na prah zdrobil
In bel golob v nebo zletil.

(Pov. Ana Malarič iz Tribuč h. št. 31. — Prim. „Bis.“ I. št. 20. a. b.)

22. b.)

Jezos se vozi po morjo,
Grešnik se šeče uz morje.
Jezos praša grešnika:
„Kaj se šečeš, kaj bi rad?
Morebit' bi izpoved rad?“
„Ja izpoved grozno rad,
Sram me jo je povedat'.
Svoj'ga brata zaklal sem,
Svojo sestro umoril sem.“
Jezos reče grešniko:
„Pojdi tam v črno goro.
Tam boš našel stari panj,
Tam boš molil sedem let
I po vrho sedem dan.“
Minilo je sedem let

I po vrho sedem dan.
Iz panja izrasla mladika,
Iz neba doletel bel golob,
Po imenu angel tvoj.
„Stani gori, grešnik ti,
Svoje grehe izmolil si!“

(Zap. Ivan Šegina iz Tribuč h. št. 46.)

23. JEZUS VRTNAR.

Lep je vrtec ograjen,
Pun je rožic nasajen,
Več je plavic, neg' modric,
Po nji se šeče Jezus mlad,
Kakor da je vrtnar mlad.
Na rami nosi motiko.
„Kaj ti delaš vrtnar mlad?“
„Ja prekapam stazice,
Kudaj duše v raj grejo.“
„Delaj staze široke,
Da bojo duše laglje u raj šle!“

(Prim. Štrekelj I. 500—518.)

24. a.) MARIJA IN BRODNIK.

Marija z Ogrskega gre,
Za njo gre žalostno srce.
Marija pride do morja,
Prav lepo prosi brodarja:
„Prepelji me za božji lon
In tudi za nebeški tron!“
„Ne vozim jaz za božji lon,
Pa tud' ne za nebeški tron,
Jaz vozim le za krajcarje
In tiste bele zeksarje.“
Marija prime krilece,
Naravnost gre čez jezerce.
Pred njo se je odgrebalo,
Za njo se je zagrebalo.
Brodarji začnejo voziti,
Začela se je ladja topiti.
Brodar zdaj vpije na vso moč:
„Pomagaj nam Marija ti,
Marija sedem žalosti!“
„Jaz ti ne morem pomagat',
Ne morem ladje obdržat'.
Pomagajo naj krajcarji
In tisti beli zeksarji!“

(Pov. Kata Majerle iz Tribuč h. št. 63. — Prim. Štrekelj I.
523—527.)

24.) b.)

Marija gre kraj morja,
Ona kliče mornarja:
„Vozi me za božji lon!“

„Ne vozim te za božji lon,
Ampak le za krajcarje
In tiste bele zeksarje.““

Marija pripne krilčece
In zaide v globoko vodico.
Pred njo se je odgrinjalo,
Za njo se je zagrinjalo.
Pred njo je gladka stozica,
Za njo je hladna vodica.

Mornar je del ladjo v vodico,
Marijo kliče na pomoč.
Marija pa mu odgovori:
„Ne pomagam ti za božji lon,
Ampak le za krajcarje
In tiste bele zeksarje.“

25. MARIJA SI IZBIRA NOVO SELO.

Mežnar zjutraj zgodaj vstane,
On gre zornice zvonit.
Mežnar je Marijo srečal:
O Marija, kam ti greš?

Jaz grem fare veličanstva,
Fare misijonarske.
Mežnar je Marijo prosil:
O Marija ostan' pri nas!

Kaj ti manjka sveč, altarja,
Al' ti manjka svetih maš?
Men' ne manjka sveč, altarja,
Men' ne manjka svetih maš,

Men' le manjka časti, hvale,
Ker sem od vsih pozabljena.
V sredi cerkve je altar,
Tamkaj je moj plac izbran,
Tam me bojo počastili
Stari možje in žene.

(Zap. Neža Hotujec iz Pribinec h. št. 15. — Prim. Štrekelj I.
538—543.)

26. a.) V KLOŠTER JO PELJE SRCE.

Po placu špancira
En bogat vojak,
Pred njega je prišlo
Eno kmetsko dekle,
Brumno se držala,
Dopadla mo je.

„O dekle, o dekle,
Kako ti je ime?“
„Meni je ime
Marijino ime,
Pa bojim se vedno,
Zgubila ga bom.““

„O dekle, o dekle,
Kam te srce pelja?“
„V klošter me pelje,
Ne morem pa prit'.
U kloštro, u kloštro
Tak' dolgo klečim,
Dokler mi Marija
Tako govori:

„Moj sinek, tvoj stvarnik,
Bo vrata odprl,
Če bodeš skrbela
Za čisto srce.“

(Zap. Mar. Peteh iz Bednja h. št. 19.)

26. b.)

Po placu špancira
Jen bogat soldat,
Pred njega izajde
Jeno kmečko dekle.

Ga prime objame
Za bele roke.
Se brumno držalo,
Dopadlo mu je.

„Oj dekle, oj dekle,
Kako ti je ime?“
„Pri krstu sem dobila
Marijino ime.

Se bojim, se bojim,
Zgubila ga bom.“
„Oj dekle, oj dekle,
Kam te srce pelja?“

„Vu klošter me pelje,
Ne morem pa prit'.“
Jo prime za roke,
Vu klošter pelja.

Vu kloštru, vu kloštru
Tak dolgo kleči,
Dokler ji Marija
Tako govori:

„Tvoj dobri prijatelj
Je včeraj umrl,
Moj sinek, tvoj stvarnik
Mu vrata odprl.“

27. JEZUS POSTAVI SV. TOMAŽA V INDIJO.

Jezus je svetnike stavil
Na vse štiri strani.
Svet'ga Petra je postavil
K tej cerkvi zidani.
Svet'ga Miklavža je postavil
V te vode gliboke.
Svet'ga Tomaža je postavil
V to deželo Indijo.
O Jezus, kam si mene del?“
„Muči, muči o Tomaž,
Prav lepo ti ime,
Na svet' take dežele ni,
Ko ta dežela Indrija.
Še nigdar toče bilo ni,
Ni dežja kaplje ni,
Pa vendar sāko jutro
Zadost frišne vode.““

(Pov. Ana Malarič iz Tribuč h. št. 31. Prim. Štrekelj I. 571—576.)

28. SV. IZIDOR — VOJAK.

Svet' Židor je ovčice pasel,
Je lepo žvižgal, še lepše pel.
On ovčice je zapustil,
Stopil je v vojaški stan.

Tam je tako lepo živel,
In še lepše je umrl.
Zvečer so ga pokopali,
Zjutraj je že trav'ca b'la.
Prej so jo pokosili,
Onda je še lepša b'la.

Onda so se spominjali,
Kakov je ta svetec bil,
Pa so njega odkopali,
Bil je svet' Židor svetnik.

(Prim. „Bis“ I. št. 21.)

29. SESTRA SV. LOVRENCA.

Blaženi Lovrenc je išel služiti,
Išel na goro k devici Mariji.
Kad' je minilo sedem let,
Išel je damuh k majčici,

K majčici in sestrici.
 Kad' je on damuh prišel,
 Nije našel sestrice.
 Popraša mile majčice:
 „Kje je moja ljuba sestrice,
 Moja sestrice Ančica?“
 Mu mati pravi, govori:
 „Uklela sem jo v ribo
 Na nedeljo kvatrno.““
 A Lovrenc pravi, govori:
 „O mila moja majčica,
 Tužna vaša kletvica!
 Speč'te vi meni brašnico,
 Da idem iskat sestrico,
 Svojo sestro Ančico!“

Pov. Ana Prijanovič iz Tribuč h. št. 14. — Prim. „Bis.“ I.)
 št. 25. a. b. c.)

30. SV. BARBARA NOSI SV. REŠNJE TELO.

Stoji, stoji mi polje ravno,
 Po njem mi stojijo staze glajene,
 Po njih mi se sprehaja
 Ljuba sveta Barbara
 S svetim rešnjim telom,
 S pravim živim Bogom.
 Srečal jo je en haltman

Prevzeten ofertan,
Se ji neče razkriti,
Tud' pr'klonit' ne.
„Ti, o ti, o haltman
Boš mogel it' na vojsko,
Na vojsko prajzarsko.
Tam ti bodo truplo streljali
In glavico odsekali.
Takrat bodeš ti klical
Ljubo sveto Barbaro
S svetim rešnjim telesom:
Če mi ga ne daš zavžiti,
Saj pokaž' mi ga!“
„Ne dam ti ga ne zavžiti,
Pa tudi pokazat' ne.““

(Zap. Mar. Horvat iz Tribuč h. št. 9. — Prim. Štrekelj I. 646—655.)

31. SMRT SV. IVANA NEPOMUKA.

Poslušajte ljudi,
Kako žene, tak' i muži,
Kraljico Johano,
Kak' se ona tuži,
Da je pogubila

Otca duhovnoga,
Svetega Ivana,
Spovednika svoga.
Škura bila nočka
I temna zadosti,
Ko je kralj Ivana
Hitil v potok z mosta.
Al' so one zvezde,
Ki so skrite bile,
Moldavo so potok
One razsvetile,
Ivanovo telo
Jako okinčile.
Moldava pa teče
Med dvema varoši.
Koji ovo čudo
'vako zagledali,
Osupljeni jeso
Med sobom pitali,
Kaj to znamenjuje,
Da bi radi znali.
Kada kralj to vidi,
Pusti se pronesti,
U jen grad za Prago
Trdo se zapreti.
Tri dni k sebi izvan slug
Nikoga ne pusti.

Kraljica Johana
Milo tugovala,
I za dva je leta
Žalosti umrla.

(Pov. Mar. Veselič iz Marindola h. št. 6.)

32. MLADENIČ GRE OD SV. MAŠE.

Stoj mi, stoj mi ravno polje,
To ravno polje široko!
Po ravnem polju fantič gre,
On lepo žvižga in poje.
Marija ga je sastala,
Lepo ga je vprašala:
„O fantič zakaj si tak' vesel?“
„Sem dan's pri sveti maši bil.
Tam sem videl Jezusa,
Na desni stran' preboden'ga.
Za njim je križ, pred njim je kri.
O hval' ga zemlja in nebo!
Marija gre iz Zagorja,
V naročju nese Jezusa,
Cel'ga sveta 'zveličarja.

(Prim. „Bis.“ I. št. 26. a. b.)

33. RAJ POMETAJOČA DEKLICA.

Dekle mete sveti raj,
Ona ga mete žalostno.
„Kaj b' ne bila žalostna!
„Vse dušice v raj gredo,
Moje majke vidit' ni.“
„Muči, muči dušica,
Tvojo majko vidit' bo.
Marija ji bo prižgala nebeško luč,
Da ji bo svetila vekomaj.““

(Zap. Kata Hotujec iz Bednja h. št. 15. — Prim. Štrekelj I.
673–675.)

34. a.) MARIJA KLIČE RANJENEGA POBIČA ZA JEZUSOM.

Sonce mi doli gre,
Grozno je žalostno.
Kako ne bom žalostno,
Ki sem čez vojsko šlo.

Ena kugla prileti,
Pobič se na stran zvrni,
K njemu pride Marija
In mu tako govori:

„Stan' se gori pobič mlad
Ino hodi za menoj!“
„Kako se bom gori stal,
Ki je reven leta moj stan.““

O reven soldaški stan,
Saj te 'zvolil je Jezus sam.
O Italija, Italija,
Zemlja ti neusmiljena!

Kaj se tebi tam godi!
Mnoge majke sinka ni.
Mnoga majka tugovala:
„O preljubi sinek moj,
Kje si rojen bil, kje boš umrl!“

(Zap. Ana Žarkovič iz Pribinec l. št. 4. — Prim. Štrekelj I.)
680—697.)

34. b.)

Fantje na vojsko grejo.
Zunaj vriskajo,
Notraj so pa žalostni.

Kateri v vojsko grejo,
Tam je gvišna smrt.

Sonce mi zdaj doli gre,
Grozno mi je žalostno.
Kako ne bi bilo žalostno,
Ker sem čez vojsko šlo.

Pobič na straži stoji,
Briše si solzne oči.
Kugeljca mi prileti,
Pobič se na tla zvrni.

K njemu pride Marija
In mu tako govori:

„Stan' se gori, pobič mlad,
In hodi za menoj!“
„Kako se bom jaz gori stal,
Ker je reven ta vojaški stan!“

„Ak' glih je reven ta vojaški stan,
Saj ga je izvolil Jezus sam.
Do zdaj si ti se vojeval,
Zda se boš pa veselil.“

O Talija, o Talija,
Zemlja neusmiljena!
Na tebi se vse to godi,
Mnoge majke sinka ni.

(Zap. Mar. Šikonija iz Tribuč h. št. 40.)

35. ZVESTA.

Stoji, stoji tam beli grad,
Za bel'mo grado vrtec zlat.
Po njem pa je špansirala
Ena mlada junfrava.

Mimo pride mlad soldat,
Oj mlad soljdački oficir.
„Oj dobru jutru junfrava,
Al' boš kaj dala pošeljca?“

„Dala sem ga svojemo
Prej, ko je na vojsko šel.
Bog sam vé, da li še živi,
Al' pa v hladnem grobu spi.“

„Oj ja sem tamkaj zraven bil,
Ki tvoj preljubi smrt storil.
Njegov klobuček sem pobral,
Na svojo glavo sem ga dal.“

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. Prim. Štrekelj I. 773—794.)

36. TICA SVARILKA.

Stoj mi, stoj mi cestica,
Lepa cesta glajena.
Po njoj mi šeče mlad fantič,
Nad njim se suče pisan tič.

In takole je on zapel:

„Kaj čez teden zaslužite,
V nedeljo 'se zalupate,
Sladko vince pijete,
Svoj ledik stan zapravljate.“

„Muči, muči pisan tič,
Če te v ruke primemo,
'se ti perje zamemo.
Če mi perje zamete,
Saj življenje šenkajte!

V zelen travnik proletim,
Novo perje spet dobim.
Jast ostanem pisan tič,
Ti ne boš več nikol' fantič.“

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. Štrekelj I.
798—806.)

37. VILE VODO NATRUNILE.

Široko je Ivanovo polje,
Da ni na njem drvca ni kamenca,
Samo jena jabuka zelena.
Pod njom sedi rožica divojka.

Svilo prede na zlato vretence.
Preduč ji je žeja dodijala.
Prignila se, da bo vodo pila.
Kriče, viče junak izza brega:
„Ne pij vode, rožica divojka!
To so vodo vile natrunile.
Niso krščene, nit' so češčene!“

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. Štrekelj I.
849—853.)

38. VILE OGRADILE ZDENEČ.

Jelica je majko zamolila,
Da mi ide za goro po vodo.
Za goro je zdenec ograjenec,
I tri vile so ga ogradile.
Prva je vila mamica,
Druga je vila sestrice,
Tretja je moj'ga brata lobica.

39. „SASTALA JE TURŠKA GRANIČARJA.“

Sunce nizko, vodica daleko.

Daleko je za goro po vodo.

„Koga redak za goro po vodo?“

Majko redi, da snašice redak.

Bratac redi, da sestrice redak.

Sestra zela vedro okovano,

Ona šeče za goro po vodo.

Sastala je Turške graničare,

Lipo je jim: „Pomoz' Bog!“ nazvala.

„Bog te poznaj, neznana divojka!“

„A ja nisem neznana divojka,

Neg' ja jesem unega sestrica,

Koji Turkom mejo odkazival.““

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29.)

40. NEČE ŽETI.

Golob guče, golobiča neče.

Guči, guči, golobica bela,

Pa pojdemo na jalvo zeleno,

Bomo vid'li tam u ravno polje,

Bomo vid'li, kaj je v ravnem polju.
U polju je šenica belica.
Želi so jo diver i nevesta.
Diver žanje, nevesta ostaje.
„Ženji, ženji, nevestica mlada!“
„Kak' bom žela tužna i žalostna!
Tamo imam selo usmiljeno,
Unem selu jena stara baba.““

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29.)

41. KONJIČ POPASEL BRŠLJAN.

Guči, guči golobica bela,
Da pojdem tamkaj
V Jeruzalem zeleni.
Tamkaj raste šenica belica,
Diver in nevesta so jo želi.
Diver žanje, nevesta ostane.
„Kaj si tako žalostna
Nevestica mlada?“
„Kako ne bi bila žalostna!
Snočkaj sem si bršljan posadila,
Do polnoči do kolenca zraste,
Tvoj konjič pa mi ga je popasel.““

(Zap. Ana Črnič iz Bednja h. št. 20.)

42. a.) HUD BOJ.

Majko Mare, majko Mare
Preko grada zvala:
„Hodi Mare, hodi Mare,
Ako si oprala!“
„Nisem majko, nisem majko
Ni do vode došla.
Gledala sem, gledala sem
Čude prevelike,
Ke se biju, ke se biju
Sava i Morava.
Aj Morava, aj Morava,
U šajki kovana.
U šajki je, u šajki je
Bratec i sestrice.
Bratec spava, bratec spava,
Sestrice šivala.
Sestra bratca, sestra bratca
Z iglico bodljala.
Stan' se brace, stan' se brace,
Gradi izgoriše!“
„Neka goro, neka goro,
Bog dal, izgoreli!“

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. „Bis.“ I. št. 33.)

Majko Mare izza grada zvala:

„Jesi Mare skoro i oprala?“

„Nisem majko nit' do vode došla.

Gledala sem čudo preveliko,

Kak se bije Sava i Morava.

Sava nosi drvlje i kamenje

I Morava šajke okovane.

U šajki je bratec i sestrice.

Bratec spava in sestra šivala.

Sestra bratca z iglicom ubodla.

Ustaj bratec, sva carova vojska.““

„Nek' mu bude z gradom pregorela.

Služil sem je tri godine dana.

Prvo leto za orudje svetlo.

Drugo leto za konjiča vranca.

Tretje leto za lepo rožico.

Kad' počneli orudje deliti,

Meni dali staro in rijavo.

Kad' počneli konjiče deliti,

Meni dali stara neveljavna.

Kad' počneli rožice deliti,

Meni dali staro, pofaljeno.“

(Pov. Bara Tkalčič iz Pribinec h. št. 2.)

43. NA GALEJI OKOVAN JUNAK.

Vozila se galija po morju,
Vu galiji okovan delija.
Gledala ga s prozora divojka.
„Što me gledaš, s prozora divojka?“
„Ne gledam te, da te ljubit' hoču,
Neg' te gledam, da te nešto pitam:
S čim ti svoje sokolove hraniš?“
„Biser berem, da sokole hranim.“
„S čim ti svoje sokole napajaš?“
„Suze ronim, sokole napajam.“

(Prim. Štrekelj I. 869.)

44. „KOPIN SAHNILA — RODILA!“

Aj Mikula, Mikula,
Goni konjce na vodo!
Kaj Mikula, Mikula,
Tvoji konjci oholi,
Nešto zobi zobati,
Niti morja vode piti,
Samo zdenec pod goro.

Na zdencu je divojka
Belo rubje spirala.
Popala jo kopina:
„Pusti mene kopina,
Da do k letu sahnila!“
Aj Mikula veli: „drži,
Drži, drži kopina,
Da do k letu rodila!“

(Pov. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34.)

45. KRALJEVA HČI S TREMI SINI.

Gor' v Ljubljanci bolna leži,
Bolna leži kraljeva hči.
Ona je imela sinke tri:
Prvega dala v fajmerštvo,
Drugega dala v šolico,
Tretjega dala zakopat'.

Koga je dala v fajmerštvo,
Ta bo za njo mašo bral;
Koga je dala v šolico,
Ta pa za njo molil bo;
Koga je dala zakopat',
Ta predanjo prišel bo
Z jedno gorečo svečico :
On jo bo peljal v sveti raj;
Bog ga nam zadobit' daj!

(Gl. Štrekelj I. 888.)

46. SAVA ODNESLA MARKA.

Turski junak Boga moli,
Da mu Bog da vojevati,
Save vode ne plavati.
Sava voda brza hoda.
Sinoč' Marka odnijela,
Pred dan ga je van iznela,
Pod Karlovac ga tratinu,
I ta trata drobna trava,
Drobna trava diteljina.
Na njoj paso tri pavani,

I četrta pavanica,
Ona njih'va pastarica,
Lipa Mare devojčica.
Ona ima troje prosce:
Ene prosce od miseca,
Druge prosce od sunašca
Tretje prosce od gospode.
Kemu bi ju bolje dati?
Ali kemu, al' noben'mu.

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. „Bis.“ I. št. 37.)

47. JUNAK JANKO SE NEČE PRODATI.

Iskala je majka
Svoj'ga sinka Janka.
„Ste li kaj videli
Moj'ga sinka Janka?“
„Nismo ga videli,
Vam smo čuli za nj'ga,
Da ti ga vodijo
Tri Turčini mladi.“
Prvi mu veli:
„Skoči Janko v vodo!“

„Nisem ja riba,
Da bi skočil v vodo.“
Drugi mu veli:
„Predaj nam se Janko!“
„Nisem devojka,
Da bi se predajal.“
Tretji mu veli:
„Biži Janko v goro!“
„Saj nisem jelen,
Da bi bižal v goro.“

(Pov. Bara Tkalčič iz Pribinec h. št. 2. — Prim. Štrekelj I.
894—901.)

48. JUNAK ODPELJAL DEVOJKO.

Turski junak Boga moli,
Da mu Bog da vojevati,
Save vode ne plivati.
Si je Marka odnijela,
Voda nam ga van iznela
Pod Karlovač na Tratino.
Ta tratina drobna trava,
Drobna trava diteljina.

Po nju paso tri pavuni,
I četrta pavunica.
Njihova je pastarica
Lipa Ane devojčica.
Mimo jaše mladi junak.
„Češ li mene, lipa Ane?“
„Nečo tebe, mladi junak.“
Skočil junak iz konjiča,
Prijel je je za ručice,
Hitil je je na konjiča.

(Pov. Ana Matetič iz Tribuč h. št. 47. — Prim. Štrekelj I. 902.)

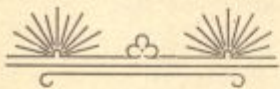
49. SOKOL SE BRANI SLUŽBE.

Doletel je sivi sokol
'z ogrske zemlje.
Donesel je zlato perje
Do črne zemlje.
Gledala ga bela gospa
Iz beloga grada:
„Služi mene, sivi sokol
Jeno leto dan,
Kupit' ti ču lepe škornje,

Zbiraj si ji' sam."
„Neču, vera, bela gospa,
Iz beloga grada.
Škornje imam, drage nimam,
To je se zaman.““
„Kupit, ti ču lepu halju,
'zbiraj si je sam.“
„Neču, vera, bela gospa,
Iz beloga grada.
Halju imam, drage nimam,
To je se zaman.““

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 11. — Prim. Štrekelj I. 948—955.)

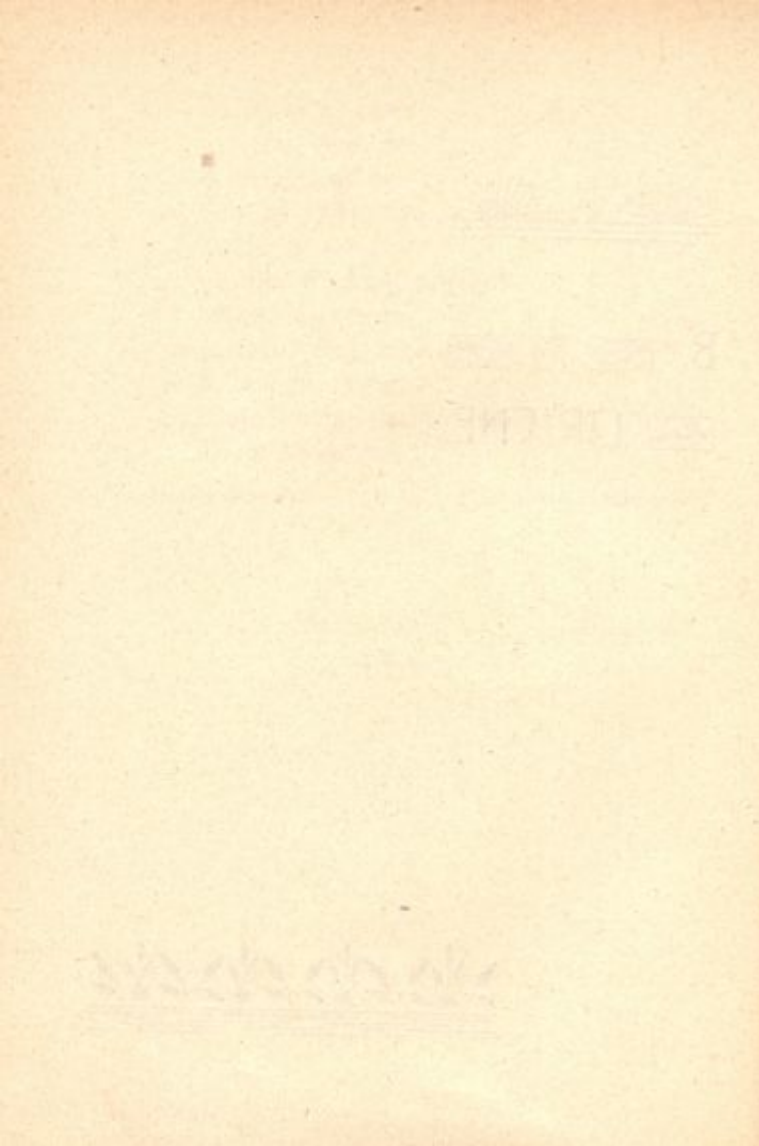

B.

 LIRIČNE.

50. a.) **RAJŠI SIROMAKA, NEGO BOGATINA.**

Stal se jesem rano v jutru,
Malo pred zorjom.
Išel jesem pred štacune,
Da se razhladim.
Zapazil sem devojčico,
Da iz vrta gre.
V rukah nosi črlen grozdak,
Zelen rožmarin.
Daj ga meni devojčica,
Da ga pridahnem!
Nečo, vera, mladi junak,
Zak' me volja ni.
Rajše očo siromaka,
Ki me volja je,
Nego tebe, srebro, zlato,
Ki me volja ni.

(Poved. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34. — Prim. Štrekelj II.
1054—1064.)

50. b.)

Ustal sem se rano v jutro
Malo pred zorjom.
Išel jesem pred štacune,
Da se razhladim.
Zagledal sem devojčičo,

Da z vrta drči,
V rokah nosi črni grozdek,
Zelen rožmarin.
Daj ga meni, devojčica,
Da ga pridišim!
Neču, vera, mladi junak,
Zak' me volja ni.
Povej meni, devojčiča,
Zak' te volja ni!
Neču, vera, mladi junak,
Srce me boli.
Rajša hoču siromaka,
S kim me volja je,
Nego tebe srebrom, zlatom,
Kad me volja ni.

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

51. NEČE ŠOŠTARA.

„Predi, predi moja či,
Tanko žico po noči.
Zemi, čerka, šoštara!“
„Neču, majka, šoštara.
Šoštar bi se rano vstal,
I bi mene rano zval:
Stani ženka dreto prest'!“

(Prim. Štrekelj II. 1083.)

52. „LIPE MOJE SENOKOŠE.“

Lipe moje senokoše,
Po koji' rasto bele rože,
Bele rože, vijolice,
Trgajo ji' devojčice.

Lipe moje bele hiše,
U koji' meni dragi piše,
Piše, piše, prepisuje,
Na me drago premišljuje.

Lipo moje ravno polje,
Po koj' rasto bele rože,
Bele rože, vijolice,
Trgajo ji' devojčice.

(Zap. Urša Požek iz Bednja h. št. 25. — Prim. Štrekelj II.
1103—1109.)

53. KDO ČE PRAVO DELITI.

Našla jesem, našla jesem
Zlato jabuko.
Nesla jesem, nesla jesem
Očki deliti.
Očka neče, očka neče
Pravo deliti.
Više sebi, više sebi,
Nego meni da.

Našla jesem, našla jesem
Zlato jabuko.
Nesla jesem, nesla jesem
Mam'ci deliti.
Mamca neče, mamca neče
Pravo deliti.
Više sebi, više sebi,
Nego meni da.

Našla jesem, našla jesem
Zlato jabuko.
Nesla jesem, nesla jesem
Bratcu deliti.
Bratec neče, bratec neče
Pravo deliti.
Sebi više, sebi više,
Nego meni da.

Našla jesem, našla jesem
Zlato jabuko.
Nesla jesem, nesla jesem
Drag'mu deliti.
Dragi oče, dragi oče
Pravo deliti.
Meni više, meni više,
Nego sebi da.

(Zap. Mara Črnič iz Bednja h. št. 26. — Prim. „Bis.“ I. št. 40.)

54. KDO DONESEL PITEK VINCA.

Poslala sem čačku
Po jen pitek vinca.
Čačka protrkeče,
Prazen pitek domigeče.
Ja tužna, ja kamena,
Ne bum vinca pila,
Ne bum dugo živela.

Poslala sem mam'cu
Po jen pitek vinca.
Mam'ca protrkeče,
Prazen pitek domigeče.
Ja tužna, ja kamena,
Ne bum vinca pila,
Ne bum dugo živela.

Poslala sem bratca
Po jen pitek vinca.
Bratec protrkeče,
Prazen pitek domigeče.
Ja tužna, ja kamena,
Ne bum vinca pila,
Ne bum dugo živela.

Poslala sem dragoga
Po jen pitek vinca.
Dragi protrkeče,
Pun pitek domigeče.
Ja rada, ja vesela,
Ja bum vince pila,
Ja bum dolgo živela.

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 11. — Prim. Štrekelj II.
1177—1181.)

55. NEČE LAGATI.

Mlada Mic'ka rož'ce plevi
Na zelenem vrtljecu.
Mimo grejo mladi fantje
In se z Micko špasajo.

Mlada Micka češ bit' moja,
Ču ti kupit' prsten zlat?
Ja bi bila rada tvoja,
Da se mam'ce ne bojim.

Kaj bi meni mam'ca rekli,
Ki bi vid'li prsten zlat?
Reci, reci, da s' ga našla
Na zelenem-vrtljecu!

To ni moj noben prijatelj,
Ki bi me lagat' učil.

(Zap. Kata Žarkovič iz Pribinec h. št. 4. — Prim. Štrekelj II.
1285—1294.)

56. DVA MLADA BUMBERA.

Siva megla ti ne padaj,
Ti ne padaj name,
Neg' ti padaj unkraj Belovara.
Tam se ljubijo dva bumberi mladi.
Vid'la je jih tica lastavica,
Kako tica vidi, tak' brodarjū kaže.
Brodar kaže, ko ga un' prevaže,
On prevaže dva bumbera mlada,
Bumber Jure, bumberkinja Bare.

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 11. — Prim. Kuhač II. 728.)

57. NEČE JE VZETI.

Mili, dragi Bože,
Glavica me boli.
Gde moj dragi služi
Vučakovskem grado,
Pri mlademo kralu
Konjca vranca jaše,
Svetlu sablu paše.
Njega gleda Jane,
Jane devojčica.

„Da bi Bog dal, da si
Bi ti ukinil glavo!“

„Némoj mene kleti,
Jane devojčica!“

„Kak te nečo kleti,
Kad me nečeš zeti!“

„Volil bi te zeti,
Ali mi ne dajo
Vogrška gospoda.“

„Ako si ti Janko
Roda gospodskega,
Ali ja sem Jane
Roda poštenoga.
Poštena mi majka,
Koja me rodila.
Poštena je doja,
Koja me dojila.
Poštena redina,
Koja me redila.
Pošten bode jonak,
Koji bo me ljubil.“

(Zap. Jure Žunič iz Tribuč h. št. 51. — Prim. „Bis.“ I. št. 43.)

58. ČUDNA ŽENITNINA.

„Od kod si dekle ti doma,
Da te nobeden ne pozna?“
„Jaz sem gor' iz Štajarskega,
Hči sem mlad'ga kramarja.““

„Kadar se jaz oženil bom,
Tebe na ofcet vabil bom.“
„Kak' mene ti na ofcet vabil boš,
Ker moja ofcet čudna bo.

Tebi godci godejo,
Meni pa zvonovi pojejo.
Tebe k poroki spravljajo,
Men' pa gospoda peljejo.

Tebe k poroki peljejo,
Mené na dilo devajo.
Tebi godci godejo,
Men' pa zvonovi pojejo.

Tebe v cerkvi poročajo,
Mene pa v grob zagrebajo.
Kadar pojdeš 'z cerkve van,
Ozri se na moj črni grob.

In izreci besede tri:
Bog ti daj večni mir!““

(Prim. Štrekelj II. 1430—1434.)

59. "KAD' NAZAJ DOJDEŠ."

Zora zabeli, duša,
Hočeš, da zvonim?
Kad' nazaj dojdeš, duša,
Mene ne najdeš.
Mene češ najti, duša,
Pod črno zemljo,
Aj travo zeleno.

Kad' nazaj dojdeš, duša,
Čačke ne najdeš.
Čačko češ najti, duša,
Pod črno zemljo,
Aj travo zeleno.

Kad' nazaj dojdeš, duša,
Majke ne najdeš.
Mam'co češ najti, duša,
Pod črno zemljo,
Aj travo zeleno.

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

60. MAJKA JE NE MARA.

Gromom lila tihana godina,
Po nju Mare pavunove pase.
Od pavunov perje odletalo,
Brala ga je pastirica Mare.
Nabrala je krilce in rukavce,
Spletala je tri vence zelence.
Prvega je Bogu darovala,
Drugega je sebi ostavljala,
Tretjega je u Dunav hitila.
„Plavaj, plavaj, moj venče, zelenče,
In doplavaj do Jurjeve majke,
Pa je pitaj, če l' Jurja ženiti.“
Odgovara majka devojčici:
„Ženit' čo ga, al' ga s tabom neču,
Zakaj ti si roda velikega.
Nisi vadna suncu ni misecu,
Nit' danici, ka rano izhaja.““

(Pov. Mar. Veselič iz Marindola h. št. 6.)

61. „O SIJAJ, SIJAJ, SOLNČICE!“

Le sijaj, sijaj sončace
Na moje drobno srčace!
Oj kako bom sijalo sončace,
Ki so pregoste smrečice
In presvetle zvezdice.

Smrečice posekal bom,
Pa barčico naredil bom.
Oj barčica narejena
Na morje je postavljena.
Odrin' odrin' od kraja preč,
Da se ne bomo vid'la več.

Sklenila je bele roke,
Točila je grenke solze:
Če nas nevarnost obdrži,
Obvaruj nas, Marija ti!
Marija sedem žalosti,
Obvaruj nas nevarnosti!

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. Štrekelj II.
1576—1588.)

62. MIKULA Z BELO KOŠULJO.

Široko morje i Dunav,
Po kim se vozi barčica.
U njoj se vozi Mikula,
Na njem se beli košulja,
Kojo mu majka naprela,
Kojo mu sestra šivala,
Kojo mu ljuba šlingala.

(Pov. Bara Tkalčič iz Pribinec h. št. 2.)

63. KDO JE ŠIVAL KOŠULJO?

Ladja plava po morju.
U njoj se vozi dragi moj.
Na njem se beli košulja.
Ni mu je majka krojila,
Njemu je ljuba šivala.

64. LETELA BI NA FRANCOSKO.

Da sem tica,
Letela bi
Na Francosko.
Gledala bi,
Gde moj dragi

U paradi
Z nogom stoji
Na kamenko,
Puško nosi
Čez ramenko.
Oj poškica
Zaročnica!
Aj sabljica
Dika moja!

(Zap. Kata Hotujec iz Bednja li. št. 15. Prim. Štrekelj II.
1639—1640.)

65. „NA KAPICI SO ROŽICE TRI.“

O jabuka zelenika,
Ne rasti mi prevelika,
Neg' mi rasti rodovita,
Na saki veji dve, tri,
Na vrhcu pa štiri.
Na ti štrti sokol sedi.
On se razgleda,
Gdaj se mlad cesar špancira,
Flinta pukne, konjec zdrkne.

„Devojčica, devojčica,
Budi mi nevestica!“
„Kako ti bom nevestica,
Ker ti bratca ne poznam.“ “
„Moj'ga bratca lahko poznaš,
Ker nosi vojaško kapico,
Na kapici pa rož'ce tri:
Ta prva rož'ca je žareče sonce,
Ta druga rož'ca je žareči misac,
Ta tretja je ta hladna godina.
Godina je za šenico,
Šenica je za pogačo,
Pogača je za divojke,
Divojke so za jonake,
Jonaki so za soldate,
Soldati so za gospode,
Gospodi so za pravico,
Pravica je Bogu draga,
Bogu draga in Mariji.“

Pov. Ana Šikonija iz Tribuč h. št. 52.)

66. NE SKRBI DOSTI ZA NJO.

Pisala je Ivetu
Na zeleno travo:
Hodi Ive doma,
Došla ti je doba,

Ura po polnoči!
Al' vi neč'te,
Neg' da me udate.
Ne skrbite
Dosti ruhe z mano,
Samo jene
Lanene rukave.
Saj jih ne bom
Po suncu nosila,
Več jih ja bom
U zemlji gnojila.
Al' vi neč'te,
Neg' da me udate.
Ne skrbite
Dosti ruhe z mano,
Samo jeno
Pečo pokrivačo.

(Pov. Mar. Matetič iz Tribuč h. št. 48.)

67. „PUHNI VETER, ŠALJI GLASE!“

Puhni veter
Iz dolnjē planine,
Šalji glase
K moji stari majki,
Nek' mi šalje

Košuljo taneno
I s košuljom
Pečo pokrivačo.
Saj jo nečo
Več po senci nosit',
Neg' ja hoču
Črno zemljo gnojit'.

(Zap. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9.)

68. BI LI GA PODILA?

„Majko, majko moja,
Moj boluje dragi.
Bi l' ga, bi l' ga podila?“

„Némoj, nemoj čerko,
Ja te odgovaram.
Bi ti rekli, da s' ga otrovala.““

„Majko, majko moja,
S čim ga otrovala?“

„Čerko, čerko draga,
Sa nemilim duhom.““

69. PUCAL BO ČEZ VAROŠ.

Zora puca, dan se beli,
Moje srce se veseli.

„Snoči mi je štata došla,
Da ja moram odlazit'.
Nije meni za to milo,
Kaj ja moram odlazit',
Vam je meni zato milo,
Kaj ja moram ostavit',
U radosti, u milosti,
Od srdašca svojega.

Kupil si bom tri pištoljce,
Pucal bodem čez varoš,
Varoščanom na veselje,
Svojim ljubim na žalost.“

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. Štrekelj II. 2083.)

70. DEKLE LEPIH ČEDNOSTI.

Snoč' sem eno štimo slišal,
Sem doma na post'lji spal,
Da m' dekle prosnjače ima,
Gvišno se možila bo.

Gor' pa dol' po hiš' hodila,
Ki sem ja pod oknom stal,
Grenke solze je točila,
Ko sem ja slovo jemal.

Ne b' mi bila obljubila
Ne svojo desno roko,
Nit' mi ne b' b'la oranila
Moj'ga drobnega srca.

Men' so druga dekleta rekla,
Da se dekle še dobi,
Dekle se bi še dobila,
Al' modrosti take ni.

Bila modra, kakor jagnje,
Polna lepih čednosti.
Vse te druge je svarila,
Ki v nečistosti žive.

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. Štrekelj II.
2189—2199.)

71. BOJ SE OSTAVITI ČAČKO, MAJKO!

O devojka, devojčica,
Boj ti se, boj,
Svoj'ga čačko ostaviti,
Boj ti se, boj,
Druz'ga čačko privoliti!

Boj se ti, boj,
Svojo majko ostaviti,
Boj ti se, boj,
Drugo majko privoliti!
O devojka, devojčica,
Boj se ti, boj!

72. NEZVESTI KAZNOVAN.

Kiša pada, trava raste,
To je godina.
Ah moj dragi, črne oči,
To mi dodija!
Da ga oče na vojnico,
Ja bi volila.
Moj dragi se u boj spravlja,
Ode od mene.
On se kune in preklinja,
Da za dan dojde.
Zima projde, leto dojde,
Al dragoga ni.
Uzmem prelce in vretence
Šečem uz morje.

Hitim prelce in vretence,
Ležem in zaspim.
Nato pride mlado momče,
Tiho me budi:
„Ustaj mila, ustaj draga,
Što si zaspala!
Dragi ti se oženio,
Oprosti mu ti!“
„Neka, neka, nek' se ženi,
Prosto mu bilo!“
Vedro nebo zagrmelo,
Grom ga ubio.

(Zap. Urša Požek iz Bednja h. št. 22. — Prim. Štrekelj II.
2340—2345.)

73. „MOJ MU BLAGOSLOV!“

Iz korenka roža raste,
Roža rumena,
Iz kamenka voda teče,
Voda hlajena.
Devojčica rože brala,
Pa je zaspala.

Mimo šeče mladi junak,
On jo probudi.
„Devojčica, rožičica,
Kaj si zaspala!
Cvetje ti je povenelo,
Kaj si nabrala.
Dragi ti se je oženil,
Kaj si ljubila.“
„„Nek' se ženi, i oženi,
Moj mu blagoslov!““

(Pov. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34. — Prim. Štrekelj II.
2343—2346.)

74. a.) VELIKA GREHOTA NA VERO LJUBITI.

Lepo ti je rano oraneti,
Mal' pred zoro, ko slavoni pojo.
Slavon poje, al' na delo zove.
Al' na delo joli, joli vadi.
Joli vadi trava diteljina.
U ti travi beli list papira.
Na papiru črno slavon piše:
Grehota je devojke ljubiti,
Jo ljubiti, pa je ostaviti.

Bolje bi mu cerkev zarušiti,
Neg' devojko na vero ljubiti,
Jo ljubiti, pa jo ostaviti.
Cerkva bi se bolja sezidala,
Triput lepša, neg' je prva bila.
Devojka bi pod vencem ostala,
Dekle ne bi vere več dobila,
Niti vere, nit' poštenja svoga.
Teške jeso devojaške kletve:
Kad' zakune, do Boga se čuje.
Kad' zaplače, zemlja se razmače,
Kad' izdahne, list i trava sahne.

(Pov. Ana Skube iz Adlešič h. št. 3. — Prim. Štrekelj II.
2347—2348.)

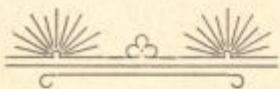
74. b.)

Lipo se je rano uraniti,
Mal' pred zoro, ko slavoni pojo.
Slavon viče, al' na vodo vliče,
Al' na vodo, ali u livado.
Unkraj vode diteljina trava,
U travi je beli list papira,
Na papiru črna slova piše,
Ali slova jako žalovita.
Kaj so slova tako žalovita?

Kako ne bi bila žalovita,
Ker sem ja dva draga razdružila.
Bolje bi ti cerkvo porušiti,
Neg' divojki vero prelomiti.
Cerkva če se bolja sezidati,
Devojki se vera neče dati.
Kada kune, do Boga se čuje.
Kada plače, zemljica promače.
Kada reče, vsa se zemlja strese.

(Zap. Kata Hotujec iz Bednja h. št. 15.)

C.
PESMI ZA
POSEBNE
 PRILIKE.

a) KOLEDNICE
IN BOŽIČNICE.

75. JOŽEF IN MARIJA IŠČETA PRENOČIŠČA.

Sveti Jožef in Marija

V mesto gresta,

Notri v mesto Betlehem.

Tam za jerpergo vprašata.

Sveti Jožef govori:

„V celem mestu jerperge ni.

O ti mesto betlehensko,

Ki nas nečeš jerpergvat'!

Zdaj pa gremo ven iz mesta,

Iz mesta Betlehemskega.“

Za roko jo drži,

Na oslička posadi.

Zdaj so prišli tam na gmanj'co

V eno štal'co priprosto.

Kadar notri prideta,

Sveti Jožef govori:

„Božja štal'ca mrzla si!

Kak' bomo v teb' prebivali?“

O Marija ga potrošta:

„Saj se že ogrela bo!“

Sveti Jožef govori:

„Za večerjo tud' nič ni.“

O Marija ga potrošta:

„Saj večerje treba ni!

Jožef moj, nič se ne boj!

Oglej se gori na nebesa,
Kak' nam zvezde svetijo,
Nam darove talajo."

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. Štrekelj III.
4776—4780.)

76. BOŽIČNA.

Vi pastirci, da li spite?
Kaj je?
Stan'te gori, sliš'te me!
Kdo je?
Ja sem angel iz nebes,
K vam sem prišel še zares.
Hvala! angel je, angel je,
Ga vprašajmo, kaj nam če.

Hoč'te znati, kaj vam čem?
Hoč'mo.
Poslušajte, vam povem!
Povej!
Pojte eno mal' naprej,
Bote vid'li čudo zdej!
Ena d'vica nocoj rodi,
To detece pri nju spi.
Hvala! nocoj rodi, nocoj rodi,
To detece pri nju spi.

To detece je Bog sam,
Bog sam!
Iz ljubezni hiti k nam,
Oj k nam!
Oj ljubezen brez konca,
Bog se storil za hlapca.
Rojen je od Marije,
Od prečiste device.
Hvala! rojen je, rojen je,
Od prečiste device.

Povit je u plenice,
V plenice!
Položen je v jaselce,
V jaselce!
Položen je v jaselce,
So na mestu posteljce.
Hvala! jaselce, jaselce,
So na mestu posteljce.

(Zap. Kata Hotujec iz Bednja h. št. 15. — Prim. „Bis.“ I. št. 48.)

77. a.) SV. JOŽEF ZIBLJE JEZUSA.

Tam na gmajn'ci
V eni štal'ci
Ena svitla luč gori.

Ki Marija
Dete povija
Lipo dete Jezusa.

Sveti Jožef,
Stari muž,
Z nogom giblje,
Dete ziblje,
Lipo dete Jezusa.

(Prim. Štrekelj III. 4829—4845.)

77. b.)

Sveti Jožak
Mali možak,
Z glavo kima
Z nogo ziba
Malo dete Jezusa.

Pov. Mar. Matetič iz Tribuč h. št. 48.)

78. MARIJA PLETE VENCE.

Sveto nebo odprto stoji,
Gor' se Marija veseli
Z eno rudečo galtrožo,
Ki je pred suncem trgana.

Angelci so jo trgali,
Da so Marijo kronali.
Kronaj jo, kronaj večni Bog
Oče, Sin in sveti Duh!

Jezus je majhen, pa je svet,
Z rokam' drži vesvoljen svet.
Tebe pa Jezus, prosimo zdaj,
Da nam odkleneš sveti raj.

(Pov. Ana Skube iz Adlešič h. št. 3. — Prim. „Bis.“ I. št. 52.)

79. „SVETI SE, SVETI, BELI DAN!“

Sveti se, sveti, beli dan,
Ker bo prišel Jezus k nam
S svojo preljubo materjo,
Z ljubo devico Marijo.

Ptičice po luftu letajo,
Na nizka drevesca sedajo,
Ker se veselijo belega dne,
Ker se veselijo belega dne.

Sveti se, sveti, beli dan,
Ker bo prišel Jezus k nam
S svojo preljubo materjo,
Z ljubo devico Marijo.

Ribice po vodi plavajo,
Glavice na stran pokladajo,
Ker se veselijo belega dne,
Ker se veselijo belega dne.

Sveti se, sveti, beli dan,
Ker bo prišel Jezus k nam
S svojo preljubo materjo,
Z ljubo devico Marijo.

Angelci po nebesih špancierajo,
Mater Marijo cirajo.
Ciraj jo, ciraj Sin, sveti Duh,
Sin, sveti Duh, resnični Bog!

(Zap. Neža Grabrijan iz Sel h. št. 13. — Prim. Štrekelj III.
4880—4895.)

80. a.) SV. TRIJE KRALJI.

Zvezda gre gore za gore,
Za njom gredo kralji tri,
Gašpar, Milher, Baltazar.
Gašpar gre najnapre,
Ker za pote najbolj ve.
Milher gre tud' za njim,
In se lepo pomenkujo.
Baltazar gre najnazad,
Ves je srebrn ino zlat.

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. Štrekelj III. 4956.)

80. b.)

Zbudi se Jeruzalem
Zdaj iz spanja svojega,
Luč se sveti v Betlehem'!

Primi svojega Boga,
Donesli saboj so zlato,
Mere in kadilo so!

Takih mož res tukaj ni,
Kaj se vam sosedi zdi?
Na judovski zemlji
Se čudež godi.

(Pov. Kata Veselič iz Bednja h. št. 30.)

81. ČAKALA BO JEZUSA.

Komu se dremlje, naj gre spat!
Men' se ne dremlje, jaz ne grem.
Jaz bom čula vahtala,
Jezusa bom čakala.

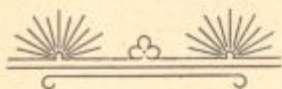
Jezus je obljubil, prišel bo
S svojo preljubo materjo,
Z ljubo devico Marijo.

Pri takovi' je Jezus rad,
Ki se lepo zadrže
In Marijo počaste.

(Zap. Ana Šegina iz Tribuč h. št. 46. — Prim. „Bis.“ I. št. 53.)

c.

b) KRESNICE.

82. „KAR SEM KOLI SVETA PROŠEL.“

Kaj sem koli gore prošel,
Take trte nisem našel,
Kot je trta, o Marija.
Žegnaj, žegnaj, o Marija,
Vinske gore, žitno polje!

Kaj sem koli polja prošel,
Take rož'ce nisem našel,
Kot je rož'ca, o Marija,
Žegnaj, žegnaj o Marija,
Vinske gore, žitno polje!

Kaj sem koli mesta prošel,
Take gospe nisem našel,
Kot je gospa, o Marija.
Žegnaj, žegnaj, o Marija,
Vinske gore, žitno polje!

Kaj sem koli gozda prošel,
Take tišce nisem našel,
Kot je tišca, o Marija.
Žegnaj, žegnaj, o Marija,
Vinske gore, žitno polje!

Kaj sem koli sveta prošel,
Take deklice nisem našel,
Kot je devica, o Marija.
Žegnaj, žegnaj, o Marija,
Vinske gore, žitno polje!

Kaj sem koli morja prošel,
Take ribe nisem našel,
Kot je riba, o Marija.
Žegnaj, žegnaj, o Marija,
Vinske gore, žitno polje.

(Zap. Neža Hotujec iz Pribinec h. št. 15. — Prim. „Bis.“ I. št. 57.)

83. IMENITNOST VINSKE TRTE IN ŠENIČNEGA KLASA.

Vinska trta, šeničen klas,
To je špiža naša.
Nobena maša brana ni,
Da hostija zraven ne stoji.
Nobena maša brana ni,
Da vince zraven ne stoji.

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 11. — Prim. Štrekelj III.
5056—5069.)

84. TIČICE NESO TEŠKO TOVORIJO.

Tri tičice pod nebom letijo,
Se tri neso težko tovorijo.
Prva nosi zdravlje in veselje,
Druga nosi žito in pšenico,
Tretja nosi vino in rakijo.

Ktera nosi zdravlje in veselje,
Da bi sela v naše selo.
Ktera nosi žito in pšenico,
Da bi sela v naše ravno polje.
Ktera nosi vino in rakijo,
Da bi sela v naše vinske gore.

(Pov. Bara Tkalčič iz Pribinec h. št. 2.)

85. TIČICE NESO DAROVE.

Tri tičice priletele čez široko morje.
Prva nosi klasek od šenice,
Druga nosi grozdek iz gorice,
Tretja nosi zdravlje in veselje.
Ktera nosi klasek od šenice,
O da bi sela v ravno naše polje,
Da bi naše polje rodovitno bilo!
Ktera nosi grozdek iz gorice,
O da bi sela u naše gorice,
Da bi naše gore obrodile!
Ktera nosi zdravlje in veselje,
O da bi sela v naše selo,
Da bi Bog dal, da bi bilo
Naše selo zdravo in veselo!

(Zap. Ana Črnič iz Bednja h. št. 28.)

86. DAR ZA ROSNO ROŽO.

Izrasla je rosna roža
Na sred' polja širokega.
Za nju nezna nigder nigdo,
Samo jedan mladi junak.
Utrgal je rosnu rožu,
Nosil je ju mladim kraljem.
Vsi su kralji pozaspali.
Tiho jih budi kraljica:
„Stante gori mladi kralji,
Junak vam je dar donesel,
Dar donesel rosno rožu.“
„S čim ga čemu darovati?“
„Z dugom puškomo čez ramenke,
Svitlom sabljom čez remenje.“

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29. — Prim. „Bis.“ I. št. 59.)

87. „OJ SIJAJ, SIJAJ SONCE!“

Sijaj, sijaj sonce,
Oj sonce rumeno!
„Kako bom jaz sijalo,
Sem tako žalostno!“

Če zjutraj zmiraj gori grem,
Se dekleta jočejo,
Ker rade bi ležale,
Pa vstati morajo.

Sijaj, sijaj sonce,
Oj sonce rumeno!
Kako bom jaz sijalo,
Sem tako žalostno!

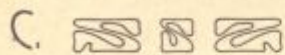
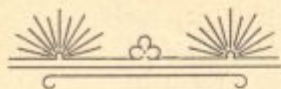
Če popoldne zmiraj doli grem,
Me pastirji kolnejo,
Domu bi radi gnali,
Pa črede nimajo.*

(Prim. Štrekelj III. 5144.)

c) SVATBENE.

88. KAKO NAJ VZAME.

„Bog daj, Bog daj dober večer,
Dober večer očka vi!
Bi li bila vaša volja,
Da bi nam dali svojo hčer?“
„Moja volja bi še bila,
Al' za mam'co jest ne vem.““

„Bog daj, Bog daj dober večer,
Dober večer mam'ca vi!
Bi li bila vaša volja,
Da bi nam dali svojo hčer?“
„Moja volja bi še bila,
Al' za hčerko jest ne vem.““

„Bog daj, Bog daj dober večer,
Dober večer dekle ti!
Bi li bila tvoja volja
Z mano stopit' pred oltar,
Da boš mi rekla pred oltarjem,
Pred oltarjem trikrat ja?“

„Ne bom ti rekla, ne bom ti rekla
Pred oltarjem trikrat ja.
Ali jest ti čem povedat'
Od kod se ti oženil boš:

Teh stari' žensk nikar ne zemi,
Ker ona zmirom godrnja!
Teh srednjih udov nikar ne zemi,
Ker ona zmirom žalostna!
To mlado dekle si le zemi,
Ker ona zmirom vesela!" "

(Zap. Mara Črnič iz Bednja h. št. 26. — Prim. Štrekelj III.
5250—5258 + I. 925—939.)

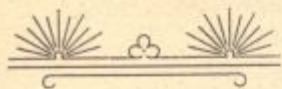

89. ŽENITNINA V KANI.

Prosimo, molimo vsi skupaj Boga
Marijo prečisto devico,
Ker je ona sprosila za vince.
Ona sprosila za tiste ljudi,
Ki so v Kani Galileji na opceti b'li,
Ona sprosila svojega sina,
Ko svatom je zmanjkalo vina.
Jezus je usmiljen, je rekel tako:
„Nalite šest vrčev štrihane z vodo,
Nos'te pokušit starešini,
On bo pofalil to vino.“

(Prim. Štrekelj III. 5346—5365.)

C. Three stylized decorative symbols, possibly representing letters or motifs, arranged horizontally.

č) NAPITNICE.

90. ZDRAVICA.

Na svetu take rož'ce ni,
Kakor je vinska trta:
Po zimi spi,
Po let' cveti,
V jeseni vince daje.

O zdaj izpijmo jeden glaž
Na zdravje gospodarja,
Ki je pri nas
Za kratek čas,
Nam sladko vince daja!

(Zap. Urša Požek iz Bednja h. št. 25. — Prim. Štrekelj III.
5492—5500.)

91. NAPITNICA.

Tičice mi pojejo,
Rožice mi cvetejo,
Svetega Matijo hvalijo.
Sveti Matija
Je žlahtni gospod,
Ki ga izvolil je
Sam večni Bog.
Živio, živio svet'ga Duha,
Tudi od vinca sladkega.

92. PISANA MAJOLČICA.

Tičica mi je poje
Sam ne vem kje.
Uno stran Ljubljane
Je Sorsko polje.
Ni ti to nobena tičica,
Več je to pisana majolčica.
Stari oče pravi: tuš vivat,
Tuškaj ga vinček,
Primi ga za vrat!
Iše eno malo,
Da se bo kaj znalo.
Kuškaj mene,
Jaz bom tebe!

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3. — Prim. Štrekelj III.
5749—5750.)

93. LAHKO NOČ!

Lahko noč, lahko noč,
Draga brača moja!
Z vami Bog, z vami Bog,
In z nami Marija.

Hod'te spat, hod'te spat,
Jutri zdravi stat,
Hod'te spat, hod'te spat,
Jutri zgodaj stat.

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

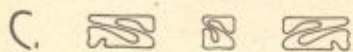
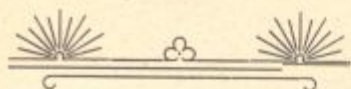
94. PIJANČEK — BEDAK.

Zemljica je rodila trtiko,
Trtika je rodila mladiko,
Mladika je rodila grozdeka,
Grozdek je rodil vinčeka,
Vinček je rodil pijančeka,
Pijanček je rodil bedaka.

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

d) OBSMRTNICE.

95. „SMRT NE GLEDA NIČ NA LETA.“

Smrt ne gleda nič na leta,
Vsaki dan nam grob obeta,
Naj bo star al' mlad,
Reven al' bogat,
Vsak se mora v grob podat'.

O preljube ve sestrice,
Vas objamem, poljubim v lice,
Vam podam roko,
Jemljem slovo ž njo,
Predno grem v črno zemljo.

O preljubi moji bratci,
Vas objamem, poljubim v lice,
Vam podam roko,
Jemljem slovo ž njo,
Predno grem v črno zemljo.

O preljuba žlahta moja,
Vse v duho vas objamem,
Vam podam roko,
Jemljem slovo ž njo,
Predno grem v črno zemljo.

O preljubi oče, mati,
Zdaj se moram od vas podati,
Moram se od vas ločit',
In vse tukaj zapustit'.

(Zap. Mar. Peteh iz Bednja h. št. 19.)

96. NI PISMA, NI POTENTA.

Smrt na vrati' trka,
Da moram rajžat' ž njo.
Kako bom s tabom rajžal,
Ker popotnice nimam.

Moj očka so rajžali,
Jih dolgo nazaj ni,
Ni pisma, nit' potenta,
Kako se jim godi.

Moja mamka so rajžali,
Jih dolgo nazaj ni,
Ni pisma, nit' potenta,
Kako se jim godi.

Moj bratec so rajžali,
Jih dolgo nazaj ni,
Ni pisma, nit' potenta,
Kako se jim godi.

Moja sestra so rajžali,
Jih dolgo nazaj ni,
Ni pisma, nit' patenta,
Kako se jim godi.

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

97. BOJI SE SMRTI.

Prišla je štima z nebes,
Da bom moral dat' življenje čez,
Rajtingo večnemu Bogu,
Usmiljenemo Jezoso.

Kako bom rajtingo dajal,
Ker sem se vselej pokore bal,
Večkrat sem v tovaršiji bil,
Pa pokore nisem storil.

Odlahal sem jo zanaprej,
O kaj bo z mano zdej!
Al' na cesti, al' na pot',
Sam Bog ve, kje bo moj grob.

Delaj pokoro, moj kristjan,
Dokler je čas, dokler je dan!
Prišla bo noč, ko pojd'mo spat,
Pa pod zemljo počivat.

(Zap. Neža Hotujec iz Pribinec h. št. 15.)

98. MORALA BO UMRETI.

Imela sem krancelj lep
Celi' štirdvajset let,
Zdaj ga pa hoče
Bog k sebi imet'.

Imela sem pet sestric.
Dve so me spletale,
Tri so me spremljale
V črno zemljo.

Zvoni mi mil' pojo
Mene pa spremljajo,
Mene pa spremljajo
V črno zemljo.

Dekleta mi mil' pojo,
Mene pa spremljajo,
Mene pa spremljajo
V črno zemljo.

Gdor če v nebesa it',
Mora Bogu služit',
Mora Bogu služit',
Njega molit'.

(Zap. Neža Hotujec iz Pribinca h. št. 15.)

99. a.) MORALA BO UMRETI.

Mene srce boli,
Gvišno je ranjeno.
Močno je ranjeno,
Mogla bom umret.

Imela sem krancelj lep
Celi' štirindvajset let,
Zdaj ga pa hoče
Bog k sebi imet'.

Imela sem spletavke.
Dve so me spletale,
Tri so me spremljale
V črno zemljo.

Očka žalujejo,
Mam'ca pa jokajo,
Kaj bi žal'val' za me,
Saj grem k Bogu.

Gdor če v nebesa prit',
Mora Bogu služit',
Mora Bogu služit',
Njega molit'.

Ptičice prosim vas,
Sliš'te moj mili glas,
Prišla bo že spomlad,
Ki bo za vas.

Zvonovi mi mil' zvono,
Ptič'ce mi mil' pojo,
Mene pa nesejo
V črno zemljo.

99. b.)

Imela sem pet sestic.
Dve so me spletale
V črno zemljo.
Tri so me spremljale
V sveto nebo.

Očka so žalostni,
Mam'ka pa jokajo.
Mam'ca ne jokajte,
Saj grem v nebo.

Imela sem krancelj lep
Celi' triindvajset let.
Zdaj pa Bog hoče
Ga k sebi imet'.

Imela sem ženiha
Usmiljen'ga Jezusa,
Zdaj me pa spremljal bo
V sveto nebo.

(Pov. Ana Požek iz Tribuč h. št. 57.)

100. KRANJSKI ROŽMARIN JE NAJLEPŠI.

Nobene rožice niso tak' lepe,
Ko je kranjski rožmarin.

Če dekle umrla bom,
Lep krancelj imela bom
'z rozinkranta plavega,
'z majarona našega.

V grobo počivala bom,
Več sestic imela bom ;
Tam koščice čakajo
Na trobento angelsko.

Ž njo iz groba stala bom,
V dolinco solzno šla jaz bom ;
Tam bo sodnik prikazal se,
Po pravici sodil vse.

Dobre d'jal na desno stran,
Hude d'jal na levo stran.
O ti Jezus mili!
Daj priti mi na desno stran,
Gori, gori v sveti raj!

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 11.)

101. „KAKO BOŠ V ČRNO ZEMLJO DEJAN.“

Prav premisli moj kristjan,
Kak' boš v črno zemljo d'jan!
Eden ti roke gor' drži,
Drugi ti svečo v roke daje,
Na mrtvaški oder te položi.
Še te pride gledat' dost' ljudi,
Vse se te močno boji.
Štiri moži pridejo,
Te na rame vzdignejo,
Na britof te zanesejo,
Tam te zemlji čez dajo.
Premisli moj kristjan,
Kaj bo zdaj na sodni dan,
Ki bo prišel Jezus k nam,
Bo pokazal pet krvavih ran,
Tebi in meni, o moj kristjan!

(Zap. Mar. Horvat iz Tribuč h. št. 9.)

102. „SPOMNI SE NA SODNJI DAN!“

Minilo mi je tавžent let,
Osemsto in štirideset,
Kar grešnik Boga vživaš.
Za to nič ga ne spoznaš.
Hodi k spov'di kamor češ,
Nihče te ne goni preč.
Če te pred me priti sram,
Spomni se na sodnji dan!
Bo pravični rihtar stal,
In bo vernim dušam d'jal:
„Hod'te vi na desno stran,
Večno veselje uživat!“

(Zap. Mar. Horvat iz Tribuč h. št. 9.)

103. PRESREČNA DEŽELA NAD ZVEZDAMI.

Gore nad svetlimi zvezdami
Presrečna dežela stoji.
Gore se bomo sestali,
Ki ovde smo se poznali.
Majka bo čerko objela,
Prijatelj prijatlja vesel.

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

104. KAKO JE V NEBESIH.

En angel priletel
Iz visokih nebes,
Je lepo zažvižgal,
Še lepše zapel.

Zakaj ne bi žvižgal,
Zakaj ne bi pel,
Ker je Jezus nad manom,
Sem lahko vesel.

Tam gori v nebesih
Tri mizice so,
Se zlatom in srebrom
Pogrnjene so.

Tam gori v nebesih
Tri luč'ce gore,
Za verne dušice,
Ki v vicah trpe.

(Zap. Ana Črnič iz Bednja h. št. 20.)

105. „NE DRŽI SE ODVEČ!“

Ne drži se odveč, veči,
V črno zemljo hočeš leči!
Sabom nečeš nič odnesti.
Po tebi čedo črvi teči.
Bele roke prekrižane,
Črne oči otamnjene.

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

106. MLADA LIZA.

Snoči ob dvanajsti uri,
Ko zaslišim glas Gospoda,
Smrt na vrata potrklja,
Mlada Liza si doma?

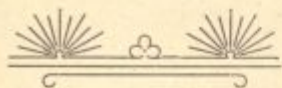
Na moj grob ne pozabite,
Plave lilje zasadite,
Kadar telo trohnelo bo,
Plave lilje naj cveto.

(Zap. Kata Vranešič iz Tribuč h. št. 8.)

Č.
POBOŽNE IN
 MORALNE.

107. „RASTI ROŽMARIN!“

Rasti, rasti rožmarin,
Se te druge rož'ce ž njim,
Da si pošeljč naredim,
Da ja pojdem ž njim
Po ti cesti široki,
Z belim peskom sipani.
Po nji mi grejo romarci,
Vsi nebeški angelci.
Oni mi lepo pojejo
To nebeško glorio,
Glorio deksenizijo.

(Mesto zadnjih 4 vrstic, dodevajo drugi tele:)

K majki božji troštarski.
Hod'te, hod'te romari,
K majki božji troštarski!

(Prim. „Bis.“ I. št. 70.)

108. V KELHU SO TRI KAPLJE KRVI.

Na polju mi stoji ena hiša zlata,
Ker je Jezusova.
V hiši mi stoji ena miza zlata,
Ker je Jezusova.

Na mizi mi stoji en keljuhček zlat,
En keljuhček zlat, ker Jezusov sad.
V kelhu mi stojijo tri kaplje krvi,
Ker so Jezusove.

Prva mi kaže to ravno polje,
Ker je Jezusovo.
Druga mi kaže na vinske gore,
Ker so Jezusove.
Tretja mi kaže na visoke gore,
Ker so Jezusove.

(Pov. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34.)

109. JEZUSU PUŠELJČEK.

Ko bi jaz vedela,
Da si ti Jezus moj,
Ja ti bi dala
Pušeljček svoj.
Pušeljček rožmarin,
Jezus Marijin sin,
Ljuba Marija,
Jezus bod' moj!

Ko bi jaz vedela,
Da si ti Jezus moj,
Ja ti bi dala
Pušeljček svoj.
Pušeljček galtroža,
Marija brez madeža,
Ljuba Marija,
Jezus bod' moj!

Ko bi jaz vedela,
Da si ti Jezus moj,
Ja ti bi dala
Pušeljček svoj.
Pušeljček lilija,
Jezus usmiljenja,
Ljuba Marija,
Jezus bod' moj!

(Prim. Štrekelj II. 1027—1029.)

110. „JEZUSA SMO IZGUBILI.“

Jezusa smo 'zgubili,
Kam ga pojmo iskati?
K onim možem zakonskim.
Malo ji' je takovi',
Da bi Jezus bil pri nji'.

Jezusa smo 'zgubili,
Kam ga pojmo iskati?
K onim ženskam zakonskim.
Malo ji' je takovi',
Da bi Jezus bil pri nji'.

Jezusa smo 'zgubili,
Kam ga pojmo iskati?
K onim fantom ledičnim,
Malo ji' je takovi',
Da bi Jezus bil pri nji'.

Jezusa smo 'zgubili,
Kam ga pojmo iskati?
K onim dekletom ledičnem.
Malo jih je takovi',
Da bi Jezus bil pri nji'.

(Pov. Bara Tkalčič iz Pribinec h. št. 2.)

111. JEZUS NA OLJSKI GORI.

Jezus kleči na oljski gori.
En'ga svet'ga človeka ni,
Da bi Jezusa kaj potroštal.

Mimo šeče o Marija
In mu milo govorila:
„Stani gori, dete moje,
Ino hodi za menoj!

Ljudi grejo, križ nesejo,
Ker te bojo križali.“
„Naj le grejo, naj nesejo,
Mi nesejo martro to!“

(Zap. Kata Cvitkovič iz Tribuč h. št. 3.)

112. JEZUSOVA MLADOST IN TRPLJENJE.

I.

O lepa rožica Marija!
Skozi vas solnce sije
V zimi in v letu
Po vsem voljenem svetu.
Angel zapoje, Marijo zazove:
„Stan'te, stan'te gor' Marija,
Vaš ljubi sinek Jezus vas kliče.
Čez njegova sveta rebrca krv teče.“ ×
Marija so gori hitro vstali

In so Jezusa prenašali.
In Jezus je odgovoril:
„Kdor bi to molitvico odmolil
Vsaki mladi petek pred obedom, *
Vsako mlado soboto,
Vsako mlado nedeljo,
Bi pred žarkim solncem *
Tri duše iz vic izpeljal:
Prvo očetovo,
Drugo materino,
Tretjo pa sam svojo.“

II.

Jezus je zjutraj zgodaj vstal,
Stopil na svoje svete nožice,
Umil je svoje svete ročice.
Tam je šel na vrt Gecemane,
Je izmolil jeno majhno molitvico.
Kadar ga Judje zaslišijo,
Ga jemledo in peljado
V Janezovo hišo.
V Janezovo hišo,
V rihtarjevo hišo.
Tam mu še odgovor dajo:
„Tam pri vodi Cardani
Ga že sedem let en les čaka

Na Jezusovo težavo.“
Ko to Marija zasliši,
Ona omegli, na tla pade
In progovori Janezu:
„Janez, Janez, pejmo van,
Da še vidimo Jezusa živega.“
Janez pa je rekel Mariji:
„Žena, žena, kaj ne veš,
Da po noči van ne smeš!
Naj petelinček odpoje polnoči,
Naj mežnar odzvoni beli dan,
Naj svitla danica gori pride!“
Petelinček odpoje polnoči,
Mežnar odzvoni beli dan,
Svitla danica gori pride.
Marija in Janez sta šla
Prot' enemu mrzlemu studencu.
Tam je stala jena mlada Judinja.
„Dobro jutro, mlada Judinja!“
Ona je pa molčala,
Ko da bi slišala ne b'la.
„O tiho, tiho mlada Judinja,
Ti boš po meni žalovala,
Ker ne boš nebeškega kraljestva vid'la.“
„Oh, kako bom jest po teb' žalovala,
Ker se vse judovsko mesto veseli,
Ker bodo Jezusa križali,

Jezusa Nazarenskega.““

„Al' so vaši moži doma?“

„Naših moži ni doma.

Naši moži so tam pri vodi Cardani,
Jezusu križ delajo.

Petnajst čevljev visokega,

Sedem čevljev širokega.““

Jezusa so na križ vrgli,

Pribili so ga za njegove svete ročice,

Potegnili so mu njegove svete nožice,

Da so vse kite, žile pokale,

Ko gajžlje žilnate.

Marija je pod križem stala,

In krilce je gori držala.

Notri je tekla sveta rešnja kri.

Šla je Marija na visoke gore

In je pokropila in je rekla:

„Tod' bo rastla rumena šenica,

Kadar se bodo ti zakramenti delili,

In kdor jih bo po vrednem sprejemal,

In molil vsaki mladi petek,

In molil vsako mlado soboto,

In molil vsako mlado nedeljo,

Bo tri dušice iz vic izpeljal:

Prvo očetovo,

Drugo materino,

Tretjo pa sam svojo.“ —

O Bog, naj bo ofrana in priporočena ta moja
majhna molitvica za uboge duše v vicah in tudi
za nas uboge grešnike, Amen!

(To pesem sem sicer že priobčil v „Bis.“ I. str. 150—153.,
toda nepopolno. Ker sem zvedel še nekaj novih vrstic, po-
dam jo tu še enkrat. Zanimiv je tudi dostavek, ki kaže, da
smatrajo ljudje vso pesem kot molitev in da jo tudi res
molijo. Podobne ima tudi Štrekelj: „Jezus in Judje“ I. 451.,
„Jezusove muke“ I. 452. in posebno I. 453. z naslovom: „Zlati
očenaš.“ — Povedala mi jo je Kata Adlešič iz Sel h. št. 13.)

113. ŽAL. ROŽNI VENEC V PESMI.

Jen hribček se trese,
Ker Jezus križ nese,
On krvavi pot poti.

Tri rož'ce so zrastle,
V vence spletene,
Od Marije posvečene.

Ta prva je Jezus,
Ta druga Marija,
Ta tretja svet' Jožef,
Prosi za nas Boga!

V nadaljnji pesmi se spreminja le tretja vrsta prve kitice in sicer, kakor stoji nižje. Druga in tretja kitica pa ostanete nespremenjeni.

- 2.) Ker je krvavo bičan bil.
- 3.) Ker je s trnjem kronan bil.
- 4.) Ker je težki križ nosil.
- 5.) Ker je za nas križan bil.
- 6.) Ker je boge duše 'z vic jemal.

(Zap. Neža Grabrijan iz Sel h. št. 13. — Prim. „Bis.“ I. št. 73.)

114. ŽAL. ROŽNI VENEC V PESMI.

O Marija mat',
Kaj si mogla ti prestat',
Žalostna si bila sedemkrat!
Si ga vid'la sina Jezusa,
Ki je za nas krvavi pot potil.
Jezus krvav pred Marijo stal,
Je od nje slovo jemal.
Angel božji se je jokal,
Ta grešni človek pa se smejal.
Zapuščaj smehe, premišljuj grehe,
Da pojdemo le k Jezusu!

V nadaljni pesmi se spreminja samo 5. vrstica
in sicer tako-le:

- 2.) Ki je za nas krvavo bičan bil.
- 3.) Ki je za nas s trnjem kronan bil.
- 4.) Ki je za nas težek križ nosil.
- 5.) Ki je za nas križan bil.

(Zap. Bara Peteh iz Bednja h. št. 19. — Prim. „Bis.“ I. št. 74.)

115. MARIJA GRE V NEBESA.

Duga je rajža,
Kratka je noč,
Klič' mo Marijo
Na pomoč!

Da nam bo prižgala
Nebeško luč,
Da nam bo svetila
Celo noč.

Marija gre v nebesa,
Nas kliče za seboj,
Saj gremo, saj pojďmo
Mi radi za teboj.

Tam gor' bomo častili
Marijo, Jezusa,
Očeta ino Sina
In Duha svetega.

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

116. MARIJA NA TRONU.

Marija na tron' sedi,
Jezusa v roka' drži.
Mi smo priromali,
Semkaj prišli.

Hvaljen bodi večni Bog,
Oče, Sin in sveti Duh!
Ljuba nebeška mat',
Prosi za nas!

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

117. MARIJINA SLAVA.

Tičice po hosti pojejo,
Sam ne vem kje.
Marijo devico molijo
Oče, Sin in sveti Duh.

Rožice po polju cvetejo,
Sam ne vem kje.
Marijo devico hvalijo
Oče, Sin in sveti Duh.

Zvezdice na nebo migljajo,
Sam ne vem kje.
Marijo devico kinčajo
Oče, Sin in sveti Duh.

Marija mi tebi se 'zročimo,
Da nas boš ti var'vala
In srečno tje nad zvezdice
V nebesa pripeljala,

Zatoraj bod' češena
O rožica Marija!

(Pov. Bara Tkalčič iz Pribinec h. št. 2.)

118. TRI MARIJE, TRI GALIJE NA MORJU.

Marija škriplje,
Svoj'ga sinka ziblje.
Marija ga je popala,
Nesla ga je na morje.
Na morju je jeden brod,

Pomagal nas večni Bog!
Čez njega ido tri Marije,
Tri Marije, tri galije.
Sestal je ji' en ditič,
Vprašal je ji' ta ditič:
Kamo greste tri Marije,
Tri Marije, tri galije?
Mi iščemo beli beršljan,
Pod beršljanom belo pomoč.
Jezus sedi u nebesi',
Petru, Pavlu govoreči.

(Pov. Ana Matetič iz Tribuč h. št. 47.)

119. MARIJINE SANJE.

Hod'te gremo spat
Po tretici, po mejici,
Proti Mariji devici!
Marija sedi
Na zlati klopčici.
Gorke solze ronijo,
Angelci pobirajo,
V keljuh jih postavljajo.
Tam je jena kamra,

Kamra velbana,
Notri Marija spi.
K nju je došel
Ljubeznivi sin.
„O Marija mati,
Kaj spite, al' ležite?“
„O moj ljubeznivi sin,
Ne spim, nit' ne ležim.
Tri strašne hude sanje
So mi se sanjale,
Da so te Judi lovili,
Da so te na križ pribili.
O ki bi ja za vse to znala,
Ja bi nad Bogom scagala.
„O Marija mati,
Kdor nad Bogom scaga,
Ta v pekel zajde,
Nikdar van ne zajde.“ —
Tam je jena kamra,
Kamra velbana.
Tam Marija spi.
Angel zapoje,
Marijo zazove:
„Stan'te gor' Marija,
Boga ste rodili!
Hudi Judi so ga vlovili,
Na križ so ga pribili.“

Iž njega krvca kaplje
Pred božjega angelca,
Pred božjega kopleca.
Angelci pobirajo,
V keljuh jo postavljajo.

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

120. JEZUS BO POSLAL ANGELCE IZ NEBES.

Sveti božji križ,
Ki nas doli položiš,
Mariji izročiš.
Angel zapoje,
Marijo zazove:
Stan'te gor' Marija,
Ki ste Boga rodili!
Judi so ga sprejeli,
Na križ so ga razpeli,
Krvca mu je kapala,
Pred božjega milošča,
Pred božjega angelca.
Pojmo gremo spat,
Komu se čemo darovat'?

Angelu Gabrielu!
Angel če Mariji,
Marija Jezusu,
Jezus če reč':
Le doli se vleč'!
Nikar se ne bať,
Le trdno zaspat'!
Ja bum poslal
Tri angelce iz nebes:
Ta prvi vas bo vižal,
Drugi vas bo špižal,
Tretji vam bo branil
Brez svet'ga rešnjega telesa umret'.
Mi po svet' rajžamo,
Jezusa najdemo
Nutri v presvetem zakramentu.
Nutri so Mat' božja,
Pros'jo za nas Boga,
Jezusa Kristusa
Sina svoj'ga.

121. „LEPA ROŽA MAJKA BOŽJA.“

Lepa roža Mati božja!

Skozi tebe sonce sije

Zimo ino leto.

Bog je dal to dobro vejico.

Pod vejo Marija sinka rodila,

Na svoje srce položila.

Kateri se bi iznašel,

Da bi to pesmico izpel,

Bi zadobil tri dušice:

Prvo čačino,

Drugo mamino,

Tretjo sam svojo.

Ne bi se bal na gori pogubiti

In na vodi potopiti,

Ne doma brez svet'ga rešnjega telesa umreti.

Bog nam daj vsem skupaj prejeti!

(Zap. Bara Vranešič iz Tribuč h. št. 43.)

122. KAJ MARIJA DELA.

Jezus naš,

Pridi k nam,

Povej nam,

Kaj Marija dela?

Marija solze toči,
Grešnike napaja ;
Napaja prvič očeta,
Drugič mater,
Tretjič sama sebe.

(Zap. Kata Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

123. „REŠIL BI TRI DUŠICE.“

Spričana, vičana
Ta moja majhena molitvica,
Preljubi rožici
Mariji devici.
Marija se okrog obrnila,
Svet je potolažila,
Starše, mlajše.
Ki bi se iznašel
U gori se izgubit'
Na vodi se utopit',
Vse gli' bi tri dušice iznel:
Eno očetovo,
Drugo materino,
Tretjo samo svojo.
Tako enkrat ne bi smel
Brez svet'ga rešnjega telesa umret'.

(Pov. Ana Matetič iz Tribuč h. št. 47.)

D.
STANOVSKÉ.
a) VOJAŠKÉ.

124. SLOVO OD DOMA.

Z Bogom, z Bogom, domovina,
In ta farna cerkvena,
Kjer je naš ta rojstni kraj!
Kjer smo se me veselile,
Kjer so naše matere,
V hladni zemlji počivajo.
Bog jim daj nebeško luč,
Da b' jim svetila vekomaj!
Kjer so naši bratci vsi,
Kjer smo se od njih poslovili.
V hladni zemlji počivajo.
Kjer so naše sestrice,
V hladni zemlji počivajo.
Bog jim daj nebeško luč,
Da b' jim svetila vekomaj!

(Pov. Kata Cvitkovič iz Tribuč h. št. 64.)

125. KAKO JE PRI VOJAKIH.

O nemarnost, nevoščljivost,
Nigder dobro ne storiš!
Doma nisem mogel marit'
Za očeta, materjo:
Tam pa moram jaden marit'
Za soldačke haltmane.

Doma nisem mogel jesti
Tega kruha belega:
Tam pa moram jaden jesti
Ta soldački prefuntaš.

Doma nisem mogel nosit'
Tisti škornjič biksani:
Tam pa moram jaden nosit'
Te soldačke šolnice.

Doma nisem mogel spati
Na posteljki pernati:
Tam pa moram šilbot stati
Celo dolgo zimsko noč.

(Zap. Ana Žarkovič iz Pribinec h. št. 4.)

126. VOJAK BEGUN.

V nedeljo zgodaj stanem,
Je v cerkvi božja čast,
Jest po grmovju hodim,
Sem žalosten ta čas.

T'ga sem se naveličal,
Ne bom se skrival več.
Kosarno jest zagledam
Korajžen in vesel.
Ko svoj gver zagledam,
Se jokati začel.

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

127. ŽELJA DEJANOVE MAJKE.

Visoko to sunce žareno,
Još su viša Carigrada vrata.
Na njih sedi majka Dejanova,
Ona sedi i Dejana ziblje:
„Tuti, nuni, moj mladi Dejane!
Brzo rasti, još brže zaznavljaj,
Da otameš kralju kraljevinu,
Da otameš banu banovinu,
Da otameš caru carovinu,
Tega bu vesel oče nebeški.“

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29.)

Štrahelj 2121

128. VOJSKA V LJUBLJANI.

Poslušajte kristjani,
Te strašne vojske v Ljubljani,
Na grado armada stoji.
So lušni, so mladi,
So kranjske zemlje.
V Ljubljani na grado
Pripravlja jim gosti.
Sa štuki, kanoni,
Več drug'mi rečmi
Na Francoza gredo.
Francoz jim je pisal,
Da se jih ne boji.
Tak' kugle letijo
Od Šmarne gore,
Da so se jokale
Ljubljanske gospe.

(Zap. Mar. Horvat iz Tribuč'h. št. 9.)

Štebelj 1722

129. BOSNA POSTANE AVSTRIJSKA.

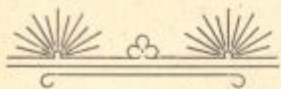
Turska majka plakala,
Kad' je Bosna propala.
Austrijanska banda svira,
Regiment napre maršira.
Austrijanski topovi

Navek jeso gotovi.
Baš v petak na večer
Sedi sultan pa plače,
Aj bula mu suze briše.
Oj ti sultan, rode moj,
Filipovič je zlotvor tvoj.
Njega brani vsa Austrija
I vsa silna Bosnija.

(Pov. Kata Adlešič iz Tribuč h. št. 34.)

D. Three decorative symbols: a stylized 'S' or 'Z' shape, a square with a diagonal line, and another stylized 'S' or 'Z' shape.

b) OTROŠKE.

130. a.) SOVA BI GRADE, CERKVO ZIDALA.

Sova sedi na patnjiču.

Kaj bi sova rada?

Iglico na nadra.

Kaj bi z iglom delala?

Žakljico bi šivala.

Kaj bi tebi žakljica?

Žira bi si brala.

Kaj bi tebi žiri?

Gudice bi hranila.

Kaj bi tebi gudice?

Salce bi si vadila.

Kaj bi tebi salce?

Kola bi si mazala.

Kaj bi tebi kola?

Cigelj bi si vozila.

Kaj bi tebi cigelj?

Grade bi si zidala.

Kaj bi tebi gradi?

Po njih bi se šetala.

(Pov. Ana Skube iz Adlešič h. št. 3.)

Štehelj 7470

Sova sedi na panjičku.
 Frkum, drkum, dana.
 Kaj si zgubila?
 Iglicu sem zgubila.
 Kaj bi tebi iglica?
 Žakelj bi si šivala.
 Kaj bi tebi žakelj?
 Žirek bi si brala.
 Kaj bi tebi žirek?
 Špehek bi si redila.
 Kaj bi tebi špehek?
 Kola bi si mazala.
 Kaj bi tebi kola?
 Kamen bi si vozila.
 Kaj bi tebi kamen?
 Gradec bi si zidala.
 Kaj bi tebi gradec?
 Šetala bi se u njem
 Od kuta do kuta.

(Zap. Urša Požek iz Bednja h. št. 25.)

Štehelj 7469

Sova sedi na bukovem panju.

Ima iglico.

Kaj če sovi iglica?

Vrečico bo šivala.

Kaj če sovi vrečica?

Žireka bo brala.

Kaj če sovi žireka?

Gudekam bo davala.

Kaj če sovi gudeka?

Salce si bo vadila.

Kaj če sovi salce?

Kolca si bo mazala.

Kaj čedo sovi kolca?

Kamen si bo vozila.

Kaj če sovi kamen?

Cerkvico bo zidala.

Kaj če sovi cerkvica?

Nutri se bo stiskala.

Če jo mačka zrušiti.

Kadi je ta mačka?

Na polici sedi.

Kadi je ta polica?

V ognju je zgorela.

Kadi je ta ogenj?

Voda ga polila.

Kadi je ta voda?
Po trati se je razlila.
Kadi je ta trata?
Ovce so jo popasle.
Kadi so te ovce?
Vuk je jih pojel.
Kadi je ta vuk?
Za grmom čeka.

(Zap. Kata Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

Števelj 7496

130. č.)

Sova sedi žalostno na panju.
Kaj ti je, da si tak' žalostna?
Iglico sem zgubila.
Kaj če tebi iglica?
Torbico bi štrikala.
Kaj če tebi torbica?
Žira bi si brala.
Kaj če tebi žira?
Gudicam bi davala.
Kaj če tebi gudica?
Kolč'ca bi mazala.

Kaj čedu tebi kolč'ca?
Cigelj bi vozila,
Cerkvico bi zidala,
K maši bi hodila,
Bogca bi molila. —
Vuk bo mašo bral,
Lisica bo stregla,
Zaj'c bo Boga molil.

(Zap. Kata Peteh iz Bednja h. št. 19.)

Štehelj 7460

131. PLEŠI, PLEŠI ČRNI KOS!“

„Pleši, pleši, črni kos!“
„Kaj bom plesal, ki sem bos!“
„Kadi so ti škornjice?“
„V grmek sem jih spravil.“
„Kadi je ta grmek?“
„Sikira ga pósekla.“
„Kadi je ta sikira?“
„Kóvač jo je skoval.“
„Kadi je ta kóvač?“
„Črvi so ga stóčili.“
„Kadi so ti črvi?“

„Kókot jih je pózobal.“

„Kadi je ta kókot?“

„Svati so ga pójeli.“

(Zap. Urša Požek iz Bednja h. št. 25.)

Štehelj 7473

132. POLŽEK.

Polžek nese v malen

Na ta beli kamen.

Polžek nese 'z malina,

Iz tega bel'ga kamena.

Mati moko seje,

Polžek se ji smeje.

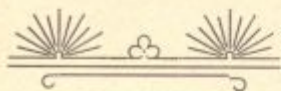
Mat' pogačo peče,

Polžek 'z hiše teče.

Mat' pogačo jé,

Polžek je ne sme.

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 20.)

D.
c. BERAŠKE.

133. BERAČEVA PROŠNJA IN ZAHVALA.

Žalostno je srce moje,
Kada vidi roke svoje.
Poglejte vi roke vaše,
Da ne bo trdo srce vaše.

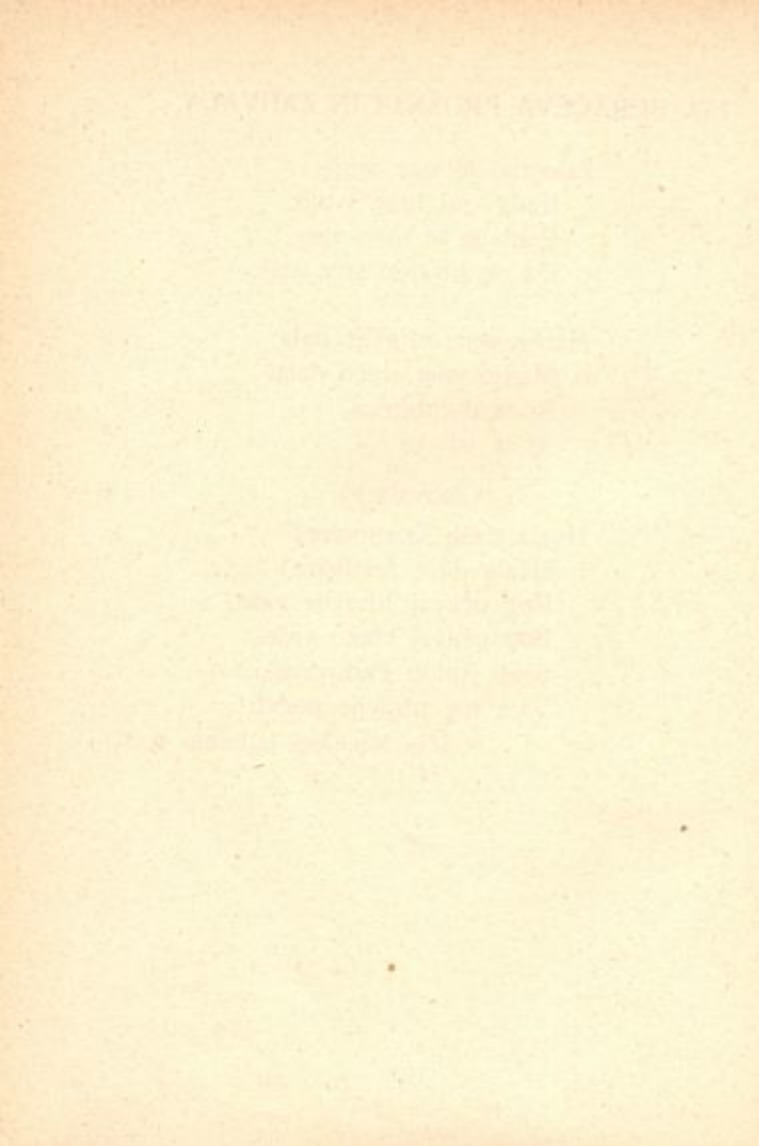
Marija vam zdravlje dala,
Marija vam srečo dala.
Aj ta dobrotnica,
Aj ta jaboka.

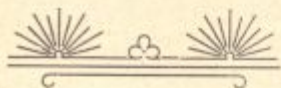
(Zahvala:)

Hvala duše Kristusove!
Hvala duše Jezusove!
Bog očuvaj zdravlje vaše!
Bog očuvaj blago vaše.
Sveti Anton Padovanski,
Vam naj zdravlje podeli!

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja št. 26.)

Shehelj 7342

E.
ŠALJIVE IN
ZABAVLJIVE.

134. KAKO SE NOSIJO V PETRINJI.

Aj Korana hladna voda tvoja,
Ti si mene sinoč prevarila,
Da na tebi broda nijednoga.
Na tebi mi tri brodovi novi.
V prvem brodu junak i divojka,
V drugem brodu jalva in košuta,
V tretjem brodu vila prebijela.
Još govori vila prebijela:
„Da mi Bog da zeleno kolijo,
Ja bi išla doli u Petrino,
Ja bi vid'la, kak' se tamo nose.“
Momci nose čizme do kolena,
I snašice široke košulje,
divojke pisane kopice.

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 11. — Prim. „Bis.“ I. št. 86.)

135. a.) PAMETNJAKOV SVET.

Šetal se je mlad junak,
Sestao ga je pametnjak.
„Kaj se šečeš mlad junak?“
„Ne pitaj me, pametnjak!
Oženil sem se mlad, nejak.“

Prtenega neče presti,
Prosenega neče jesti,
Suknenega neče nositi,
Po letu neče delati,
Ni po zimi vode nositi.““
„Ne pelji je u pazar,
Van je vodi u leskar.
Tam si vreži leščič mlad,
Pa pomози izozad!
Pa bo prteno prela,
Bo proseno jela,
Sukneno bo nosila,
Po letu rada delala,
I po zimi vodo nosila.

(Pov. Kata Cvitkovič iz Tribuč h. št. 64.)

Štehelj 2457

135. b.)

Oženil se je slab, nekaj,
Dopeljal si je mladu mumu.
Ona neče prosenega jesti,
Prtenega presti,
Ni po leto delati,

Ni po zimi vode nositi.
Gonil je voli u pazar,
Sestaj ga je pametnjak.
„Kam goniš voli mlad junak?“
„Ne pitaj me, pametnjak!
Oženil sem se slab, nekaj,
Dopeljal sem si mladu mumu.
Ona neče prošenega jesti,
Prtenega presti,
Ni po leto delati,
Ni po zimi vode nositi.“
„Ne goni voli u pazar,
Neg' ti pojdi u leskar,
I ti vreži ščapič mlad
I pomumi izozad!
Unda ti bo proseno jela,
Prtenega prela,
Po leto delala
I po zimi vodo nosila.“

(Pov. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 11.)

Štebelj 8452

136. KAM S HUDIM MOŽEM?

Lan' sem se možila,
Še letos mene griva.
Dobila sem hud'ga moža,
Je hujši kot kopriva.

Kopriv'co slanca zamori,
Moj'ga moža ne more,
Zmirom gor' na peč' sedi,
Še mraz ga ne premore.

Jutri v Ljubljanci sejem bo,
U sejem ga bom gnala,
Tam ga bom zatavšala,
Ali pa predala.

Prav poceni ga ne dam,
Teško sem ga dobila,
Rajši ga domu peljam,
Bom ga še ljubila.

Ko se že postaral bo,
U sod ga zabrtvila,
Perjece mu zrastle bo,
Van ga bom pustila.

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29.)

137. ŽENA V MOŽEVEM KOŠU.

Po cesti gre en stari mož,
Na hrbtu nosi spleten koš.
Sestal ga je šoštar mlad,
Prašal ga bi strašno rad.
Al' neseš šilo al' smolo?
Ne nosim šila ne smole,
Ampak nosim svojo ženo.
Neče doma kuhati,
Če rajša 'z koška lukati.
Mož pride tje na žablji most,
Vrže ženo dol' pod most.
Žena doli šopoče,
Mož se na mostu krohoče.

(Pov. Ana Kozan iz Pribinec h. št. 3.)

138. MUHO SO KLALI.

Prešentana muha,
Zakaj si tako suha,
Ker si dobila
Tri cente špeha.

Prišli so prišli
Štirje mesarji,
Komaj so šentano
Muho zaklali.

Prišle so, prišle
Tri grajske dekcle,
Komaj so vlekcle
Pljuča in jetra.

Prišel je, prišel
Miha iz gase,
Pa je naredil
Jetrne klobase.

(Zap. Kata Peteh iz Bednja h. št. 19)

139. TUŽNI ZAJEC.

Tužni zajec kodaj kišeš,
Od nevolje teško dišeš!
Kada ideš mimo zelja,
Onda p . . . od veselja.
Kada ideš mimo repe:

Ajdi repa, neoprana,
Ti si meni slaba hrana.
Kada ideš čez jačmene,
Onda so te jagri s psi,
Jagri s psi nadrastili.
S puškicami te strelili,
Koharici so te dali.
Koharica te obesi,
Te obesi tam na klinec,
Ko da si ti kakov krivec.
Koharica te odrla,
Ko da si ti kakva mrha.
Koharica tvoja rebra,
Tvoja rebra špehom maže,
Vse te bliže ognja kaže.
Iše dobro te ne speče,
Zopet druge tri dovleče.

(Zap. Jure Žunič iz Tribuč h. št. 15.)

140. V ZAGREBU.

Lepa Kate u Zagrebu
Trgala je majaron.
Trgala je majaron,
Služila si božji lon.

Lepa Mare u Zagrebu
Kuhala je paprikaš.
Kuhala je paprikaš,
Ne zna molit' očenaš.

(Zap. Kata Peteh iz Tribuč h. št. 29.)

III.

Vraže, prazne vere,
narodni običaji.

Novo leto. 1. jan. Na novo leto precej po polnoči gredo dekleta na zdenec po vodo. Katera odnese prva vode, zagradi zdenec s trnjem ali kamenjem, da ne morejo druge lahko do vode. Katere pridejo kasneje, dražijo uno, ki je prva odnesla vode: „ti si staro vodo odnesla dôma, a me smo novo.“ O tej, ki prva pride in odnese, pravijo tudi, da se bo isto leto udala (omožila). Dekleta donašajo pa tudi ta dan darove vodi ali zdencu, n. pr. kruha, jabolk, orehov, kar vržejo v zdenec.

Ako pride na novo leto najprvo ženska v hišo, potem bodo čez leto obroči pokali na posodju, kakor na kadih, žbanjah. Zato pa naročajo že na staro leto sosodje drug drugemu, da naj dojde na novo leto rano zjutraj moški v hišo. Zato ga pa potem tudi pogostijo z rakijo ali s čim drugim.

Svečnica. 2. febr. Kada je svečnica na vedrem, ne nádejaj se lepega prólečja (spomladi).

Sv. Valentin. 14. febr. Ta dan ne vprezajo živine.

Pustni torek. Ta dan gredo ženske rano plesat po hišah, soseda k sosedi, da potem repa bolje rodi in je debelejša. Plesati pa morajo ženske same, ali vsaka sama, ali pa druga z drugo, in ne z moškimi.

Ta dan ženske tudi ne jedo juhe, goveje ali druge, da se jim potem ne potijo roke, kadar šivajo.

Jedo pa cvrtje ta dan, da se jim potem med letom obleka raje pere in je belejša.

Na pustni torek rano bero pastirji po tlanu treske in jih doneso na vežo in ž njimi kurijo. To pa zato, da najdejo potem, ko gonijo na pašo živino, tice, t. j. ptičja gnezda, grlice i. dr.

Sv. Jurij — Jurijevo. 24. aprila. K popisu, kako „vodijo“ „zelenega Jurija“ zvečer pred Jurjevem, katerega sem priobčil v „Bis.“ I. stran 188.—189., naj dodam še to-le: ta starodavni običaj, ki izvira še iz poganskih časov, se je ohranil še dandanes v tukajšnji župniji. Letos je vodila „zel. Jurija“ v Adlešičih ena skupina, a v Tribučah celo dve. Tudi v sosednji Viniški župniji ga še vodijo. Še bolj zanimivo pa je, da smo predstavljali letos Adlešičani „zel. Jurija“ celo na cesarskem Dunaju dne 12. junija pri slavnostnem izprevodu mimo cesarja, v spomin njegove 60 letnice. Pa tudi drugod so začeli posnemati ta

starodavni belokranjski običaj. Kakor poročajo letošnje „Dol. novice“ str. 113, so uprizorili „zel. Jurija“ tudi pri neki slavnosti v Šentjarneju na Dolenjskem.

Kitice (vejice), s katerimi je bil opleten „zel. Jurij“, so dobre za to, da se odganjajo ž njimi gosenke od repe in zelja. Samo maha se ž njimi proti repi ali zelju, katero so napadle gosenke, ali pa se „ometa“ ž njimi, pa projdejo.

Sv. Anton. 13. jun. „Sv. Anton žito (proso) seje, sv. Vid pa gre gledat tretji dan, da li gre žito van.“

Ivanje. 24. jun. O „Kresovanju“ sem pisal v „Bis.“ I. str. 190. id. Naj pripomnim tu, da se tudi ta narodni belokranjski običaj še ne bo opustil, kakor se kaže, vsaj v najjužnejših župnijah Belokrajine ne. Tako je „kresovalo“ n. pr. letos pred župniščem v Adlešičih nič manj, kakor 8 skupin, med temi ena celo iz Žunič, Preloške župnije, toliko, kakor do zdaj še nikdar preje. A v Tribučah pa sta kresovali po vasi 2 skupini.

Vsi svetniki. 1. novemb. Ako na Vse Svete voda (tu Kulpa) izrene, bo prihodnje leto dobra letina.

Ako je ta dan lepo vreme, bo drugo leto čuda žira (želoda).

Božič. 25. decemb. Kakršno je vreme na Božič, takovo bo potem vse leto. Ako ta dan pada (n. gódina = dež), bo prihodnje leto mokro.

Na Božič so popevali nekdanji koledniki tudi še tole kolednico:

Pomoz' Bog,
Kak' na Božič, tak po Božič':
Zdravi i veseli
Božičevali!

Dobar dan, gospodar,
Bog ti dobro srečo dal
Na današnji božji dan!
Pred kučom ti zelen dvor,
Na dvoru ti šest volov,
Med volovi vranec konj.
Na konjcu je sedalce,
Na sedalcu sinek tvoj,
Na sinku ti kapica,
Na kapici kitica,
Na kitici tičica.
Ona lepo poje,
Dobro leto zove,
Bog nam ga daj!
Rodile ti vinske gore,
Vinske gore, žitno polje,
Vsaka dobra sreča!

Spomin ned. otrok = „tepeške“. 28. dec.
Tu tepeškajo navadno dan preje t. j. na dan sv.
Janeza evang. Ko tepeškajo, govorijo tako-le:

Reš'te se, reš'te se!
Kako na Božič,
Tako po Božič':
Zdravi, véseli,
Tusti, débeli!

* * *

V soboto se ne sme presti, da se Mariji lasi
ne pripredejo.

Dekle, ki se umiva popoldan, bo dobila sta-
rega moža.

Mati, ko so ji umrla mala dečeca, ne sme
jesti jabolk do velike maše. Takrat namreč deli
Marija malim otrokom jabolka. Če je katera mati
pred vel. mašo snedla jabolko, reče Marija nje-
nemu detetu: „Tebi ne dam; tvoje jabolko je
tvoja mama pojela.“

Kdor ne pozna posta, temu se po smrti držijo
lasi lobanje.

Kadar umrje zakonska žena in ji prvokrat
zvoni z vsemi zvoni, tečejo dekleta v kupljenik
(mernik) sedet. Katera sedi v njem toliko časa,
da odzvoni, tisto bo vzel potem vdovec v zakon.

Če kažeš otroku zrcalo, da gleda vanj, dobi gliste.

Dva naenkrat se ne smeta brisati v otirač, da čbele ne projdejo.

Če ti hočejo uiti čbele, berlaj jih z grudo ali maši jim z rudečim pasom, pa se bodo ustavile.

Kdor mravunišče razdira, mu mrtvemu mravunci po glavi polzijo.

Ako ščip štrene v škafu (čeburu) vlovi, se potem platno rado seče (pri pranju ali belanju).

Kadar začne toča padati, spusti prvo zrno čez nadra na tla, pa bo jenjala padati.

Na lovu nimaš sreče s puško, s katero si streljal psa.

Ako se napravi čuda mehurčkov na kupici vina, kadar se natoči, ima oni, kateremu se natoči, mnogo prijateljev.

Ako točiš vino izpod roke, bo oni pijan, ki ga bo pil.

Ako leti nad hižo vran ali kavran (krokar) in kriči „kra, kra“, bo zadela hišo nesreča, ker kriči „kvar, kvar“.

* * *

Kakor po drugih farah v Beli Krajini n. pr. v Poljanah, Vinici, Črnomlju, Metliki, tako so

igrali nekdam tudi v tukajšnji fari kolo. Da bi ga bili igrali kdaj blizo župne cerkve v Adlešičih, nisem mogel dognati, pač pa so ga igrali še pred kakimi 26—28 leti v Tribučah. Kólali so, kakor pripovedujejo, pod cerkvijo sv. Janeza Krstnika v Tribučah, pred hišo Mikota Šikonija h. št. 45. in sicer na vuzamsko nedeljo in pondeljek popoldne in to vsako leto, ako le ni deževalo. Kólala je mladina, a gledat so ga hodili neki vsi Tribučani, celo najstarejši. Pri tem pa so popevali:

„Kolaj, kolaj devojak,
Med njimi je mlad junak.“

Imeli so pa brez dvoma še več družih kólovskih popevk, katere se nam pa niso ohranile. Ena izmed teh se je začejala:

„Igraj kolo, devojčica mlada!“

Drugo mi je povedala Ana Peteh iz Tribuč h. št. 29. in se glasi:

Igraj kolo devojak!
Skoči v kolo, da skočimo,
Da to travo povalimo!
Po ti travi voda teče,
Na ti vodi malin melje.
U malenu lepa Mare.
Ona ima zlatu partu,
I dva traka, oba zlata,

I dva pera pavanova.
Puhnil vitar iz višine,
Hitil na tla zlatu partu,
I dva traka, oba zlata,
I dva pera pavanova.

Sem spada brez dvoma tudi naslednja pesem, katero mi je povedala Marija Črnič iz Bednja h. št. 11. in od katere je gorenja, kakor se vidi, le odlomek. Če se je kdaj popevala v kolu v tukajšnji župniji, ni znano.

Divji jelen Boga moli,
Da mu Bog da zlate roge
I srebrne prirožice,
Da bi kopal črne gore,
Da bi vrhe lamal v gori,
Da bi videl v ravno polje.
U polju je lepo kolo,
U kolu je lepa Kate.
Ona imade dva traka,
Dva traka, oba zlata,
I dva pera pavonova.
Došel veter iz planine,
Odnesel ji je dva traka,
Dva traka, oba zlata,
I dva pera pavonova.
„Ki bi meni to donesel,

Ja bi verna njeg'va bila.“
Začul je je Ogrančiček,
Ogrančiček, cigančiček.
Donesel ji je dva traka,
Dva traka, oba zlata,
I dva pera pavonova.
„O joj meni, ika mene,
Čija verna ljuba bila!“

IV.

Pripovedke in pravljice.

1. Kraljeviča Marka ljuba nezvesta.

„Kraljevič Marko je šel s svojo verno ljubo čez gozd in je začel plevati. Ona pa ga je prosila: „Ne plevaj, kraljevič Marko, zakaj vu ti lozi je devet hajdukov i med njimi Mihate hajduk, ki ima tri srca junaška.“ Komaj to izgovori, več so bili hajduki pred njim. On prime za sabljo, pa govori Mihatu: „Ali se češ na šake ali na britke sablje?“ Mihate veli, da se čejo na šake. Metali so se od jenega poldana do drugega dana poldana. Kraljevič Marko zakliče verni ljubi: „Pomagaj meni ali Mihate hajduku!“ Ona pa je šla, pa je svojemu možu noge zapletala, da je bil slabiji. Kraljeviču Marku gredo krvave pene na usta in zakliče vilo Zagorkinjo: „Sigda si mi v pomoč bila, kadi si sada, da te ni!“ Na to mu vila meč pripaše in pravi Mihate hajduku: „Oglej se, na ko dobo žarno sonce sije!“ Mihate se ogleda, a Marko prime meč in ga predere. Skoči in ga razpara ter si ogleda tri srca junaška. Prvo je bilo umorjeno, drugo najbolje za metati,

tretje ni znalo ni od metanja. Po tem reče svoji ljubi: „Češ mi raja pri večerji svetiti, ali da ti vale odsekam glavo?“ Ona reče, da če raja pri večerji svetiti. On si pripravi večerjo, njo pa oblije s smolo in jo prižge. In ji gorijo črne oči: „Nedaj, nedaj, kraljevič Marko, mnogokrat so te pogledale!“ On pa reče: „Neka Mihate hajduka!“ Ko ji gorijo bela usta: „Nedaj, kraljevič Marko, mnogokrat so te poljubila!“ „Neka Mihate hajduka!“ To izusti i dušico pusti.

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. njeni sin Edi. — Gl. isto pripovedko v hrv. nar. pesmi: „Kraljevič Marko i njeverna devojka v knjigi: Kraljevič Marko, ur. Ivan Filipovič, 1891 str. 170—174.)

---

2. Kraljevič Marko pobije turško vojsko in pašo turškega.

Negdaj je oral kraljevič Marko s svojo ljubo na polju in je začel plevati: „Orji mi se črna zemlja! Da bi bila s turško krvijo vsa polita!“ Komaj to izpleva, izajde vsa turška armada. On zagrabi ojice izmed volov in pobije vse Turke. In zopet začne plevati in orati. Nato izaiđe druga turška armada. On zopet zgrabi ojice izmed volov in pobije vse Turke. To se je čudno zdelo turškemu paši, da kadi so njegovi vojaki. Za to se napoti in jih gre sam iskat. In ravno na to polje dojde, kjer je kraljevič

Marko oral. Tam vidi vse svoje vojake mrtve ležati po tleh in veli kraljeviču Marku: „Pogrni si svojo kabanico, da ti nasipljem novac; kadar si tako močan, da boš i bogat.“ Kraljevič Marko pa veli turškemu paši: „Pogrni ti svojo, da ja tebi nasipljem, imam više, nego ti!“ Paša pogrne kabanico in Marko odseka paši glavo.*

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. njeni sin Edi.)

---

1. Oče prodal hčer vragu.

„Živel je ubožen kmet s ženo in več otroki. Nekega dne se odpravi v bližnjo vas k nekemu možu, da bi mu posodil nekaj denarja. Pa predno pride v namenjeno vas, ga sreča lepo oblečen mož in ga vpraša: „Kam si se pa ti siromak odpravil?“ Ubožni kmet mu na to pove, kako je reven in da gre prosit denarja v bližnjo vas. Na to mu pravi ta gosposki mož: „Ti si res reven, kakor vidim, jest sem pa zadosti bogat in tudi tebi ču dati denarja, koliko ga potrebuješ, samo ako ti češ dati to meni, za kaj ne veš pri svoji hiši.“ Kmet pa prav malo premišlja, ker misli, da to je prav malo vredno, za kaj ne bi on znal in pravi: „Prav prostovoljno ti dam vse, za kaj

ne znam." In zdaj mu pa ta bogati mož našteje denarja, da se ga bi bil skoraj prestrašil, pa vendar ne premišlja nič, vzame denar in se napoti doma. Ko pride doma k svoji ženi, ji razodene vse, kako se je godilo na potu do bližnje vasi. Ko žena to sliši, se prestraši, da kar obledi od strahu in pravi možu: „Kaj si to napravil? Ti gotovo ne veš, kaj nosim jest pod svojim srcem. Zdaj bo naš otrok gotovo pogubljen in morebiti še mi ž njim.“ Mož in žena sta bila v velikih skrbeh, da nista vedela, kaj bi počela. Prišel je čas poroda in njegova žena je porodila žensko dete, in to dete je tako rastlo in lepo bilo, da mu so se ljudje kar čudili. Mati je skrbno gojila svoje dete in kadarkoli ga je vzela na roke, je britko jokala, ker je mislila, da zdaj in zdaj bo prišel peklenski duh in ga odnesel. Uboga mati je dan za dnevom povpraševala ljudi, kako bi storila, da bi rešila ubogo dekletce. Nekega dne pride en star berač k ubogi materi in ju pravi, da ko bo otrok star sedem let, da onda naj otroko odseka obe roke v komolci in jih naj zavije v novo rjuho in kadar pride ta peklenski kupec, naj jih vrže čez okno van, in za tem hitro pokropi z blagoslovljeno vodo na okno in deklico in tako bo rešila svojo deklico, drugači ni mogoče. Zdaj je bila deklica brez rok, pa tudi

kmalo brez starišev. Ko so ji stariši umrli, ni maral nigdo za ubogo deklico, vse jo je zaničevalo. Zdaj se pa poda uboga sirotica na pot, da gre prosit ubogaime in kmalo pride do nekega grada, in tam jo vzamejo za purjo pastarico. In tam je pasla pure par let in so ji tako rajale, da se ji so vsi čudili. Zatem je pasla ovce in se ji so ravno tako rajale. In vse, karkoli je ona delala, vse je Bog blagoslovil. In za to se je kraljevemo sino dopadla, da jo vzame v zakon. Ni še minulo edno leto in kraljevič dobi pismo, da mora poiti na vojsko. Žalosten je zapuščal svojo nosečo ženico, ker se ni nadejal, da bi se vrnil nazaj še kdaj. Minilo je par mesecev, in kraljevičeva žena je porodila dva sinčka, in ta otroka sta bila tako lepa, da se jih niso mogli nagledati. Hitro so pisali kraljeviču vse, kako se godi doma. Ali satan je še vedno imel oblast čez njo in je na pošti pismo prepisal tako grdo. Kraljevič obledi, kadar pismo bere, pa vendar lepo odpiše nazaj. Ali kako je satan prepisal edno pismo, tako je i drugo v kraljevičevem pismo, da čez nekaj dni pride kraljevič doma in da predno on doma pride, da morajo njegovo ženo in otroke na gromadi sežgati. Ko je dobila kraljevičeva žena pismo, bila je žalostna vsa kraljeva hiša. Niso pa vendar ubogali tega hudobnega pisatelja.

Zdaj je kraljevičeva mati svoji sinahi sešila bisage, dala ji je vsega potrebnega na pot, dela ji otroke v bisage, da jih je nosila in tako jo je odpravila po sveto. Uboga ženica pride kmalo do zdenca. Tam si nekako dene otroke na tla, rada jim bi dala kruha, pa ne more, ker nima nobene roke. Milo pogleda otroka in bistro vodo in poskusi, da bi se napila. Pa med tem časom, ko je vodo pila, so ji narasle obe roki. Vsa vesela se poda naprej do bližnje hoste. Tam sredi hoste najde edno staro bajto in zajde noter. Živela je v tisti bajti celih dvanajst let. Med tem časom pa pride kraljevič doma iz vojske in pride v to hosto na lov. Ker pa mo je bil ta kraj malo več neznan, krene po krivi poti in tako dočaka noči v tej hosti. Ko se je storila noč, se ozira okoli in malo v stran od pota zagleda edno lučico. Krene hitro tam, najde edno bajtico, notri zapazi eno ženico in dva otoka. Tukaj prosi za prenočišče. Ko pa ženica zagleda neznanega moža, se prestraši in zveseli obenem, ker spozna svojega moža. Pa vendar se premaga in ne reče nič ker vidi, da je mož ne pozna. Naredi mu posteljo in mož se utrujen vleže. Malo časa zaspi in v spanjo dene nogo z postelje doli. Žena je sedela pri peči. Ko zagleda, da možu noga visi, pravi svojemo sino: „Deni ateto nogo na posteljo!“ Mož

se v tem času vzbudi in je čul, kaj je žena rekla in začne premišljati, da bi li bilo to mogoče, da bi to bila njegova žena in dene nogo še drugičkrat iz postelje. In zopet pravi žena drugemo otroko, da naj dene ateto nogo na postelj. Mož se ne more premagati, vstane iz postelje, ves vesel objame ženo in otroke in pravi: „Večni Bog, ali je to mogoče, da moja žena še živi, pa obe roki ima, ko jih poprej ni imela!“ Zdaj se mož vrne v svoj grad s svojo družino.“

(Zap. Bara Peteh iz Bednja h. št. 19.)

---

2. Hudobec odnesel tri kraljeve hčere.

„Neki kralj je imel tri hčere. Ko je starejša hči zjutraj vstala, zagledala je čez okno nenaavadno rožo. Hitro je tekla, da bi jo utrgala. V naglici pa je pozabila se prekrižati, pa jo je hudobec odnesel. Drugo jutro je bilo ravno tako, pa je hudobec srednjo hčer odnesel in tretje jutro še najmlajšo. Na to je dal kralj razpisati, da kdor mu najde hčere, da mu bo dal kraljestvo in hčer v zakon. To so zvedeli tudi trije bratje in so se napotili iskat kraljeve hčere. Prišli so v velik gozd in so se v njem izgubili. Tu so

našli podrt grad in so v njem dalje časa preživeli. Druge hrane niso imeli, kakor kar so dobili na lovu. Dva sta šla na lov, eden pa je doma kuhal. Prvi dan je ostal doma najstarejši brat, mlajša pa sta šla na lov in pa gledat, če bi našla kje kraljičine. Ko se je bližala enajsta ura, prišel je hudobec iz dimnika in potolkel vse lonce in njega dobro namlatil. Ko prideta brata z lova, nista nič našla za obed. Drugi dan je bil doma srednji brat. Tudi ž njim se je zgodilo ravno tako, kakor z najstarejim. Tretji dan pa je ostal doma najmlajši brat in je kuhal obed. Ko se enajsta ura bliža, je zopet tresel hudobec z dimnikom. Mlajši brat gleda, odkod to prihaja in vidi, da se spušča počasi hudobčeva glava z dimnika. On ga prime hitro za brado, ga povleče doli in ga dobro namlati. Tam pa je stala kovaška preša. Za to mu privije brado v prešo, da bi ga bratoma pokazal. Ko prideta domu, njima pravi: „Tu imata obed in jejta, potem vama bom pa pokazal, kdo je lonce pobijal.“ In so ga šli gledat, ali hudobec je bil prošel, samo brada mu je ostala. Zdaj so pa šli za sledom krvi. Ne daleč od grada je bila jama in tu se je skril hudobec. Bratje so mislili, da so tu notri morda tudi kraljičine in so jih šli iskat. Najprej sta spustila notri najstarejega. Toda komaj pride do

pol jame, pa pozvoni in brata ga potegneta iz jame. Za njim je šel srednji, pa tudi ta ni nič videl. Za tem pa je šel najmlajši brat in je prišel do vrat. Odpre jih in vidi lepo sobo. Ko vse pregleda, vidi steklenico vina in na steklenici napis: „Kdor pije iz te steklenice, je močan za dvanajst.“ Na steni pa zapazi meč, ki je vagal cent, na meču pa je bilo napisano: „Kdor ga ima v roki, se nikogar ne boji.“ Ta meč si pripaše in pride do drugih vrat. Tudi ta odpre, notri pa najde najmlajo kraljičino. Ta mu pravi: „Kaj si tu prišel?“ Na to pa pride hudobec s tremi glavami, da bi ga požrl. On pa se ga nič ne prestraši, marveč odseka triglavcu vse tri glave, mu poreže jezike in jih spravi. Kraljičina pa mu da zlat prstan, na katerem je bilo njeno ime. On je pozvonil in brata sta jo potegnila iz jame. Na to gre naprej in najde tretja vrata. Ko jih odpre, najde srednjo kraljičino notri, ki mu reče: „Kaj si prišel tu, te če oni, ki ima šest glav.“ On pa odgovori, da se ga nič ne boji. In res pride šestoglavec. On pa mu odseka naenkrat vse glave in mu poreže jezike. Kraljičina mu da svoj prstan in on jo pošlje ven iz jame. In zopet gre dalje in najde četrta vrata in notri tretjo kraljičino. In tudi ta mu veli: „Kaj si prišel, če te oni ki ima devet glav.“ Pa tudi tega se ne ustraši

in odseka devetoglavcu na mah vse glave in poreže jezike. Kraljičina pa mu da prstan in jo izpusti ven. Po tem pa naveže vrečo kamenja ter pošlje ven. Ona dva pa vlečeta do polovico jame, potem pa ga spustita, češ, da se bo ubil. On vidi zdaj, da bi bila brata tako njega rada ubila in je ostal v jami. Ona dva pa sta rekla kraljičinam, da morajo reči, da sta jih ona dva našla, če ne, da jih bosta vrgla nazaj v jamo. Mlajši brat pa še išče po jami in najde onega, ki mu je brada v preši ostala. Hudobec se ga prestraši. Mladenič pa mu pravi: „Tako dolgo me moraš hraniti in cesto delati, da me s štirimi konji na vozu ven izpelješ.“ Letodan se trudi hudobec, dokler je ne naredi. Mladenič se pelje naravnost v kraljevi grad in pride ravno na ženitnino, ker sta se brata oženila. Ko se skaže, da je on pravi rešitelj, da kralj oba stareja brata obesiti, mlajega pa postavi za kralja.“

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. nj. sin Edi.)

---

3. Hudobni duh v cerkvi.

„Čoban je devet let ovce pasel i nigdar ni k maši šel. Kada so drugi ljudi k maši šli, je

on zmirom k jenemu panju hodil klečat in molit. Deseto leto pa gre vendar jenkrat. Drugi ljudi so se v čolnu vozili, a on si je pa haljo pognil in se je prepeljal. Kada je v cerkvo došel, se je razgledal in je videl, kako je hudobni duh na koru ljudi na vražjo kožo zapisaval, ki so se v cerkvi nespodobno obnašali. Nazadnje pa mu je zmanjkalo kože. Onda je šel, pa jo je z zobmi in kremplji natezal. Pri tem pa je z glavom poknil ob zid in koža se mu je raztrgala. Čoban pa se je nasmejal in ko je šel nazaj, se je čoln pod njim topil.“

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

---

4. Vojak postane kralj.

„V neki vasi so živali revni stariši, ki so imeli sina Jožefa. V tisti deželi je bil bogat kralj, ki je imel krasno hčer. Jožef bi jo bil dobil rad v zakon, pa ga ni hotela zavoljo njegovega revnega stana. Kmalo potem je prisegel k vojakom in služil cesarja tri leta. Mislil je ostati za zmirom pri vojaki, toda tega so bili njegovi stariši jako žalostni, da jih bo na stara leta zapustil same. Nekoč ga nekaj kliče po noči: „Stani Jože, pojdi

doma, srečen boš!" Drugo jutro, ko vstane, in pravi svojim vojakom, da ga je nekaj klicalo po noči, da naj gre domov, so se mu posmehovali, češ, da se mu je sanjalo. Drugo noč ga ravno tako kliče in zdaj je začel premišljevati, kaj naj stori. Tretjo noč ga ravno tako kliče. Za to se poslovil od vojaškega stana in se odpravi domov. Proti večeru pride do neke krčme in prosi prenočišča. Krčmar mu odgovori, da nima prostora razun v najgornjem nadstropju. Ta mu pravi, da je s tem zadovoljen. Ko po noči spi, pride črn možiček s svečo v roki. Ta mu pravi: „To-le svečo prižgi in karkoli pomisliš, to ti prinesem!“ Na to črni možiček odide. Jožef si je zmislil na kraljevo hčer, in pri tej priči je bila pri njem. Drugo noč prižge Jožef zopet svečo, in naenkrat prinese možiček zopet kraljevo hčer. Zdaj si ni drugega želel, kakor da postane njegova nevesta. Ona pove svojim starišem, da jo po noči nekaj odnaša, a sama ni vedela, kdo, ne kam. Velika žalost je nastala v gradu. Drugi večer posipljejo z moko po oknih in pred vrati, da bi našli kak sled. V jutro ni bilo nobenega sledu. Ona pa pravi, da je bila zopet odnešena. V tem mestu pa je bila čarovnica. Kralj odpravi po njo. Ko ji razodene svojo nesrečo, pravi čarovnica: „Zakoljite jagnje, ki še ni leto staro in srce denite

v njeno roko po noči. Ko se zdani, jo vprašajo, če je bila še odnešena. In ona zopet pravi, da je bila. Ko odpro velika vrata, so zagledali na stopnjicah tri kaplje krvi. Kralj hitro skliče orožnike in gredo po sledu. Ta jih pripelje do krčme. Ker je bil v krčmi na stopnjicah tudi sled, pokliče kralj krčmarja in ga vpraša, koga posebneža ima tu v stanovanju. „Drugega ne, jim odgovori, kakor vojaka v drugem nadstropju.“ Orožniki ga vklenejo in odpeljejo v zapor. Drugi dan so ga obsodili na smrt. Zdaj se spomni sveče, ki mu je ostala v krčmi na oknu ter prosi vratarico, naj mu jo prinese. Po noči jo hitro prižge in črni možiček mu prinese kralja, katerega pusti na svojem mestu v ječi, Jožef pa gre domov. Ko jutro nastopi, peljejo kralja na vešala. On se silno brani, da ni storil nič žalega. Tudi hči je prosila za njega. Pa vse ni nič pomagalo. Kralj je bil obešen. Zdaj gre Jožef snubit kraljevo hčer in ji reče: „Ako me ne vzameš, dam te v ječo zapreti.“ Morala ga je toraj vzeti. On pa je vzela k sebi svojega očeta in mater. Jožef je ostal za kralja in vsi so živeli zadovoljno.“

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. nj. sin Edi.)

5. Ciganica prevarila ženina.

„Živela sta bogat oče in mati, ki sta imela enega sina. Oče je imel dva brata, stareja od sebe. Eden je bil na izhodu, drugi na zahodu oženjen. Ko je bil sin dorastel starost za ženitev, prosil je očeta, da ga naj ženi. Oče mu sicer dovoli, da če more najti tako nevesto kje, da ni rojena. Sin se odpravlja v daljnji svet. Oče mu da konja in denarja. Zdaj se odpravi do mlajega strica na izhod. Ta mu razodene svoje nakane in želje. Stric zmaje z glavo in reče: „To se ne more dobiti“ in ga odpravi na zahod do drugega brata, ker je sto let stareji od tega. Da mu svojega čilega konja in denarja, kolikor potrebuje. Ta se poslovil in odide. In ko pride do drugega strica, mu ravno tako naznani svoje želje. Stric maje z glavo in prinese svoje legištre in prebirje vse strani ter najde le en visok grič, na vrh griča gost trnjev grm, na sredi grma tri jajca in mu pravi: „Pazi, kaj ti zdaj naročim!“ Stric mu zopet da čilega konja in denarja, koliko potrebuje in ga odpravi in mu naroči: „Ko prideš do hriba, konja priveži za grm pod hrib, pa hodi sam brž na hrib, ali se ne smeš ustrašiti, ne govoriti ničesar. In ko vzameš jajca tri, beži, kar ti bo mogoče, na konja. Ne oglej se nazaj, dokler ne boš

na polju in pomni, da jih ne smeš ubijati brez vode." Ali on je na to pozabil v velikem strahu in begu, blisku in gromu in druhali, katere so ga napadale na hribu ter komaj zbeži na konja in odide. Ko prijaše na sredi polja, ogleda si tri jajca, vstane s konja in ubije eno jajce. In lepa žutolasa nevesta govori: „Daj mi vode piti, če ne, umrjem!“ Sredi polja ni bilo vode in zdaj se spomni stricovih besed ter je žalosten. Pokoplje jo v zemljo in odide čez polje in gore in bilo mu je dolg čas in zopet začne ogledovati jajčke. Stopi s konja in ubije drugo. In še lepša nevesta s srebrnimi lasmi govori: „Daj mi vode piti, če ne, umrjem!“ Spet ni imel nikjer vode in pokopal jo je v velikem gozdu in žalosten odide proti doma in sklene, da tretje jajce ne ubije, dokler ne pride doma. In ko se bliža svojemu domu, imeli so veliko šterno na vrtu. Skoči s konja k šterni in ubije še tretje jajce. In glej! Najlepša nevesta z zlatimi lasmi govori: „Daj mi vode piti, če ne umrjem!“ On hitro prime posodo, ki je bila zraven in jo napoji. Bila pa je za bližnjim grmom na vrtu ciganica in je videla, kaj se je zgodilo. Ko nevesto napoji, jo pusti pri šterni in steče nevesti po oblačilo. Ciganica pa hitro pride k šterni, jo zgrabi in hiti vanjo. Ciganica se hitro nekoliko umije in sleče ter

postavi na njeno mesto. Mladenič se hitro povrne z obleko. Ali kako se prestraši, ko zagleda črno žensko in jo praša, kaj da je tako očrnela. „Ni te dolgo bilo in solnce pekoče me je očrnelo.“ Žalosten obleče ciganko in jo pelje očetu in materi. In potem so naredili svatbo. Črna nevesta se ni dopadla nobenemu v hiši. Krasna nevesta pa se je bila v šterni premenila v zlato ribo in je plavala. Nekega dne se je družina menila, kako da je tako dobra voda iz šterne. Hlapec pa se oglasi: „Kako ne bi bila, ker zlata riba po nji plava.“ Ciganica to sliši in se hitro naredi bolna in veli možu: „Ne bom ozdravela, dokler mi te zlate ribe ne pripraviš, da jo pojem.“ In res je šel po njo in dal pripraviti. Ko je snela, je vse kosti pobral in jih pri šterni v zemljo zakopal. Iž njih je zrastle jabolka, ki je prvo leto cvela in tako prijeten duh imela, da so se vsi čudili. In zopet se je ciganka naredila bolna ter reče možu, da ne bo zdrava, dokler tega dreva ne poseka in ga vrže v ogenj. In šel ga je sam sekati. Prvikrat zamahne in prvi iver odleti v korito pri šterni in se premeni v zlatolasno nevesto. On osupne pred njo in jo takoj spozna, pa jo pelje za roko v svoj grad. Ciganico pa da na gromadi sežgati.

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. nj. sin Edi.)

6. Jež dobi grofico za ženo.

„Živel je oče in mati. Bili so jako revni, pa tudi niso imeli nič otrok. Materi je bil dolg čas in je Boga prosila, da ji bi dal vsaj kakošnjega ježa za otroka. Njena prošnja je bila slišana in je dobila sinčka ježa. Ko je sin zrastel malo stareji, so mu oče in mati kupili eno svinjico, ki jo je gonil v gozd na želod. V gozdu je preživel mnogo let in je mnogo prašičev zredil. Nekega dne je prišel mladi grof ravno v gozd na lov. Proti večeru bi bil rad šel doma, a zgrešil je pravi pot. Vidil je v gozdu mnogo prašičev, a pastirja ni vidil nikjer. A čul je neko brizganje. Neprenehoma brizga. Grof je klical na vse grlo: „Ako si kje živa duša, pridi sem!“ In mladi jež se oglasi in kmalo pride k njemu. „Za Boga te prosim, izpeljaj me iz tega gozda! Karkoli zahtevaš za plačilo, ti dam.“ Mladi jež pristopi in pravi: „Druzega nečem, kakor tvojo hčer za ženo.“ Grof ne misli nič in mu obljubi. Jež pa pravi: „Napišite mi pismo in denite za mojo kapo na glavo!“ Na to grofa izpelja iz gozda. In zdaj se jež veseli in gre brizgajoč s prašiči doma. Od daleč ga oče in mati zagledajo in se prestrašijo, kaj bomo s toliki prašiči. Polovico jih vzamejo na semenj sèboj in so jeli zidati lepe hiše. In

jež se je hotel zdaj ženiti in mater odpravi, da gre snubit grofove hčeri. Ona sklikne: „Kdo neki bo tebe zel, ker si jež!“ Tedaj se napoti in gre sam. Ko pride v grad, razloži svojo prošnjo grofu. Grof mu precej odgovori. Jež seže po listek in ga da grofu in ta spozna svoj podpis in dovoli svojo hčer. Bili so vsi žalostni graščani, ker mora ona ježa za moža imeti. Naredili so svatbo. Napotijo se v cerkev. Ko cerkveni prag prestopi, pade nemudoma raz njega ježova suknja. Pri tej priči postane zali mladenič. Zdaj je nastalo mnogo veselje in srečno so živeli vsi.“

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. nj. sin Edi.)

---

7. Hudobna kraljeva sina.

„Bil je kralj, ki je imel tri sine. Kralj je bil jako obolel. Sinom je rekel, naj gredo iskat žive vode po svetu. „Ki je najde, bo moj naslednik.“ Sini se odpravijo iskat žive vode po svetu. Prišli so do koč. Tam so prosili prenočišča. Žena ji' sprejme in jim da večerjo. Prej nego so odšli, vprašajo ženo, kje bi našli žive vode. Žena se mlajšemu prikloni in reče: „Ti boš najprvi našel žive vode.“ Brati vprašajo mlajšega, kaj mu je žena pravila. „Ona mi je povedala, da jaz bom najprvi živo vodo našel.“

Brati so ga zgrabili in mu oči izvrtali in konja so na tla vrgli. Konja so na stran odtirali, sami pa so naprej podirjali iskat žive vode. On je po lozi hodil. Potoček je šumljal. On je došel do potoka. Tam se ga je napil in umil, onda je izpregledal. Iz žepa si je čutarico zel in natočil žive vode. Onda je konjiča zajahal in zdirjal k očetu domov. Očetu da živo vodo. Oče izpije vodo, onda je bil zdrav, kakor poprej. Sin pripoveduje očetu, da so mu brati oči izvrtali, da so ga v gozdu samega pustili. „Prišel sem pa do zdenca, tam sem se napil, potlej pa umil, pa sem spregledal.“ Brati pridejo dva dni za njim. Očetu so prinesli strupa, na mestu žive vode in so ponujali očetu. „Vidva prej poskusita, potlej pa bom jaz.“ Sina se dolgo branijo, pa vender poskusijo. Oba se na tla zgrudijo. Oče ji' ni dal na britov pokopati, ampak so ji' v gozd odpeljali, tam so ji' zakopali.“

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. nj. sin Edi.)

---

8. Oče hoče lastno hčer v zakon.

„V nekem kraju je živel bogat grof. On je bil surov mož, a grofinja blaga žena. Imela sta

eno hčer, ki je imela zlato zvezdo v čelu. Mati je zbolela in ni več ozdravila. Svojemu možu je rekla, da, ako se bo še ženil po njeni smrti, ne sme zeti druge, nego katera bo imela zlato zvezdo v čelu. Njena hči je takrat še ni imela, ker je mati majhno pustila. Oče je povsem pozvedoval o taki ženski, pa je ni mogel najti. Jezen se vrne domu in reče svoji hčeri, da ga mora vzeti ona v zakon. Ona se prestraši, da se to ne more zgoditi. On pa le svojo trdi, če ga ne vzame, da jo da umoriti. Naposled pa je rekla, da drugači ne, ako ji ne kupi oblačilo kot mesec. Oče ji obljubi. Gre iskat, tri leta ga išče in vendar ga najde in prinese hčeri. Ona pa je prosila Boga, da bi se kako okrenilo, da ne bi lastnega očeta imela za moža. „Ne vzamem vas še, pravi očetu, „dokler mi ne prinesete drugo obleko kot zvezde.“ Oče je bil hud in gre še iskat zopet tri leta. In ko je dobi, je prinese hčeri in reče jezno: „Zdaj se kar opravi za poroko, mi ne boš več sitnarila, če ne, te dam obglaviti.“ Ona pa pravi: „Drugači ne nikakor, raji umrem, dokler mi tretjo obleko ne prinesete, da bo kot solnce.“ Oče se jezen odpravi iskat še tretjo in jo prinese. Hči je bila žalostna teh dragih oblačil, ker ni si mislila, da bi se vse to očetu posrečilo, kar ona zahteva. In oče ji napove svatbo, da ji zdaj več ne pomaga

noben izgovor. Bilo je pri tem gradu več hlapcev in dekel. In ena, najmanjša, pri kurah, je bila njena edina tolažba. Imela je obleko, ko mišja dlaka, za to so ji govorili „mišarka“. To noč, pred ko ji napove poroko, da vsa svoja oblačila mišarki, ona pa se obleče v njeno. V pertliček zveže tri oblačila in zraven nekaj dragocenosti in naroči mišarki, da ne sme od nje nič znati. Na to se poslovijo od nje. Vrata svoje sobe zaklene, vzame beraško palico in odide. Zvezdo na čelu si zamaže z blatom in si pritegne robec na oči in gre po cesti. Ko dan napoči, se v gradu vse pripravlja na svatbo. Oče zgodaj vstane in gre klicat hčer, naj se vstane in spravlja za poroko. Ko pa ni bilo glasa, si misli, da spi ter odide. Gre v drugič klicat, ali bilo je zopet vse tiho in odide in si misli, da je še čas. Ko pa vidi, da ni sluha, da bi se vstala, se razjezi in gre v tretje klicat. Ali vrata ne more nihče odpreti. Vzame sikiro ter jih razbije. Ali ko pogleda po sobi, hčere ni nikjer, ni njenih oblačil. Prašuje vse po gradu po nji, ali nihče ne ve povedati. Na to se razjezi, zeme najboljšega konja in zdirja po cesti naprej in doteče svojo hčer z mišjo obleko. Imela je na sebi prtliček pod roko in palico v roki ter je počasi korakala. Kako se prestraši, ko spozna očeta. On pa se ne zmeni za beračico in dirja

naprej kakor besen. Ona pa krene v gozd od strahu in tava naprej in pride v deveto kraljevino ter živi v gozdu od sladkih koreninic. Mnogo let je minulo, da je živela v gozdu, ker si ni upala priti med ljudi, da ne bi oče zvedel za njo. V ta gozd je prihajal na lov mlad grof, ki vidi večkrat žensko, revno in jako shujšano. O njej je povedal doma svoji materi, ki mu pravi, da je morda izgubljenka in da naj ji reče, da naj pride ž njim, da bo služila za deklo. Ko jo grof zopet vidi, jo s silo spravi iz gozda ter jo vede na svoj dom in ji da službo, da bo kure pasla in kurja dvorišča pometala. Bila je dolgo pri gradu. Neki praznik pa prosi, da bi smela iti v cerkev. Teško ji dovolijo, ker je bila vsa vmazana. Skrije se na dvorišču in obleče obleko od meseca. V roko zame škatljico, jo odpre in pravi: „Meglica pred mano, meglica za mano, da me nihče vidil ne bo!“ Ko pride v cerkev, jo pogledajo vsi, češ, to je neznana gospa. Mladi grof s sestrama ji se odmakne v stolu in ona sede k njim. On je začne izpraševati, od kod je, ali ona nič ne pove. Po sv. maši prestopi prag in nihče je ne vidi več. Prva pride domu, mišjo obleko obleče in pometa dvorišče. Tudi grof s sestrami pride domu, jezen, da o ti ženski ni mogel nič zvedeti in pripoveduje o tem svoji materi. Drugikrat je bilo spet

tako in obleče obleko kot zvezde. On zopet izprašuje po nji, ali ona pravi: „Sem iz tega grada doma, kjer se metlica v roke jemlje in s škornjico suje.“ On pa se ni spomnil, da on sam tako dela, da mišarko suje, kada dvorišče pometa. V tretje obleče obleko kot solnce. Očarala je vsem oči od svetlobe. Vsede se k njim v stol. On jo zopet vprašuje, od ki je doma. Ona pa pravi: „Od tistega grada, ki se metlica iz rok jemlje in s škornjico suje.“ On ji da svoj prstan na roko. In ko so prišli iz cerkve, je ne vidi več, ona pa zopet pometa dvorišče. Grof zboli žalosti za njo, ker ni nič zvedel o njej, kje je in reče materi, da mu morajo vse dekline po vrsti, vsaki dan druga, juho napravljati. Vrsta je prišla tudi na mišarko. Vse so se ji posmehovale, češ, da nič ne ve. Ali začudeno so jo vse gledale, kako ji gre delo izpod rok. Ona pa dene prstan v šalico. Mati nese grofu juho, ta pa jo praša, kdo jo je pripravil. Mati je bila v skrbi, da ni kaj prav in mu pove, da mišarka. Mladi grof pa pravi: „Pojdite po njo, da se mora preobleči in priti gori!“ In ko pride, ji pravi: „Zakaj mi delaš toliko skrbi, da se mi ne daš spoznati, kdo si!“ Na to jo nagovarja, da bi stopila ž njim v zakon. Ali ona se silno brani, da nikakor neče stopiti v zakon in pove nazadnje vse, kako se ji je zgodilo in

da se boji očeta. Ali vendar je privolila in naredili so veliko veselje in živela sta z možem zadovoljno. Mnogo let je po tem minolo in oče je izvedel za svojo hčer in jo gre hinavsko obiskat. Pred njenim možem jo vso očrni, da je hudodelka, da ga je hotela umoriti in izbegnila in da če sama celo svojega otroka umoriti. Grofa je vsega pregovoril, da mu pravi: „Dam ti jo v oblast, če je res tako hudobna.“ Po noči pa je oče umoril njenega sinčka in del nož v njeno zglavje. Pestinja vjutro vsklikne, da je otrok umorjen in velika žalost je nastala v gradu in zopet se oče hlini grofu: „Saj sem ti pravil, kaka je,“ in gredo iskat po sobi morilno orodje in najdejo v njenem zglavju nož. Zdaj so sklenili, da je res ona to storila. Blaga duša ne črhne besede vsem tem obsodbam, oče pa reče, da jo naj na gromadi sežgo, da družega ni vredna. In res se očetov načrt izpolni. Na enem vozu sedi oče, na drugem ona. Ko so blizo hriba, se konj splaši in oče pade z voza, se zadene v kolo in tako neusmiljeno dirjajo kola ž njim, da vsega razmesarijo. Pestinja pa je varovala mrtvega otroka in žalostno gledala za svojo gospo. Pri tej priči pa se otrok zdrami in oživi. Zdaj njo nazaj pripeljejo in je potem še mnogo let živela s svojim možem. Ali ni bila nikoli več vesela. Vsi so jo

še bolj ljubili in spoštovali. Očeta pa je Bog kaznoval še na tēm svetu, da je žalosten konec naredil.“

(Pov. in zap. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9.)

---

9. Sin umori očeta in mater.

„Neka mati je imela 12 sinov. Najmlajemu je bilo ime Matija. Kada je bil dvanajsti rojen, takrat je mati čula, kaj mu je bilo sojeno, da ta najmlaji bo očeto in materi glavo odsekal. Mati je bila od tega časa zmirom žalostna. Kada je davala kruh onim drugim, je bila vesela, kada temo najmlajemo, se je plakala. Kada pa je došel najmlaji k pameti, je videl, kako je mati vesela, kada daje njegovim bratom kruha. Kad pa njemo, se sakrat plače. Enkrat je pa pita: „Mama, zakaj ste tako žalostni i plačete se, kada meni jesti dajete?“ Unda mu je pa povedala in je rekla: „Vidiš sinko, kada si bil rojen, sem čula, kaj ti je bilo sojeno, da buš meni in očetu glavo odsekal.“ On pa je rekel: „Mučite mama, ne bom. Ja bum šel iz dežele v deželo, noter v deveto deželo.“ In res je prošel v deveto deželo in tam je prebival in se oženil bogato. Oče in mati so

enkrat seznali za njega in so ga šli enkrat obiskat. In so šli iz dežele v deželo, noter v deveto deželo, dotle so ga našli. Temo sino pa se je sanjalo pred to noč, da je videl v lozi tri lepe, divje jelene, i da je šel jih streljat. Zjutraj se rano stane in reče ženi: „Ja grem zda v lozo, morda najdem res jelene, ti pa skuhaj obed, dotlej ja dojdem doma.“ Kada je došel v lozo, je došel pred njega lep gospon in mu je rekel: „O ti neumnež, ki hodiš tudaj po lozi, da znaš, gdo je došel k tvoji ženi i ž njum spi na postelji.“ In gre naprej in zopet sestane drugega gospona in ta mu zopet tako veli: „O ti neumnež, ki tudaj hodiš za temi divjimi jeleni, a s tvojo ženo doma negdo spi.“ On se še zdaj nič ne zmeni za to i gre naprej. In zopet sestane v tretjič enega gospona in ta mu zopet veli: „O ti neumni človek, da znaš, kaj tvoja žena doma dela, ne bi tukaj hodil.“ Zdaj se tako razsrđi in gre hitro doma naravnost v zadnjo hišo in res najde dve osebi na postelji in zgrabi nož in jim odseka glave. Zdaj gre pa van in najde vani ženo. Ona mu pa vesela pove, da so došli njegovi oče in mati nas obiskat in so šli v postelju počinit. On pa reče: „O tiho mi bodi, več sem obedvema glave odsekal.“ Zdaj gre pa pred papeža na izpoved in papež mu je rekel: „Matija, Matija, ti ne buš tega

greha prost, dotle ne sezidaš maniški most. On pa je začel zidati maniški most. Kaj je po dano sezidal, to mu je hudoba po noči zrušila. Unda je šel zopet k papežu in reče, da kaj če začeti, da kaj po dano sezida, da to mu po noči zruši hudoba. Papež mu je pa rekel, da naj obljubi prve rumare. „Ti pa hodi i kupi dosti vrtancev ali hlepčkov in dvanajst mladi' psičkov. Unda potoči te vrtance za njimi, pa bodo tekli psički. I únda je došlo toliko hudob, da je vsak dobil komaj eno dlako in još je jim zmanjkalo, da si je eden otrgal en komad mosta.*

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26. — Prim. Štrekelj I. 608.,
Novice 1857. 182.)

10. Matí vzame sina v zakon.

Bila je mlada udova, ki je imela jenega sina, pa si je mislila, kda bu kaj iz tega deteta! Pa je smolom obmazala kišto, pa je dela nuter dete, pa pusti po vodi. Mlinari vidijo kišto, pa jo prestrežejo, pa zemo dete za domače. Raslo je kakor konoplja. Narasel je velik fant, pa se bi bil rad ženil. Pa se bi bila i vdova možila. Pa je zela fanta za moža. On pa je rad šel, pa se je oženil.

Jenkrat je prošel k maši, ona pa je bila doma, pa je našla ključ, pa je odprla kofan, pa je brala pisma, pa je videla, da je mož njen sin. Pa mu je povedala, pa so umrli, pa so se hodili vicat.*

(Zap. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9.)

---

11. Kar Bog obsodi, temu nihče ne uide.

„Neka mati je imela eno dete in temu otroku je bilo od Boga sojeno, da se bo utopilo. Njegova mati je pri vseh njegovih delih na njega pazila, a čez Boga se ni ustaviti. Nekega poletnega dne je šla mati na polje pšenico žet, meneč se doma, da bi treba vzeti seboj vode. Ker je pa ravno mimo studenca šla, nese v žbanji nekaj vode, da bo otrok pil, kadar bo žejen. Mati je hitela žeti, da bi kaj naredila, dete je bilo pa pri žbanji. Kar naenkrat se čuje neki čuden glas: „sod je, človeka ni“ in materi se čudno vidi do tega glasa in se zmisli na obsodbo svojega otroka in urno gre k žbanji in otrok je že mrtev. Zdaj se mati zmisli na sodbo božjo. — Kar Bog obsodi, temu nihče ne uide. — Kar Bog da, s tem v torbo! Kadar bo torba puna, bomo devali pa v drugo. — Kaj je od Boga, slaje od meda.“

(Zap. Urša Požek iz Bednja h. št. 25.)

---

12. Mati uklela sina.

„Jena mati je kurila ogenj v nedeljo pod mašo. Muško dete se je jo vtepalo izpod nog. Ona je mu stala na nogo in rekla je: „Vrag te odnesi!“ Ona je to rekla ravno pod povzdigovanjem. Šli so spat in ko so se vjutrno stali, več deteta ni bilo. Oni so ga iskali, ali nikjer ga ni bilo. Njegov brat je pivo vozil. Godina je padala. Pride v gozd do neke hižice. To je bila gostilna. Gre v hižo in prosi, da bi del konje in voz v streho. Gostilničar pravi, da če on sam deti konje in voz pod streho. On pa veli, da če on pojeti pomoč voz pod streho deti. A gostilničar zopet veli, da če sam. Ta se čudi, da kako bi mogel tako težek voz zapeljati pod streho. Dojde v hižo in ga pita: „Da li ti mene poznaš?“ On pa je rekel, da ga ne. In mu veli, da se naj niš ne boji, da je njegov brat. „O mene je naša mama zaklela, da me naj vrag odnese, i je me odnesel, i moji pajdaši so prošli po svetu, Bog zna kam. Ako češ me oteti, lahko me, da.“ Un pa je rekel, da če, ako bu mogel. „Znaš, kako me češ! Ti hodi v nedeljo k maši i obleci si veliko haljo in stani na velika vrata i razkreni haljo. Onda bo jena tica letela od kota do kota. Vsi ljudi v cerkvi se bodo smejali, a ti se ne

smeš smejati. Duhovnik bodo svojo opravljali, oni se ne bodo ni ogledali. Unda pazi, da ne bo ta tica zletela van, zakaj da zleti van, onda bi bilo slabo za te i za me. A ti, kada dojdeš doma, ne smeš nič povedati.* On gre v nedeljo k maši in se je oblekel haljo in je stal na velika vrata. In ko se je maša začela, najenkrat začne tica letati od kota do kota in vse je bilo tako, kakor je rekel. Ko mu zleti v haljo tica, stisne haljo in postane človek. Si se čudijo. Ko pridejo doma, ga pitajo otec in mati, da koga je to dopeljal sabo. On veli, da svojega pajdaša. Kada pojužinado, onda pove, da to je njegov brat, „ki ste ga vi zakleli.“ Mati se zjoče in oče in se pozdravijo skupa. Si so se bojali, da so zapisani v te bukve. A on je rekel, da se naj nič ne bojijo, da oni niso zapisani v te bukve. In reče, da naj zapreže dva para konjev, da bodo dopeljali pon voz novac. In rekel je to, da on je 20 let več unde.“

(Pov. Peter Prijanovič iz Bednja h. št. 24., zap. nj. hči Ana.)

---

13. Mlinarjeva žena volčica.

„Bila je malenica, ki je dohajala nuter vučica, pa je sakega hlapca raztrgala. Došel je jen hlapec,

ki mu je rekel gospodar, da ako bo on živ leto dan, dam ti malenico in eno hiljado. On pa je bil muder, pa si je napravil na stropu postelj, pa gre po noči spat. Po noči dojde vučica, pogleda vse kute, pa ne najde nič, pa si sleče kožu, pa si dene pod glavo, pa spi lepa, bela ženska. Hlapec se nagleda, pa vidi, da spi, pa skoči doli, pa ju zeme kožu, pa je zakopa v pesek pod kola. Ona se zbudi, pa veli: „Dragi moj, daj mi kožu! Ako mi ne daš kože, bum pri tebi.“ „Pa budi, saj rabim ženo!“ Pa ostane pri njem, pa se oženi. Več so imeli dece. Mati gre k maši, oče pa je doma. Deca ga pitajo, zakaj nimajo nje-nega strica, ni tete, ni nič. Oče pa jim pove, da je mama bila vučica, da je nju kožo zakopal v pesek pod malenska kola. Kada dojde mati doma, deca tečeju k nju, pa velijo, da je vučica, da je tata zakopal kožu pod malenska kola v pesek. Ona se razjadi, pa zeme kožu po noči, pa raztrga vso deco, za to, ki so povedala za kožu.“ (Zap. Edi Jankovič iz Bednja h. št. 9., pov. mu mati Kata.)

---

14. Kazen hudobne mačeha.

„Neka mačeha je imela dve pastorkinje i dve svoje čeri. Pastorkinjam je bila tako zločestna, da

kada ji je na pašo odpravila z blagom, jim je spekla brašnju iz pepela i natočila barilec gnojnice i dala saki jeno veliko povesmó, da to morajo izpresti, da, ako ne izpredejo sega, da ne smejo doma dojtí. Kada so došle na pašnik, so začele presti in so vidile, da ne budo mogle nikakor sega izpresti. Zdaj so bile tako žalostne in so si rekle: „Bomo vse jeno malo južino jele in pile.“ Ali niso mogle ne jesti, ne piti. Zdaj je došel k njim psiček in so mu dale jesti in piti. Ali ni tel ne jesti, ne piti in so mu rekle: „O revček, ni ti ne moreš tega našega brašnja.“ In zopet doletijo tičice, pa jim hitajo, da naj zobljejo. Pa niso tele zobati. In zopet so rekle: „O sirotice, ni ve ne morete zobati tega našega brašnja.“ Zdaj so bile še bolj žalostne in so začele presti. Zdaj pa dojde jena žena k njim in ji pita: „Kaj ste tako žalostne?“ „A kako ne bi bile žalostne, ki nam je naša mačeha brašnju spekla iz pepela i za piti natočila gnojnice, i još nam dala saki tako veliko povesmú, da ga ne moremo izpresti. Da ako ne izpredemo, da ne smemo doma dojtí, ali da nas če ubiti.“ Ta žena jim je pa rekla: „Vi samo navežite kravi na roge, pa bo vse izpredeno.“ Kada so zvečer dognale doma blago, mačeha je šla hitro pred nji in ji pita: „Kaj ste izprele?“ One so rekle: „Smo se, smo navezale kravi na

roge, pa se je vse izprelo.““ Ona je šla gledat in res je bilo povescmo se izpredeno in jim ni mogla kaj. Zdaj si zmisli: Čakajte, zdaj ji bum odpravila po noči v malenco! In zopet jim speče brašnju iz pepela i natoči barilec gnojnice i da veliko povescmo, da morajo izpresti. Zdaj jim je rekla: „To imate povitico i barilec vina i povescmo, pa pazite, da ga izpredete.“ One so pa vzele se, kaj jim je mačeha dala. Ena gre pa hitro v štalo, i ovije povescmo kravi okoli rogov. Potem gredo v malenco. Kada so došle v malenco, so rekle: Bi jele najprej i pile, ako bomo mogle kaj. Zdaj so začele jesti i piti, pa niso mogle nič. Zdaj dojde mačka k njim in se mili okolo njih, pa ju rečedo: „O revica, si gladna, bi ti dale jesti, pa ne buš mogla jesti, kod ni mi.“ Zdaj jim mačka reče: „Kmalo bo došla hudoba i vas zvala plesati; kada vam bo rekla, da hodite plesat, recite, da gdo če pojti plesat, da mora imati nove čizme, i gvant, robec i. t. d. I zdaj je hudoba došla in ji zvala: „Hodi devojka plesat!“ „Gdo če pojti plesat, mora imeti nove čizme.““ Hudoba gre in ji hitro donese. Sada ji zove zopet: „Hodi devojka plesat!“ „Treba je lep gvant, gdo če pojti plesat.““ In tako je hudoba nosila, dotle so bile obedve lepo oblečene. Unđa bi bila šla hudoba ž njimi plesat in ji raztrgala, pa je petelin

zapel: Kukuriku, Kاتا pod korito. Unda je hudoba zbežala, one pa so šle doma lepo oblečene. Ena gre hitro v štalو in zeme kravi iz rogov prejo, ki je bilo izpredena in so šle v hišo. Zdaj, kada ji mačeha zapazi, se straši, ki ji vidi lepo oblečene in se so izprele. Ona si je mislila, da bu jih hudoba raztrgala. Zdaj pa reče: Čakajte, kada ste vi tako lepo došle oblečene, zdaj pa gredo moje dve čeri v malenco. Svojim je spekla šenično povitico i vina natočila barilec. Zdaj pa gredo onedve v malenco. Kada so došle, onda so rekle: Čemo najpre jesti i piti. Kada so začele jesti, je došla mačka k njim in se je milila kolo nji. One so je pa suvale in teple, niso ju tele dati nič jesti. Zdaj pa je hudoba došla in jim rekla: „Hodite devovjke plesat!“ One so rekle, da gdo če pojti plesat, da mora imeti lepe čizme i gvant. Zda ji hudoba zgrabi i raztrga obedve i ni ji bilo več doma. Zdaj pa ni več sovražna mačeha pastorkinjam.“

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

15. Hudobna mati.

„Imela je mati sina po imenu Ivana. Ivan se je večkrat ženil, pa nobene žene ni mogel k hiši

dopeljati. Ker je bil vojak, je vedno nosil sabljo pripasano. Njegova mati je bila tega vesela. Ker je bila čarovnica, ni pustila, da bi pripeljal živo nevesto k hiši. V bližnji okolici ni se mogel več oženiti. Za to si je moral daleč v tujem kraju iskati nevesto. In res se mu posreči in dobi nevesto. Po poroki se pelje s svati čez velik gozd. In nevestin krancelj se zadene za kito. Ženin hitro prime za sabljo in hoče odsekati vejo. Namesto veje pa rani nevesti hudo vrat. Kri jo zalije in komaj pripelje malo živo na dom. Vse svate je obšla žalost in strah. Polože jo na postelj in svati gredo za stole. Vsi se žalostno pomenjajo o nesreči, ki se je pripetila. Ženin vpraša starešino: „Česa naj se ostavim, ženitve ali sablje?“ In vsi so enoglasno zaupili, da sablje, samo njegova mati, da ženitve. On se skoči pokoncu in prelomi sabljo na kolenu. Pri tej priči se zgrudi njegova mati mrtva na tla. Ženin odpravi sestro pogledat k nevesti, da li še živi ali je že mrtva. Pa veliko veselje je nastalo. Nevesta je sedela in si žute lase razpletala. Zdaj je živel zadovoljno, ko ni bilo več matere in ni mu se bilo treba več ženiti.*

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. nj. hči Marija.)

16. Zakaj se sadi trtje od zahoda.

„Živela je mati s sinom po imenu Ivan. Bližal se je čas, da bi se moral ženiti. Mati ga je silila s seljarko devojko, katera je bila od zahoda. On pa ni hotel druge, kakor Gomerko devojko od izhoda. Mati je šla snubit seljarko. Ivan pa je rekel: „Snubite meni Gomerko!“ Napravili so svatbo brez ženina s seljarko. Ivan vzame pero in papirja in piše Gomerki devojki: „Nemoj misliti, da ja s seljarkom za stolom sedim, neg' mi hodi naproti čez gore i široko polje!“ Gomerka pa veli svoji materi: „Mila majka moja! specite mi brašnjo, da grem Ivanu naproti!“ In sestali so se sredi širokega polja. Dvakrat ga je šetom obšetala, tretjikrat oba mrtva na tla pala. In so ji' iskat šli. Našli so ji' sredi polja. Ljudje so ji' teli skupa zakopati v jeden grob, ali njegova mati ni dala. Njega so pokopali na oni kraj cerkve od zahoda, njo pa drugo stran od izhoda. Iž njega izraste trta muškateljna, iž nje pa rožica rumena preko cerkve. Trta in roža so se skupa spletale. Ljudi, ki so videli, so se čudili: „Moj ti Bože! Je li to mož in žena zaročena, ali je junak in devojka zaljubljena?“ Kateri so znali, so povedali, da je junak in devojka. Ni se majka živim ljubit' dala, pa se ljubi

trta in rožica. — Od tega časa ljudje najrajši sadijo trte od zahoda.“

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9. — Prim. isto snov v pesmi: Smrt prevarjenih ljubimcev v „Bis.“ I. št. 8.)

---

17. Hvaležne vile.

„Mož je šel po steljo in je našel, da so vile na solncu spale. Šel je tiho, pa jim je napravil senco. A kada je šel nazaj, onda so ga vile pitale, da kaj če imeti za plačo zato, ki jim je hlad napravil, če li novce, ali platno, ali preje, da kaj če, to mu čedo dati za plačo. On pa je rekel, da ne zna, kaj bi. A one so mu rekle, da naj vendar reče, kaj če najrajši. „Nu, pa mi dajte eno klopko preje.“ Pa so mu dale in rekle, da bo vavek iz njega motal in tkal, da bo lahko imel dosti novac, samo dotle ne zakolne nad njim. I on je motal i tkal i tkal. A jen pot mu se je več čudno vidilo, pa je rekel: „O križemte i klopko, pa res dolgo tečeš!“ I onda je najenkrat izteklo.“

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

---

18. Kača ponočni gospodar.

„V neki vasi je živel a žena, ki ji je bil mož v Ameriki. Imela je troje otrok. Svoji deci je dala piti mleko, sama pa je odšla po svojih opravkih. V kuhinjo k deci pa je došla kača izpod peči in je jedla z deco mleko. Deca so se prestrašila in so začela mater klicati: „Mama, z nami puzina je.“ Mati pa se ni zmenila za to klicanje. Tako so jo deca zvala več dni. Enkrat je šla pa vendar gledat, kaj otroci zmirom kličejo in je zapazila veliko kačo, ki je jela z otroci mleko. Ona se je jako prestrašila, da če kača deco zapuhiniti. Za to je hitro pisala možu v Ameriko, da naj gre brž doma, da hodi v hišo kača in da če njo in deco zapuhiniti. Mož se odpravi hitro doma in razkopa peč in najde sredi pečnega zida veliko gnezdo in v njem veliko kačo. To hitro ubije. Po noči pa mu poginejo najboljši voli, za to, ker je kačo ubil. Ta namreč ni hodila za to, da bi zapuhnila ženo in deco, ampak za to, ker je bila ponočni gospodar.“

(Pov. Kata Jankovič iz Bednja h. št. 9., zap. nj. sin Edi.)

19. Denar ne osreči človeka.

„Nek reven kmet je metle delal in jih vozil vsako senje naprodaj. Pa je bil tako vesel in se vsede na vozo na metle in je tako vsaki pot popeval in vriskal. Neki gospon ga vidi vsaki pot in si misli: „Bože moj! ta revni kmet, ki te metlice vozi na prodaj, pa je tako vesel, a ja pa ne, ki imam vsega in toliko denarja.“ Enkrat pa pozove kmeta k sebi in ga praša: „No kmet, kako je to, da ste vi tako zmirom veseli? Kda vas vidim, unda tako zmirom popevate.“ „No vidite, gospon, ja se veselím, da kda to svojo robo prodam, da bum imel vsaj nekaj denara.“ Zda pa reče gospon kmeto: „No, to imate ta lonček in notri denara.“ In kmet je še metle vozil na prodaj, ali popeval več ni. Zdaj ga ta gospon zopet opazuje in si misli: kako je to, da neče on zda popevati in je tako tiho? Zdaj ga gospon enkrat pozove k sebi in ga praša: „Kako je to, da niste več tako veseli, kakor ste bili prej?“ „No vidite gospon, ravno zato, ki mi fali onega lončka denara, ki ste mi ga vi dali, pa si premišljujem, kako bi si ga nadometal, da bi bil pun.“ Gospon pa reče kmeto: „Donesite ga nazaj k meni, bum vam ga ja nadometal!“ Kmet donese lonček in si misli: zda mi če nadometati punega.

Gospon pa mu zeme vse nazaj in mu reče:
„Imajte vi rajši svoje veselje, nego pa denar!“

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

---

20. Lena žena na piru.

„Mož je imel leno ženo, ki ni tela presti, a na pir bi bila šla rada. Enkrat jih zove nekdo na pir, moža in ženo. Mož je bil priden in je imel obleko za na pir, žena malomarna pa ni, in je moža zmirom prosila, da naj ji obleko kupi. Mož gre jenkrat na semenj in ji obljubi, da ji če kupiti. Žena, kada je znala, da če mož kmalo dojtí, je zmirom pazila, kada bo došel. Kada ga zapazi, da gre, veselo teče pred njega in ga veselo praša: „Kaj si mi kupil obleko?“ On pa reče: „Sem kupil gosko, da bum nesel na pir.“ Ona je pa mislila, da je „ozko“ obleko, pa je rekla: „Bolja je ozka, nego raztrgana.“ Kada mož dojde blizo in ga zopet praša, da kadi je obleka, ji on reče: „Glej to pod pazduho gosko!“ Zdaj je bila žena žalostna, da ne pojde na pir. Zdaj pa prosi moža, naj jo zeme sabum, pa naj dene koš pod mizo i da bo ona notri. In mož dene koš pod mizo i ona notri. Kada so svatje okoli

mize seli in začeli piti in jesti, ona pa izpod mize iz koša govori: „Muž kus, muž kus!“ (= Mož, daj kos!). In tako ju je mož daval pod mizo jesti in piti. In s tem se je žena zdramila k delu od sramote.“

(Zap. Mar. Črnič iz Bednja h. št. 26.)

---

21. Na božjem blagoslovu je vse ležeče.

„Nekega poletnega dne je šel Jezus po svetu. Ž njim je tudi Peter šel. Prišli so u neku goro vinograd. Ko so prišli do prvi' ljudi, ki so kopal, pravi Kristus: „Bog daj srečo!“ Odgovore: „„Bog daj i vam!““ Pravi zopet Kristus: „Je li vam suho?“ Oni so rekli: „„Suho kot vrag.““ In grejo še naprej in pridejo do drugih kopačev. Spek srečo nazovejo in prašajo, da če jim je suho. In pravijo: „„Suho, suho, Bog se smili!““ In speh drugi pravijo: „„Muč'te, muč'te, žaba reglja, bo dež, bo.““ In grejo še malo naprej in pridejo do tretji' kopačev in spek pravi Kristus: „Bog daj srečo!“ Odgovore: „„Bog daj i vam!““ Praša Kristus: „Je li vam suho?“ Oni pravijo: „„Oh, Bog se smili kmali za dež!““ Praša Kristus: „Kaj mislite, če bo kmalu dež?“ Oni pravijo:

„Bo, kada bo božja volja.“ Ker ravno niso nič imeli vina in kruha, je Kristus rekel gospodarju, da naj jim da vina. On pa pravi, da ga nima ni ene kapljice. In Kristus pravi, da vina je pun sod, „pa pogledjte!“ On zame čep vun in vina je polno. In gospodar se čudi: „Oh moj Bog, od kod je to vino? Poprej suh sod, zdaj poln vina.“ In kruha ravno tako niso imeli, pa vendar je Kristus tel imeti kruha. Gospodar pravi: „Rad bi vam ga dal.“ In Kristus pravi: „Poglejte v cekar!“ In so pogledali, kruha je bilo dosti. Spek se čudijo vsi ljudje: „Moj Bog, od kod je ta kruh!“ Kristus je rekel gospodarju, da naj gre po meji. Petru je rekel, da naj gre za njim, po eni meji doli, po drugi nazaj. Ko so doli šli, je malo zagrmelo; ko so prišli nazaj po drugi meji, je tako dež padal, da se je dosti primočilo samo tega gospodarja trtje, ki je svoje upanje na Boga stavil, a unih dveh gospodarjev, je rekel Kristus, naj pomaga vrag in žaba.“

(Zap. Urša Požek iz Bednja h. št. 25.)

V.

Slovarček.

Agvent, a, m., advent.
 Bahačija, e, f., bahatija.
 brkonja, e, f., mož z velikimi brkami = brkaš.
 bučevit, adj., poln buč; letošnje leto je jako bučevito.
 bujati, bujno rasti.
 búnar, a, m., studenec.
 bunarček, a, m., studenček.
 Cépika, e, f., cepljeno drevo.
 cíputa, e, f., neka ustna bolezen, pri kateri se ust-
     nice izpuhnejo.
 cvrčje, a, n., cvrtje.
 Ča, adj., tja.
 čáčina, e, f., očka.
 čreplje, d., n., črepinje.
 črkast, adj., pisan.
 črkati, škrutati.
 čvrljati, cvrčati, čvekati.
 Dímnica, e, f., die Rauchfangsteuer.
 djavol, a, m., javol.
 dojáríti, doteči, priteči (záničlj.).
 drač, a, m., predenica.
 draželka, e, f., dražica.

drobničevka, e, f., rakija iz drobnic.
 dúšnjak, a, m., sapnik.
 Ferkétati, írfotati.
 Galícija, e, f., galica.
 góloba, e, f., golobica.
 gónjar, a, m., gonjač.
 glavičarka, e, f., der Kopfsalat.
 gnójina, e, f., gnojna zemlja.
 grlec, a, m., samec od grlice.
 Hajdúčiti, hajduk biti, ropati.
 halavaniti, močno kričati.
 hara, e, f., ara.
 hejda, e, f., hajda.
 herast, adj., schief.
 hranati, hraniti.
 hrbtenka, e, f., hrbtenica.
 hréniti, s hrenom jesti, v hren namakati n. pr.
 govedino.
 hrgača, e, f., palica s hrgo = gorjača (Pl. ima
 tudi še: gorjača, grjača).
 hrgétati, hrgotati.
 hrhneti, rohneti.
 hripota, e, f., hripavost.
 hripotav, adj., hripav.
 hripotávina, e, f., hripotavost.
 hripoten, adj., hripav.
 hubati se, pojedati se.

hudobnast, adj., hudoben.

hurla, e, f., hula, bul.

Ivanjka, e, f., chrysanthemum leucanthemum.

izer, a, m., jezero.

izjedljiv, adj., izbirčen v jedi.

izkazovati se, prikazovati se; v snu se mi izkazuje.

izveličati se, naveličati se.

izzrakniti, izdihniti.

Jabukar, a, m., kdor rad je jabolka.

jalba, e, f., avba, die Haube. (Belokr. jalba je bila pisana čepica, katero so nosile zakonske žene še pred malo leti na glavi pod robcem ali pečico, da je držala skupaj kite, ker jih niso spenjale z iglami. V to jalbo so vpletale rudeče in višnjeve niti pisane preje, katero so imenovali „návez“ ali mávez.)“

jenjivati, jenjevati.

jokótati, javkati, jokati.

jurgovan, a, m., španski bezeg, syringa vulgaris.

Kájín, a, m., prismod pri jačmenu, kadar se kuha; „kájín je zašel v jačmen“ pravijo, kadar se prismodi.

kapek, a, m., kapica, pokrovček pri lesenih čutorah,

klécalo, a, n., klečalo, klečalnik.

klíman, a, m.; tako pravijo človeku, ki z glavo klima (kima).

kmeten, adj., kmečki.

koléter, a, m., koretelj.
kólarin, a, m., ovratnik, der Kragen.
kólija, n. pl., kola, voz.
kólo, a, n., kolovrat; na kolo presti.
koruzóvina, e, f., koruznica.
kosten, a, m., kostanj.
kóštati se, prepirati se, kregati se.
kotec, a, m., s kamenjem zagrajen prostor v vodi,
kamor zganjajo ribe, da jih love.
koža, e, f., kožuh.
krešast, adj., čvrst.
krevljévina, e, f., das Krummholz.
krn, a, m., krnjav vrč.
krovač, a, m., krovec.
kubasa, e, f., klobasa.
kúčina, e, f.; kúčine imenujejo najslabše predivo.
kváriti, na kvaru biti.
Lamljévina, e, f., = potrenina, das Bruchholz.
lapóšak, a, m., beli brest.
lasen, adj., lahek; imaš lasne noge.
leskva, e, f., leska.
leščič, a, m., leščevka.
lísava, e, f., ime lisasti kravi.
líse, eta, m., ime lisastemu volu.
lógom, adv., zmirom; lógom leži!
lóžiti, naložiti; lóži drva v peč!
lumer, a, m., numera.

Megúli, megleneti.
 menjariti, menjavati.
 metati, devati.
 metniti, deti.
 mila, e, f., ime beli kravi.
 milan, a, m., ime belemu volu, psu.
 milava, e, f., = mila.
 milka, e, f., = mila.
 mišarka, e, f., kača ki miši lovi.
 mráchnjak, a, m., divji špargelj.
 mravec, a, m., mravljinec.
 mreža, e, f., predenica.
 mrmljati, mrmrati.
 múčkati, mrčkati, mečkati.
 muhte = muhti, adv., zastonj.
 muška, e, f., muha: haj, muške, haj! pravijo mu-
 ham, ko jih podijo.
 Matija sivi, gadovec, echium vulgare.
 Nakrivati, pokrivati.
 napolagati, nakrmiti.
 nárok, a, m., der Pulswärmer. (Nároke nosijo
 dvojne, zimske in letne. Prve moški in žen-
 ske, druge ženske. Oboje pleto sami, zimske
 iz ovčje volne, letne iz preje. Pletu pa zim-
 ske moški in ženske, a letne le ženske ali
 dekleta, navadno na paši.)
 natruniti, nasmetiti.

nédelja, e, f., teden; tri nedelje sem bil v sovraštvu.
nedosit, adj., nimmersatt.
neka, conj., naj.
nemáriló, a, n., neubogljivec; „ti nemáriló“ pravi
    mati neubogljivemu detetu.
nemškar, a, m., kdor po nemških krajih krošnjari.
névolja, e, f., bolezen.
njívina, e, f., krma, ki raste po njivi.
nositi komu kaj v oči, očitati; to mi zmirom v
    oči nosi.
nóvak, a, m., novinec.
Obróvina, e, f., krma, ki raste po obrovu.
obróžati, z rogom obdati; obróžal je vilice.
obševica, e, f., 1.) „bišeljc“ pri rokavih moških
    srajc za pestjo, 2.) košček platna, ki se prišije
    na žensko srajco okoli vrata.
očalije, pl., f., očali.
očuvati, obvarovati.
odévalo, a, n., odeja.
odjariti, oditi (zaničlj.)
ódlog, praep., razen.
odmótiti, premotiti.
odstrančevati, odstranjevati.
ogrditi, grd postati.
oholija, e, f., oholost.
okeljívati se, keliti se.
omedljiv, adj., omleden.

omezljiv, adj., omedljiv.

opróstiti, odpustiti.

ordjaviti, oboleti.

ormarec, a, m., der Nachtkasten.

opoln, adj., poln.

oplazóvina, e, f., krma, ki raste po oplazu.

Pamtiti, pomniti.

pásati, miniti.

pásnjača, e, f., = hrbtena, der Jungferbraten.

pasek, a, m., popek pri goveji živini.

patrček, a, m., mal in slab kolček.

pečica, e, f.; Belokranjice imenujejo peče večinoma le pečice. Izraz „peča“ rabi pa v Belokrajini v širjem pomenu, kakor drugod. Tu imajo „glavne“ ali „pokrivatne peče“ za na glavo in „tružne“ peče ali „tružnice“, ruham podobna pokrivala, s katerimi pokrivajo „truge“, ko neso mrliča na pokopališče. Belokranjske pečice so prav zanimive zaradi svoje ornamentike, a dandanes so že prav redke, ker nosijo mesto njih večinoma že le pisane robce.

pekávina, e, f., pečenje.

périšče, a, n., kraj, kjer ženske pero.

písica, e, f.; ta otirač ima lepe pisice = je lepo pisan.

piva, e, f.; tako so imenovali nekdam pijačo, ki so si jo pripravljali s tem, da so zalili vinske tropine z vodo. Toraj nekaj petijot.

platnenec, a, m., platnen robec.
 plesti; ne bom jaz vsakemu vrvce plela = stregla.
 plótica, e, f., platica (riba).
 podíčiti, počastiti, olepšati.
 podklinčati, s klintcem pritrditi.
 podlešček, a, m., taščica.
 podleščica, e, f., taščica.
 pogorelnina, e, f., dar, ki ga dobi pogorelec.
 pokúmiti se, kumi si postati.
 pótina, e, f., pot.
 potónjati, zatonjati.
 potrdnica, e, f., potrdilo.
 povérniti se, vernega se narediti.
 prášina, e, f., prašek.
 prebujati, prebujno rasti.
 prélica, e, f., predica.
 prekoded, a, m., praded.
 premožnjak, a, m., premožnež.
 preprstiti, prepereti.
 prevzetnjak, a, m., prevzetnež.
 pripogoditi si, čez pogodbo si še kaj izgovoriti;
 čez letno plačo sem si pripogodila še obleko.
 prispeti, prileči se; to mi je dobro prispelo.
 priparek, a, m., madež, ki ga dobi perilo, kadar
 se „pripari“.
 probusel, adj., propal.
 prokšija, e, f., izbirčnost.

- propuh, a, m., prepih.
 propuhavati, prepihavati.
 pucati; „zora puca,“ ta izraz rabi tudi tukaj.
 puckétati, pokljati.
 pugelj, a, m., zaklano jagnje, katero denejo veliko saboto med „žegen“.
 Razničiti, uničiti.
 raznihati, razmajati.
 razpela, e, f., razpelo.
 rep volčji, echium vulgare.
 ribar, a, m., ribič.
 robec pirni ali svatski; tako so imenovali nekdam robce, katere so davale neveste svatom pred poroko pri „ručku“. Te so nosile potem ženske na glavi, toda ne pripete ali zavite in ker so vsled tega „trepali“, imenovali so jih tudi „trepalce“. Tkali so jih sami doma iz domače preje.
 roblje, a, n., coll., perilo.
 róniti, pretakati; solze sem ronila celi dan.
 rozgva, e, f., bučevo pero.
 rózgvina, e, f., ježica pri lešniku.
 Sadež, a, m.; sadeže so imenovali preje vinograde okoli ali blizo hiš po nižinah. Dandanes teh ni več, ker je amer. trta veliko bolj občutljiva in preje pozebe, ker začne tudi preje odganjati.
 samoglavec, a, m.; teško je, če je človek samoglavec pri hiši = edina moška glava pri hiši.

samovójskinja, e, f., žena, ki je prepodila sama, kakor pripoveduje pravljica, vso turško vojsko. (Šla je namreč na studenec po vodo in je imela v košari več steklenic, ki so tako „roštale“ (rožljale), da so mislili Turki, da gre nad nje cela krščanska vojska in so zbežali.)

séljan, a, m., vaščan.

séljanka, e, f., vaščanka.

seljanski, adj., vaški.

síliti se, muditi se; se nič ne sili.

skup (skop), adj., drag.

skrež, a, m., srež.

slaboča, e, f., slabost.

smet, a, m., zamet.

smetati, zmetati.

sombič, a, m., banger pri vratih.

spodoblastiti se, zavedeti se, zu Sinnen kommen.

spolom, adv., sploh; vse spolom = vse sploh.

srčina, e, f., das Kernholz.

srn, a, m., ime volu srnaste (sive) barve.

stati ná kaj, stopiti.

stopóvina, e, f., otrobi ali luščine, ki ostanejo pri stopanju različnega zrnja.

stózina, e, f., steza.

stvóriti, storiti.

svílnjak, a, m., svilnat robec.

svinjača, e, f., svinjska salata.

skútniti se, stemniti se; nebo se je zopet skutnilo. Prim. skurtati „Bis.“ I. 301.

Šakristija, e, f., zakristija

šibkast, adj., šibek.

šišánjek, a, m., hribiček.

škrljak, a, m., = kriljak, klobuk.

Tánjir, a, m., krožnik, der Teller.

takniti, dotakniti.

teladija, e, f., teleta, tudi mala goveja živina.

telínje, a, n. coll., teleta.

tepkarija, e, f., neumnost.

trag, a, m., sled.

tráziti, slediti.

trebúšnjak, a, m., salvia pratensis.

Váljati, veljati.

vánkuš, a, m., blazina, das Kissen.

vavek, adv., zmirom.

več, adv., samô; imam več enega konja.

vogati, ubogati.

vratič, a, m., neka rastlina.

vrhunčévina, e, f., les na vrhuncu.

vroček, a, m., vročina.

vrtljar, a, m., vrtnar.

vrtočina, e, f., krma, ki raste po vrtu.

vukovit, adj., poln volkov; to leto je bilo jako vukovito.

Zabersen, adj., weingrün.

zabedékniti se, zamotiti se.
zábíti, pozabíti.
začneti, začeti.
zádeven, a, m., zádevna košnja, t. j. teška košnja,
ker se kosa zadeva ob kamenje i. dr.
zahraniti se, zajesti se.
zalupanec, a, m., zarobljenec.
zapámtiti, zapomniti.
zapneti, zapeti.
zastradínčiti, s stradanjem prihraniti.
zatršuliti = zatrlušiti, zatrditi.
závet, a, m., zavetje.
zmetenec, a, m., žmešanec, neumnež.
zročati, z rožami olupšati n. pr. obleko.
zvíkniti, raznesti, razupiti.
Žagač, a, m., žagar.
žakljica, e, f., žakljec.
žálití, žal biti; to me žali.
ždrébe, a, n., žrebe.
živ, adj., rabi v pomenu svež, n. pr. krma je še
malo preživa za spraviti = ni dosti suha.
židanec, a, m., židan robec.
žleba, e, f., žleb.
žútica, e, f., žuta (rumena) rastlina ali žival, n. pr.
ranunculus acris, strnad i. t. d.

BOJANCI IN BOJANKE

ZELENI JURI

VLAHI IN VLAHINJE

BELOKRANJSKI ŽENIN IN NEVESTA

PREDICA IZ ADLEŠIČ

VINIČAN

BELOKRANJSKI ČREDNIK

TETA V BELOKRANJSKI
SVATBI

